

VOLD I NÆRE RELATIONER

OMFANG, KARAKTER, UDVIKLING OG INDSATS I DANMARK

**Karin Helweg-Larsen, Statens Institut for Folkesundhed,
i samarbejde med Ministeriet for Ligestilling og Kirke,**

2012

VOLD I NÆRE RELATIONER

Karin Helweg-Larsen i samarbejde med Ministeriet for Ligestilling og Kirke
Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet,
København 2012.

Copyright © Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

Gengivelse af uddrag, herunder tabeller, figurer og citater er tilladt med tydelig henvisning.

Tryk: Syddansk Universitet, Print & Sign

Omslag og layout: Maria Lyng, SIF-kommunikation

Forsideillustration: Colourbox

2. udgave

Trykt udgave: ISBN 978-87-7899-207-9

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-7899-208-7

Rapporten kan rekvireres ved henvendelse til Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet.

Tlf.: +45 65507777

E-mail: sif@si-folkesundhed.dk

og downloades fra www.si-folkesundhed.dk

Forord

Rapporten er en direkte opfølgning på Statens Institut for Folkesundheds to tidligere rapporter om partnervold i Danmark fra 2004 og 2007 og har som formål at præsentere en status for bekæmpelsen af vold i nære relationer.

I lighed med de tidligere rapporter præsenteres status i forhold til de 7 indikatorer, der blev vedtaget under det danske EU-formandskab i 2002. Indikatorerne beskriver samlet den aktuelle forekomst af partnervold blandt mænd og kvinder i Danmark, udviklingen i de seneste ti år og den lange række af forebyggelsesinitiativer, der er gennemført og/eller igangsat gennem de nationale handleplaner 2002-2004 og 2005-2008 samt den nuværende strategi 2009-2012 til bekæmpelse af vold i nære relationer.

Der indgår i beskrivelsen af voldens forekomst og karakter resultater af befolkningsundersøgelser og registerdata, der tillige er sammenkoblet med Danmarks Statistiks registre. Databearbejdning og de følgende analyser er foretaget af sociolog Rikke Plauborg og cand.scient. Mia Sadowa Vedtofte. Speciallæge Karin Helweg-Larsen er som projektleder ansvarlig for sammenskrivning af resultaterne og redigering af rapporten. Ministeriet for Ligestilling og Kirke og den tværministerielle arbejdsgruppe til bekæmpelse af vold i nære relationer har bidraget til rapportens beskrivelse af støtten til volds ofre, tilbuddene til voldsudøvere, træning af professionelle og de statslige initiativer.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke takkes for at have bevilliget midler fra National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer til udarbejdelsen af nærværende rapport og undersøgelserne, som ligger til grund for rapporten.

København, oktober 2012

Knud Juel
Forskningsleder

Karin Helweg-Larsen
Projektleder

Indhold

Forord	3
Indledning	8
Afgrænsning af vold i nære relationer	9
Datakilderne	10
Skøn over forekomsten af vold i nære relationer	10
Sammenfatning	12
Indikator nr. 1. Voldsofrene	12
Spørgeskemaundersøgelserne	12
Registerdata om vold i nære relationer	14
Sociodemografiske faktorer	15
Psykosociale faktorer og udsættelse for vold i nære relationer	16
Børn som vidner til vold i nære relationer	16
'Mørketallet' og offentligt kendte tilfælde af partnervold	17
Indikator nr. 2. Voldsudøvere	20
Kvindelige voldsudøvere	20
Mandlige voldsudøvere	20
Indikator nr. 3. Støtte til ofre udsat for vold	21
Indikator nr. 4. Behandling af voldsudøvere	21
Indikator nr. 5. Træning af professionelle	21
Indikator nr. 6. Statslige initiativer	22
Indikator nr. 7. Evaluering	23
Voldsofferundersøgelser	24
Befolkningsundersøgelser om partnervold	26
Danske offerundersøgelser	26
Forekomsten af partnervold og udviklingen i andre europæiske lande	28
Finland	28
Sverige	28
Spanien	29
England og Wales	29
Sammenfattende	30
Datakilderne	31
Registerdata	32

Rigspolitechefens Anmeldelsesregister og Offerregisteret	32
Databasen; DANCOS	33
Landspatientregisteret.....	33
Ulykkesregisteret	34
Dødsårsagsregisteret	34
Befolkningsundersøgelser – den selvrapporterede voldsudsættelse.....	35
Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne (SUSY)	35
Kærestevoldsundersøgelsen.....	38
Indikator 1: Voldsofrene.....	39
Politianmeldt vold	41
Politianmeldt vold i nære relationer	43
Kvinder der har politianmeldt vold.....	45
Mænd der har politianmeldt vold	49
Sociodemografiske faktorer.....	51
Skadestuekontakter for vold	54
Kønsforskelle i skadestuekontakter pga. vold i bolig.....	58
Udviklingen i skadestuekontakter for 'partnervold'	59
Politianmeldt vold og samtidig skadestuekontakt.....	60
Politianmeldt vold, skadestuekontakt og selvrapporteret voldsudsættelse.....	63
Dødsfald betinget af vold.....	64
Voldsofre belyst ud fra SUSY undersøgelserne, selvrapporteret vold.....	65
Undersøgelsespopulationerne i 2005 og 2010.....	65
Svarpersoner og svarprocent i SUSY 2010.....	65
Kønsforskelle i fysisk vold	67
Udsat for trusler om vold.....	69
Kønsforskelle i voldsudsattes relation til voldsudøver	69
Partnervold.....	72
Kønsforskelle.....	72
Skøn for antal mænd og kvinder udsat for partnervold	72
Udviklingen i partnervold	74
Voldens alvorgrad	77
Gentagen udsættelse for partnervold	77
Børn som vidne til vold i familien.....	79
Seksuelle overgreb	80

Seksuelle overgreb fra partner	81
Sociodemografiske faktorer	82
Psykosociale faktorer og udsættelse for vold	86
Kærestevoldsundersøgelserne	93
Voldsudsættelse og relationen til voldsudøver	94
Omfanget af kærestevold	95
Afrapportering af Kærestevoldsundersøgelsen i 2011	100
Indikator 2: Voldsudøverne	101
Voldsudøvernes aldersfordeling	103
Erhvervstilknytning	105
Civilstand	108
Etnicitet	110
Indikator 3: Støtte til volds ofre	112
Kvindekrisecentre	112
Krisecentre med rådgivning for mænd	113
Psykologhjælp	114
Kommunerne	115
Tilbud i sundhedsvæsenet	115
Statslige initiativer til støtte for personer udsat for partnervold	115
Indikator 4: Behandling af voldsudøvere	116
Dialog Mod Vold	116
Alternativ til Vold (ATV) – Roskilde	117
Krisecenter Odense	117
Manderådgivningen Herning	117
Indikator 5: Træning af professionelle	119
National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer 2009-2012	119
Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005-2008	120
Øvrige initiativer til opkvalificering af kompetencer hos relevante fagfolk	120
Indikator 6: Statslige initiativer	122
National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer 2009-2012	122
Initiativer i forhold til børn og unge	123
Aktiviteter rettet mod voldsudøvere (behandlingstilbud)	125
Oplysning og holdningsbearbejdning	126
Støtte til ofrene (støtte her og nu)	127

Støtte til ofrene (støtte på længere sigt)	129
Aktiviteter rettet mod fagfolk (forankring af tværfagligt samarbejde)	130
Viden og information	132
Øvrige statslige initiativer til bekæmpelse af partnervold.....	133
Ministeriet for Ligestilling og Kirke	133
Social- og Integrationsministeriet.....	133
Det Kriminalpræventive Råd.....	134
Indikator 7: Evaluering	136
Evaluering af National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer	136
Øvrige statslige evalueringsinitiativer	138
Bilag 1: Oversigt over opkvalificeringsprojekter rettet mod fagpersoner	140
Referencer	145

Indledning

Siden 2004 har Statens Institut for Folkesundhed i samarbejde med den daværende Ligestillingsafdeling kortlagt omfanget og karakteren af vold og partnervold i Danmark. Instituttets arbejde har været finansieret af midler fra handlingsplanerne til bekæmpelse af partnervold (hhv. handlingsplanerne for 2002-2005 og 2005-2008). Instituttets kortlægning af vold og partnervold er sket med afsæt i de 7 indikatorer, der er udviklet under det danske EU-formandskab i 2002 og dermed af EU anbefalet som redskaber til at beskrive partnervold i de enkelte medlemslande. Indikatorerne er tillige velegnede til at overvåge og evaluere medlemslandenes initiativer til at bekæmpe volden. Indikatorerne er:

1. Voldsofrenes profil
2. Voldsudøvernes profil
3. Støtten til ofre
4. Aktiviteter rettet mod voldsudøveren for at få denne til at bryde voldscirklen
5. Træning af professionelle
6. Statslige initiativer til bekæmpelse af vold mod kvinder
7. Evaluering af indsatsen

Under handlingsplanerne har Statens Institut for Folkesundhed frem til 2008 offentliggjort flere rapporter om vold mod kvinder og mænd samt en rapport om kærestevold blandt 16-24-årige. De tidligere rapporter (2004 og 2007) beskrev vold mod kvinder generelt, men afdækkede også specielt den vold, der udøves af en nuværende eller tidligere partner, dvs. volden i nære relationer (1;2). I 2008 udgav Statens Institut for Folkesundhed en rapport om vold mod mænd, også med særlig omtale af den vold, der begås i nære relationer (3). Instituttets undersøgelse om kærestevold blev gennemført i 2007 og resultaterne blev offentliggjort i en rapport i 2008 (4).

I denne rapport afrapporteres der på ny i forhold til de 7 EU-indikatorer. Beskrivelserne i forhold til indikator 1 og 2 sker med afsæt i nye undersøgelser om partnervold og kærestevold, som Statens Institut for Folkesundhed har gennemført i henholdsvis 2010 og 2011 for Ministeriet for Ligestilling og Kirke, samt analyser baseret på registerdata omfattende Kriminalregisteret, Offerregisteret, Landspatientregisteret og Dødsårsagsregisteret.

Undersøgelserne, indhentning og analyser af registerdata og instituttets udarbejdelse af denne rapport er finansieret af midler fra National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer. Rapporten er dermed en opfølgning på de tidligere afrapporteringer om vold mod mænd og kvinder i henholdsvis 2004 og 2007. Den beskriver fysisk vold mod kvinder og mænd, uafhængigt af voldsudøverens relation til den voldsudsatte, men den fokuserer i særlig grad på vold i nære relationer, dvs. vold udøvet af en nuværende eller tidligere partner.

Afrapporteringen af indikator 3-7 er sket i et samarbejde mellem Statens Institut for Folkesundhed og den tværministerielle arbejdsgruppe om vold i nære relationer¹.

Afgrænsning af vold i nære relationer

Partnervold var tidligere ofte synonymt med hustruvold (domestic violence), dvs. vold mod kvinder i hjemmet. Vold i nære relationer er mere omfattende og inkluderer den vold, som mænd og kvinder bliver udsat for af en nuværende eller tidligere partner i og uden for hjemmet, samt den vold, som børn kan være vidne til i deres hjem.

Nærværende kortlægning af vold i nære relationer er baseret på forskellige datakilder og forskellige afgrænsninger af volden, enten som partnervold, forstået som fysisk vold udøvet af en nuværende eller tidligere partner, vold i hjemmet eller vold fra samboende person. Dette beskrives i forhold til de enkelte datakilder.

Det er først og fremmest fysisk vold og seksuelle overgreb, der kan belyses gennem registerdata og undersøgelser som Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen og de tilbagevendende danske offerundersøgelser. Men vold, og især volden i nære relationer, omfatter også psykiske overgreb, frihedsindskrænkning og materiel vold. Disse aspekter af volden er ikke belyst i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen eller i registerdata. Statens Institut for Folkesundheds to kærestevoldsundersøgelser i henholdsvis 2007 og den nye i 2011 afdækker dog i større grad end de øvrige datakilder psykisk vold og tvang mod unge 16-24-årige i og uden for familien.

Afgrænsningen af 'psykisk vold' synes i endnu højere grad at være farvet af en individuel tolkning, end hvad der gør sig gældende for afgrænsningen eller tolkningen af fysisk vold og seksuelle overgreb.

¹ Den tværministerielle arbejdsgruppe består af: Ministeriet for Ligestilling og Kirke, Justitsministeriet, Social- og Integrationsministeriet, Ministeriet for Børn og Undervisning samt Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse.

En kvantitativ beskrivelse af andre former for vold i nære relationer end den fysiske og seksuelle vold vil derfor være behæftet med betydelig usikkerhed og derfor vanskelig at analysere i et tidsperspektiv.

Datakilderne

Oplysninger om voldsforekomsten og voldens karakter er indhentet fra en række forskellige datakilder. Disse omfatter registerdata om politianmeldelser af vold 2005-2010, skadestuekontakter pga. voldsudsættelse 2005-2010, drab 1995-2010 samt besvarelser i de nationale sundheds- og sygelighedsundersøgelser i 2005 og 2010 og i to spørgeskemaundersøgelser om kærestevold blandt 16-24-årige i henholdsvis 2007 (4) og i 2011. De samlede resultater af kærestevoldsundersøgelsen i 2011 afrapporteres i en selvstændig rapport om kærestevold, der udgives senere i 2012.

Voldsudsatte kvinders kontakt med og ophold på krisecentre beskrives ud fra Landsorganisation af kvindekrisecenters (LOKK's) krisecenterstatistik 2005-2010 og behandlingstilbud til voldsudøvere på grundlag af oplysninger fra Dialog Mod Vold og Alternativ til Vold.

De forskellige datakilder præsenterer forskellige aspekter af vold mod kvinder og mænd. Der er således betydelig forskel i omfanget og karakteren af den vold, som kvinder og mænd selv rapporterer i spørgeskemaundersøgelser, og den vold, der anmeldes til politiet eller medfører skadestuekontakt, og der er sociale forskelle mellem voldsofre, hvad enten de beskrives ud fra kontakter til et krisecenter, politianmeldelser eller spørgeskemaundersøgelser (2;5;6).

Skøn over forekomsten af vold i nære relationer

Det angivne omfang af partnervold i Danmark er bl.a. baseret på registerdata, hvor afgrænsningen af 'partnervold' er usikker, idet der i Kriminalregisteret ikke registreres data om relationen mellem voldsudsat og voldsudøver. Der indgår heller ikke i Landspatientregisterets data om skadestuekontakter pga. vold oplysninger om skadevolderen.

Der er også væsentlige begrænsninger forbundet med estimer baseret på svar i spørgeskemaundersøgelser, som her Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne i 2005 og 2010 og Kærestevoldsundersøgelserne i 2007 og 2011. Det betyder, at der ikke kan præsenteres et eksakt tal på det antal kvinder og mænd, der årligt er udsat for partnervold, men kun angives et groft estimat. Usikkerheden i angivelserne er bl.a. betinget af: Stikprøvens repræsentativitet, svarprocent, spørgsmålsdesign og formulering, samt svarpersonernes tolkning af, hvad der er vold.

Ofte vil særligt sårbare grupper i samfundet, såsom hjemløse, personer med skiftende bopæl, manglende sprogkundskaber, psykisk syge, misbrugere og frihedsberøvede ikke deltage i spørgeskemaundersøgelserne. Der kan til en vis grad tages højde for

bortfaldet ved en vægtning af svarprocenterne i forhold til, hvad en mulig medtagelse af svarpersoner med en anderledes social profil end de aktuelle svarpersoner ville betyde for resultaterne. Denne vægtning indgår i præsentationen af resultaterne i nærværende rapport og betyder, at der i forhold til tidligere angivelser om forekomsten af partnervold i 2005 er mindre justeringer.

Sammenfatning

I det følgende præsenteres hovedpointerne i denne rapport i forhold til indikatorerne 1-7, dvs. om volds ofre, voldsudøvere, støtten til volds ofre, behandlingstilbud til voldsudøvere, kompetenceudvikling blandt professionelle, indsatser inden for den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer og evalueringen af indsatsen.

Indikator nr. 1. Volds ofre

Hovedresultaterne er:

- Mænd er hyppigere end kvinder udsat for fysisk vold generelt, men kvinder er hyppigere end mænd udsat for fysisk vold i nære relationer, dvs. partnervold.
- Hyppigheden af voldsudsættelse er større blandt 16-24-årige end i de øvrige aldersgrupper. Det gælder både for fysisk vold generelt og for fysisk partnervold.
- Inden for de seneste 5-10 år er omfanget af partnervold faldet lidt blandt kvinder og steget lidt blandt mænd. Der er dog ikke tale om statistisk sikre tendenser.

Spørgeskemaundersøgelserne

Beskrivelsen af selvrapporteret voldsudsættelse er baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne (SUSY) i 2005 og 2010 og Kærestevoldsundersøgelserne i 2007 og 2011.

Der er følgende hovedresultater om mænds og kvinders udsættelse for fysisk partnervold:

- I SUSY 2010 rapporterede 1,3 % af 16-74-årige kvinder og 0,5 % af 16-74-årige mænd at have været udsat for fysisk partnervold det seneste år.
- Blandt kvinder med dansk statsborgerskab rapporterede 1,4 % og blandt mænd med dansk statsborgerskab rapporterede 0,4 % fysisk partnervold i SUSY 2010 – mod henholdsvis 1,7 % af kvinderne og 0,3 % af mændene i SUSY 2005.
- I Kærestevoldsundersøgelsen 2011 angav 3,2 % af 16-24-årige kvinder og 1,7 % af de 16-24-årige mænd at have været udsat for fysisk vold fra en kæreste inden for det seneste år – mod henholdsvis 4,7 % og 1,6 % i 2007.
- 6,5 % af de unge kvinder og 3,7 % af de unge mænd var udsat for én eller flere typer af kærestevold inden for det seneste år, dvs. fysisk, psykisk og/eller seksuel vold.

Forekomsten af kærestevold kan også angives i forhold til, om de unge har eller nogensinde har haft en kæreste. Andelen, der har været udsat for kærestevold, er naturligvis højere med denne angivelse, end når den angives blandt alle unge i Kærestevoldsundersøgelsen:

- Blandt 16-24-årige kvinder med kæresteerfaringer rapporterede 5,5 % i 2007 mod 3,9 % i 2011 at have været udsat for fysisk kærestevold.
- Blandt 16-24-årige mænd med kæresteerfaringer er andelen udsat for fysisk kærestevold steget fra 2,0 % i 2007 til 2,2 % i 2011.

Fysisk vold i nære relationer omfatter mildere former for vold, såsom rusk, riv, slag med flad hånd. Grovere former for vold er spark, knytnæveslag, kast mod genstande, angreb med våben og forsøg på kværkning. Ved partnervold er de mildere former for fysisk vold hyppigere end de grovere former:

- Godt halvdelen af de voldsudsatte kvinder og 4/5 af de voldsudsatte mænd har udelukkende været udsat for mildere former for fysisk partnervold.
- Ca. halvdelen af både kvinderne og mændene har kun været udsat for fysisk partnervold en enkelt gang det seneste år.
- Et fåtal har været udsat for fysisk partnervold mere end fem gange i løbet af et år.

Estimater for antal voldsudsatte

Antallet af mænd og kvinder i den danske befolkning, der har været udsat for fysisk partnervold, kan groft estimeres ud fra besvarelserne i SUSY undersøgelserne. I alt 27 mænd blandt 6.075 svarpersoner og 101 kvinder blandt 7.064 svarpersoner i alderen 16-74 år med dansk statsborgerskab svarede i 2010 'Ja' til spørgsmål om udsættelse for fysisk vold fra nuværende eller tidligere partner². Blandt alle svarpersoner i alderen 16-74 år, i alt 6.282 mænd og 7.326 kvinder, var der 34 mænd og 109 kvinder, som havde været udsat for fysisk partnervold. Herudfra kan der med hensyntagen til de varierende svarprocenter i aldersgrupperne groft estimeres:

- Godt 29.000 kvinder og ca. 10.000 mænd med dansk statsborgerskab i alderen 16-74 år skønnes udsat for fysisk partnervold i 2010.

² I SUSY 2005 indgik der kun svar fra personer med dansk statsborgerskab. Der angives derfor estimater for 2010 beregnet for hele befolkningen og danske statsborgere, som kan sammenlignes med estimaterne for 2005.

- Ca. 33.000 kvinder og 13.000 mænd i hele befolkningen skønnes årligt udsat for fysisk partnervold.
- Det skønnes, at ca. 10.000 kvinder årligt er udsat for gentagen og grovere fysisk vold.
- I 2005 kan det med hensyn til svarprocenter i aldersgrupperne skønnes, at ca. 33.000 kvinder med dansk statsborgerskab årligt var udsat for partnervold mod 29.000 i 2010.
- I 2005 kan tilsvarende skønnes, at ca. 8.000 mænd med dansk statsborgerskab var udsat for partnervold mod ca. 10.000 i 2010.
- Et skøn over det samlede antal af unge i Danmark, der har været udsat for fysisk kærestevold er behæftet med stor usikkerhed, men det skønnes groft, at:
- Antallet af 16-24-årige kvinder, der årligt er udsat for fysisk kærestevold, er faldet fra ca. 13.000 i 2007 til ca. 9.500 i 2011 – blandt 16-24-årige mænd er antallet steget fra ca. 4.500 i 2007 til ca. 5.500 i 2011.

Registerdata om vold i nære relationer

Politianmeldt vold kan beskrives ud fra data i Offerregisteret, men der er i registeret ikke oplysninger om relationen mellem voldsudsat og voldsudøver, dvs. partnervold kan ikke direkte afgrænses. Politianmeldt vold i nære relationer er derfor her defineret som politianmeldt vold, hvor der kan identificeres et bofællesskab mellem voldsudsatte og voldsudøver inden for en toårig periode:

- Der anmeldes årligt knap 4.500 tilfælde af fysisk vold mod kvinder og godt 7.000 tilfælde mod mænd, hvor der kan indhentes oplysninger om relationen mellem den voldsudsatte og voldsudøveren.
- I 11 % af anmeldelserne, hvor offeret er en kvinde, er volden udøvet af person, der havde eller havde haft bofællesskab med kvinden, dvs. ca. 450 anmeldelser pr. år.
- I kun 1 % af anmeldelser, hvor den voldsudsatte er en mand, er der registreret bofællesskab mellem manden og voldsudøveren, dvs. ca. 70 politianmeldelser pr. år.

Skadestuekontakter pga. vold kan beskrives ud fra data i Landspatientregisteret, der oplyser om sted for voldsudøvelsen, men ikke om relationen til voldsudøver.

Ulykkesregisteret rummer mere detaljerede oplysninger fra fire udvalgte skadestuer om voldsepisoderne. Ud fra de to registre kan partnervolden i en vis grad afgrænses fra anden vold:

- Der er årligt ca. 6.000 skadestuekontakter blandt kvinder pga. voldsudsættelse, heraf er volden i ca. halvdelen af tilfældene sket i boligområde.
- Ud af ca. 12.000 skadestuekontakter blandt mænd pga. voldsudsættelse er hvert fjerde tilfælde foregået i boligområde.
- Detaljerede oplysninger i Ulykkesregisteret om skadevolderen viser, at kun 60 % af vold mod kvinder, der er sket i et boligområde, er udøvet af en nuværende eller tidligere partner mod 7 % af vold mod mænd i boligområde, dvs. at:
- Ca. 2.000 kvinder og godt og vel 200 mænd årligt skønnes udsat for partner-vold, der medfører en skadestuekontakt.

Kontakt til krisecentre pga. voldsudsættelse belyses i Landsorganisation af kvindekrisecentres (LOKK's) årlige statistik:

- Godt og vel 2.100 kvinder havde i 2010 ophold på et af 37 krisecenter – kun et fåtal af mænd har pga. vold haft ophold på et mande- eller krisecenter.
- I ca. 90 % af tilfældene var fysisk vold årsagen til ophold på et kvindekrisecenter.

Sociodemografiske faktorer

Antallet af mænd, der i befolkningsundersøgelsen kan identificeres som udsatte for fysisk partnervold, er for lavt til at vurdere deres socioøkonomiske status i forhold til øvrige mænd i Danmark. Blandt mænd udsat for fysisk vold generelt er der ikke markante forskelle i uddannelse, men der er en overvægt af mænd uden for erhverv og af enlige.

Kvinder, der ud fra befolkningsundersøgelsen og registerdata er identificeret som udsat for partnervold, har følgende karakteristika:

- Kortere uddannede og uden for arbejdsstyrken i forhold til den samlede kvindelige befolkning, mest markant for kvinder, der har politianmeldt partnervold – kun en tendens til forskelle ud fra befolkningsundersøgelsen.
- Kvinder på krisecentre er ofte/oftest socialt udsatte:
- 40 % arbejdsløse eller førtidspensionister.
- Kun 5 % er funktionærer, selvstændige eller medarbejdende familiemedlemmer mod ca. 30 % i den kvindelige befolkning.

Psykosociale faktorer og udsættelse for vold i nære relationer

For kvinder er der markant sammenhæng mellem at rapportere udsættelse for vold fra partner og:

- at opleve manglende indflydelse på jobbet
- at være uønsket alene
- ofte at føle sig stresset eller nervøs
- ofte at føle sig deprimeret, nedtrykt eller ulykkelig

På grund af det relativt lave antal mænd, der rapporterede udsættelse for partner-vold, kan der ikke vurderes statistiske sammenhænge mellem psykosociale faktorer og voldsudsættelse.

Børn som vidner til vold i nære relationer

Baseret på oplysninger i SUSY 2010 om hjemmeboende børn og data om samme svarpersoners angivelse af udsættelse for fysisk partnervold skønnes det, at:

- Ca. 33.000 børn under 15 år årligt kan have været vidne til fysisk vold mod en forælder i hjemmet i 2010.

'Mørketallet' og offentligt kendte tilfælde af partnervold

Vurderingerne af det årlige omfang af vold i nære relationer afhænger, som ovenfor beskrevet, i meget høj grad af hvilke datakilder eller informanter, som angivelserne er baseret på. Det illustreres af den følgende figur, hvor der er angivet et skøn for det samlede antal kvinder, der kan have været udsat for fysisk partnervold inden for en et-årig periode. Der indgår heri besvarelserne blandt personer med dansk statsborgerskab i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2010, mens tal for politianmeldelser og skadestuekontakter er beregnet ud fra registerdata om politianmeldt vold i 2008-2009 og skadestuekontakter i 2010, hvor det skønnes, at volden har været udøvet af en samboende person, eller hvor volden er udøvet i bolig og kan have været udøvet af en nuværende eller tidligere partner, samt kvindekrisecenterstatistik 2010 baseret på oplysninger om ophold på krisecentre pga. voldsudsættelse fra en partner.

Skønnet antal kvinder årligt udsat for vold i nære relationer, ud fra forskellige datakilder

En oversigt over estimater for antal personer årligt udsat for fysisk vold

Der vil aldrig ud fra spørgeskemaundersøgelser kunne angives et eksakt tal på det antal kvinder og mænd, der årligt er udsat for partnervold. Nedenstående tabeller sammenfatter de skøn, dvs. estimater om det årlige antal personer, som kan have været udsat for hhv. fysisk vold og fysisk partnervold, der kan angives ud fra svar på spørgsmål om voldsudsættelse i Statens Institut for Folkesundheds spørgeskemaundersøgelser, SUSY 2005 og 2010, og Kærestevoldundersøgelserne i 2007 og 2011.

Estimater for årligt antal kvinder udsat for fysisk partnervold:

Årstal	Population	Vold generelt	Partnervold	Datagrundlag	Publikationens offentliggørelse
2005	16-74-årige	Ca. 70.000	Danske statsborgere ca. 33.000*	SUSY 2005**	Mænds vold mod kvinder(2007)
2010	16-74-årige	Ca. 83.000	Danske statsborgere ca. 29.000 Hele befolkningen ca. 33.000	SUSY 2010	Vold i nære relationer (2012)
2007	16-24-årige	-	Ca. 13.000	Kærestevold 2007	Unge og kærestevold i Danmark (2008)
2011	16-24-årige	-	Ca. 9.500	Kærestevold 2011	Vold i nære relationer (2012) og i selvstændig publikation: Kærestevold (2012)

*Tallet justeret lidt i forhold til den oprindelige rapport.

** Svarpersoner i SUSY 2005 var udelukkende personer med dansk statsborgerskab. For at vurdere udviklingen i partnervold angives der derfor i 2010 tilsvarende det skønnede antal voldsudsatte blandt danske statsborgere.

Estimater for årligt antal mænd udsat for fysisk partnervold:

Årstal	Population	Vold generelt	Partnervold	Datagrundlag	Publikationens offentliggørelse
2005	16-74-årige	Ca. 90.000	Danske statsborgere ca. 8.000*	SUSY 2005**	Vold mod mænd i Danmark (2008)
2010	16-74-årige	Ca. 92.000	Danske statsborgere ca. 10.000 Hele befolkningen ca. 13.000	SUSY 2010	Vold i nære relationer (2012)
2007	16-24-årige	-	Ca. 4.500	Kærestevold 2007	Unge og kærestevold i Danmark (2008)
2011	16-24-årige	-	Ca. 5.500	Kærestevold 2011	Vold i nære relationer (2012) og i selvstændig publikation: Kærestevold (2012)

*Tallet justeret lidt i forhold til den oprindelige rapport.

** Svarpersoner i SUSY 2005 var udelukkende personer med dansk statsborgerskab. For at vurdere udviklingen i partnervold, angives der derfor i 2010 tilsvarende det skønnede antal voldsudsatte blandt danske statsborgere.

Indikator nr. 2. Voldsudøverne

Ud fra data i Offerregisteret og Anmeldelsesregisteret koblet til Danmarks Statistiks befolkningsregistre præsenteres der oplysninger om mænd og kvinder anmeldt for vold i en toårig periode, 2008-2009, hvor der foreligger data om både den voldsudsatte og voldsudøveren:

- I 90 % af alle anmeldelser om vold var voldsudøveren en mand.
- Blandt 12.599 mandlige voldsudøvere var 8 % anmeldt for vold mod en person med samme bopæl som ham selv.
- Blandt 1.331 kvindelige voldsudøvere var 6 % anmeldt for vold mod en person med samme bopæl som hende selv.

Kvindelige voldsudøvere

- I 490 tilfælde var voldsudøveren en kvinde, svarende til ca. 5 % af i alt ca. 9.000 anmeldelser med mandligt voldsoffer.
- I 72 af disse tilfælde (15 %) havde kvinden haft bofællesskab med den voldsudsatte mand.
- I 890 ud af i alt ca. 5.000 tilfælde af politianmeldt vold mod kvinder var voldsudøveren en kvinde (17 %).
- I 15 sager, ca. 2 % af disse anmeldelser af vold mod kvinder, var den kvindelige voldsudøver registreret med bofællesskab med det kvindelige voldsoffer.

Mandlige voldsudøvere

- I 95 % af anmeldelser med mandligt voldsoffer var den anmeldte voldsudøver en mand.
- 1 % af disse mandlige voldsudøvere var registreret med bofællesskab med det mandlige voldsoffer.
- Blandt de ca. 5.300 tilfælde af vold mod kvinder var voldsudøveren i knap 4.500 tilfælde en mand (83 %).
- I 912 af disse anmeldelser af mænds vold mod kvinder var der bofællesskab med det kvindelige voldsoffer, svarende til ca. 450 tilfælde årligt.

Blandt både mandlige og kvindelige voldsudøvere er der i forhold til den samlede befolkning gennemsnitligt flere i aldersgruppen 16-29 år, flere der er uden for arbejdsstyrken, og en større andel fra etniske minoritetsgrupper.

Indikator nr. 3. Støtte til ofre udsat for vold

Der er ca. 45 krisecentre, drevet i medfør af lov om social service, § 109, i Danmark, hvor kvinder udsat for partnervold kan søge ophold, støtte og rådgivning. Ca. 2.100 kvinder tog i 2011 ophold på et krisecenter.

Der findes ikke krisecentre for mænd udsat for partnervold, men mænd, som er i krise, herunder også udsat for partnervold, kan søge støtte og vejledning på landets mandecentre, der drives af private med støtte af bl.a. midler fra satspuljen. Mænd, der ikke kan opholde sig i egen bolig på grund af vold fra nærtstående eller samboende, vil have mulighed for at søge optagelse i midlertidigt botilbud efter § 110 i lov om social service.

Det er en kommunal forpligtigelse at sikre de nødvendige pladser i midlertidige botilbud efter § 109 og § 110 i lov om social service. Herudover har kommunerne en forpligtigelse til efter lov om social service at tilbyde rådgivning med det formål at forebygge sociale problemer og hjælpe borgeren over øjeblikkelige vanskeligheder. Rådgivningen kan gives særskilt eller i forbindelse med anden hjælp efter den sociale lovgivning eller anden lovgivning.

I sundhedsvæsenet tilbydes sundhedsfaglig, psykologisk og retslig rådgivning til personer udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg.

Indikator nr. 4. Behandling af voldsudøvere

Der er i Danmark fire behandlingstilbud til mænd, som udøver vold: Dialog Mod Vold, Alternativ til Vold (ATV) – Roskilde, Krisecenter Odense og Manderådgivningen Herning. Dialog Mod Vold har eksisteret siden 2002.

Indikator nr. 5. Træning af professionelle

I National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer indgår der en række initiativer med henblik på opkvalificering af fagpersoners viden og handlingskompetence i forhold til partnervold. Nogle initiativer har fokus på at forbedre fagfolks støtte og hjælp til børn, som er vidner til partnervold, og unge, som oplever kærestevold. Andre initiativer sigter på at opkvalificere kompetencerne hos relevant fagpersonale i kommuner, statsforvaltninger, sundhedsvæsenet og retsvæsenet, således at disse medarbejdere i deres daglige arbejde bliver bedre til at støtte personer, som er udsat for partnervold.

Der er desuden offentliggjort et webbaseret undervisningsmateriale om vold i familien målrettet studerende på relevante uddannelser. Undervisningsmaterialet er udarbejdet med midler fra den forrige handlingsplan til bekæmpelse af vold i familien (2005-2008).

I bilag 1 i nærværende rapport er der en oversigt over yderligere opkvalificeringsinitiativer.

Indikator nr. 6. Statslige initiativer

I National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer er der initiativer til forebyggelse og bekæmpelse af partnervold inden for følgende områder:

- Initiativer i forhold til børn og unge
- Aktiviteter rettet mod voldsudøveren
- Oplysning og holdningsbearbejdning
- Støtte til ofre
- Aktiviteter rettet mod fagfolk
- Viden og information

Strategien er igangsat i 2010 og afsluttes i løbet af 2013. Langt de fleste initiativer er sat i gang eller vil blive det inden længe.

Strategien involverer fem forskellige ministerier: Ministeriet for Ligestilling og Kirke, Justitsministeriet, Social- og Integrationsministeriet, Ministeriet for Børn og Undervisning samt Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Der er nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de fem ministerier. Arbejdsgruppen sikrer implementeringen af strategiens forskellige initiativer og samarbejder med de mange forskellige aktører, som er involveret i strategiens initiativer.

Ud over den nationale strategi er der eller vil der blive igangsat forskellige initiativer på flere ministeriers områder. Initiativerne er finansieret med satspuljemidler eller indarbejdes som en del af ministeriernes daglige arbejdsopgaver og rutiner. Ministeriet for Ligestilling og Kirke har igangsat et initiativ mod kærestevold og offentliggjort et webbaseret undervisningsmateriale om vold i familien. Social- og Integrationsministeriet igangsætter flere initiativer som omfatter støtte til kvinder udsat for partnervold og en undersøgelse af mandekrisecentrenes indsats. Ministeriet for Børn og Undervisning og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse vil mainstreamede indsatser mod partnervold/kærestevold i deres forebyggelsesaktiviteter.

Indikator nr. 7. Evaluering

National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer, 2010, bliver evalueret. Evalueringen vil bidrage med viden om dokumenterede resultater af de forskellige indsatsstyper til brug for fremtidige tiltag på området. En midtvejsstatus for evalueringen viser, at de involverede ministerier ser en styrke i, at der arbejdes på at koordinere strategiens initiativer, så disse ikke overlapper. Interesseorganisationerne er også positive over for, at strategien samler og koordinerer indsatsen på området.

Ud over evalueringen af den nationale strategi vil Social- og Integrationsministeriet foretage evalueringer af kvindekrisecentrene og mandecentrene. Desuden har Socialstyrelsen evalueret fire behandlingstilbud til mænd, der udøver partnervold, samt et 3-årigt projekt om opkvalificering af kompetencer hos centrale medarbejdere i udvalgte kommuner og krisecentre til at støtte voldsramte kvinder og børn.

Voldsofferundersøgelser

Kriminalstatistikken og andre registerdata belyser kun en begrænset del af volden i samfundet. Det er derfor vigtigt at supplere statistikken med andre indikatorer, ikke mindst repræsentative befolkningsundersøgelser, herunder offerundersøgelser. Offerundersøgelser er oftest led i generelle befolkningsundersøgelser, fx de danske omnibusundersøgelser, der inkluderer spørgsmål om voldsudsættelse, og som derved belyser volden i og uden for hjemmet og derfor kan relatere voldsudsættelse til en række sociodemografiske faktorer. Det er svarpersonernes oplevelse eller tolkning af vold, der aflæses, og tolkningen, dvs. svarene, vil være påvirket af befolkningens opfattelse af, hvad der er vold og overgreb i og uden for private forhold.

Opfattelsen af, hvad der er 'tilladeligt' i nære relationer, og hvad der er kriminelle handlinger, har ændret sig over tid. Det har både betydning for anmeldelsestilbøjelighed og for svar på spørgsmål om voldsudsættelse i spørgeskemaundersøgelser. Det kan derfor være vanskeligt at vurdere den 'reelle' udvikling i vold i samfundet, og måske især udviklingen af vold i nære relationer.

Sammenligner man resultaterne i en række spørgeskemaundersøgelser, viser der sig store forskelle i den rapporterede forekomst af vold mod kvinder undersøgelserne imellem. Det har betydning, om en undersøgelse har haft et specifikt fokus på partnervold i forhold til andre former for voldsudsættelse, eller om den mere generelt har belyst forskellige former for voldserfaringer, sådan som tilfældet er i de tilbagevendende nationale offerundersøgelser.

Generelt finder man en højere prævalens af voldsudsættelse i undersøgelser, der har fokus på partnervold, hvorimod svarpersoner tenderer til kun at rapportere meget alvorlige voldsoplevelser i undersøgelser med en generel kriminalitetskontekst, måske fordi mindre alvorlige voldelige erfaringer ikke anses som kriminelle (7).

For eksempel fandt den britiske *British Crime Survey* fra 2004, at 64 procent af de kvinder og 94 procent af de mænd, der inden for det seneste år havde været udsat for partnervold, ikke anså denne vold som kriminel. I undersøgelsen belyste man denne problemstilling ved at lade respondenterne udfylde et webbaseret spørgeskema om vold i hjemmet, efter at hovedspørgeskemaet var blevet udfyldt via face-to-face interviews. Der blev rapporteret en højere prævalens af partnervold i det selvudfyldte spørgeskema end i spørgeskemaet udfyldt ved interview, hvilket måske også kan være delvist betinget af tabuet omkring partnervold som et privat og sensitivt problem, som det kan være vanskeligt at beskrive over for fremmede (8;9).

Vold som begreb har ændret sig betydeligt over de seneste 20-30 år. Der er således generationsforskelle i tolkningen af handlinger som vold. For at mindske denne begrænsning udviklede sociolog Murray A. Straus en såkaldt 'konflikt taktik'-skala³, der stiller spørgsmål om forskellige typer af velafgrænsede fysiske overgreb. Den blev brugt af Straus & Gelles i 1990 i en spørgeskemaundersøgelse om familievold i USA (10;11) og er sidenhen blevet anvendt i en lang række partnervoldsundersøgelser, dog med modificeringer, således også i nordiske spørgeskemaundersøgelser (12;13). Forskelle i rapporteringer af forekomsten af partnervold kan også forklares ved, at der ikke eksisterer en entydig definition af partnervold. En række undersøgelser inkluderer kun vold fra en samlevende partner, dvs. 'domestic violence', mens de fleste andre undersøgelser medtager fysisk vold, trusler om vold og seksuelle overgreb fra en nuværende eller tidligere partner som vold i nære relationer.

Det er ud fra en samlet gennemgang (metaanalyse) af studier om vold i parforhold blevet fremført, at der er en såkaldt 'gender symmetry' i forekomsten af partnervold, dvs. at mænd i samme omfang som kvinder er udsat for vold fra en partner (14).

Denne konklusion er i høj grad baseret på resultater fra studier om kærestevold blandt unge studerende, hvor der sjældent er tale om gentagen vold, og hvor kønsforskelle i voldens sværhedsgrad ikke har været i fokus. Påstanden om en ligelig forekomst af vold i parforhold blandt kvinder og mænd er derfor tvivlsom (7).

Det er fremhævet, at kvinder i højere grad tolker udsættelse for partnervold som alvorlig, mens mænd er mere tilbøjelige til at definere deres voldsoplevelser som mindre alvorlig. Der er således kønsforskelle i tolkningen af voldsudsættelse i forhold til voldens alvor og til gentagen vold, og at denne i høj grad beror på kønsforskelle i fysisk kraft og i baggrunden for brug af vold i parforhold (15).

Nogle undersøgelser peger på, at kvinder i højere grad end mænd er tilbøjelige til at bruge vold i forbindelse med selvforsvar over for vold fra en partner, og at de ikke selv opfatter det som voldsudøvelse (9;16). I analyser af kønsforskelle i partnervold er det derfor vigtigt at afdække, hvem der initierer volden, og hvad motivationen bag denne er. Partnervold mod kvinder foregår ikke nødvendigvis i en konfliktkontekst, men snarere bruges volden som et instrument for kontrol (7).

Den norske psykolog Per Isdal, initiativtager til behandlingsprogrammet Alternativ til Vold, beskriver vold som enhver form for magt, som gennem dét, at den smerter, skader, skræmmer og/eller krænker, påvirker et andet menneske til at gøre noget mod sin vilje eller ophøre med det, som dette menneske ønsker at gøre (17).

³ På engelsk refereres til '*conflict tactics scale*' (Walby et al. 2001).

Denne afgrænsning af vold understreger således vigtigheden af at inkludere voldens generelle indvirkning/effekt på fx angst og utryghed i analyser af kønsforskelle i vold i nære relationer.

Befolkningsundersøgelser om partnervold

Siden 1990'erne har de fleste europæiske lande gennemført undersøgelser med fokus på partnervold ud fra erkendelsen af, at partnervold var et skjult dog omfattende problem, og at det ikke blev tilstrækkeligt belyst i generelle offerundersøgelser (18).

Danske offerundersøgelser

Der er siden 1980'erne med jævne mellemrum gennemført offerundersøgelser i Danmark, oftest som led i omnibusundersøgelser, der således har omfattet afgrænsede spørgsmål om udsættelse for vold inden for det seneste år. Undersøgelserne gennemføres årligt og afrapporteres med femårige udviklinger (19). Undersøgelserne har ikke haft særligt sigte på partnervold.

I den seneste rapport beskriver Balvig & Kyvsgaard udviklingen i udsathed for vold i perioden 1995-2010 og giver et estimat for udviklingen i det årlige antal voldsudsatte blandt 16-74-årige i Danmark. Undersøgelsen var i 2010 baseret på en stikprøve af 16-74-årige på i alt 18.442. Svarprocenten var 63 på spørgsmålet: 'Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for vold eller trusler, som var så alvorlige, at du blev bange?'

Andelen af mænd og kvinder (samlet), der svarede 'Ja' på, om de havde været udsat for vold, var 1,8 % i 2005 og 1,4 % i 2010, og det skønnedes, at 69.000 (95 % sikkerhedsgrænser 60.000-79.000) havde været udsat for vold i 1995 mod 58.000 i 2010 (95 % sikkerhedsgrænser 50.000-67.000).

Det er kun i 6 % af voldstilfældene, at svarpersonerne har oplyst, at volden var udøvet af en nuværende eller tidligere ægtefælle/samlever. Data er ikke afrapporteret separat for mænd og kvinder (14).

I 2003 deltog Danmark som det eneste af de nordiske lande i den internationale spørgeskemaundersøgelse International Violence against Women Survey, IVAWS. Undersøgelsen blev gennemført som telefoninterview blandt godt 3.600 kvinder, svarende til 52 % af en randomiseret stikprøve. Undersøgelsen omhandlede fysisk vold og seksuelle overgreb og rummede spørgsmål om voldsudøver(e). Omkring hver syvende af kvinder under 21 år oplyste, at de inden for det seneste år havde været udsat for fysisk overgreb, mod en meget lavere andel blandt kvinder over 30 år, ca. hver 40. Samlet rapporterede 2,5 % af de 18-70-årige kvinder udsættelse for fysiske overgreb det seneste år (5).

I forhold til flere af de andre lande, der deltog i IVAWS, lå danske kvinder relativt lavt med hensyn til risikoen for at blive udsat for overgreb fra en partner, 1,1 % mod fx ca. 3 % i Polen.

Rapporten angiver danske kvinders relativt høje niveau af selvstændighed og uafhængighed som en mulig forklaring herpå, idet magtforskelle mellem mænd og kvinder samt mænds grad af almen dominans synes at øge risikoen for vold i parforhold (5).

IVAWS fandt, at når kvinder udsættes mange gange for fysiske overgreb inden for en kortere tidsperiode, drejer det sig i langt de fleste tilfælde om overgreb begået af en partner. Den danske undersøgelse, der er gennemført i 2003, estimerede, at inden for et år blev omkring 20.000 kvinder i alderen 18-70 år udsat for fysiske overgreb fra en nuværende eller tidligere partner. Hvis man definerer hustrumishandling som situationer, hvor en kvinde mere end 5 gange i løbet af et år udsættes for fysiske overgreb fra sin partner, blev det estimeret, at omkring 9.000 kvinder i alderen 18-70 år blev udsat for hustrumishandling (5).

Statens Institut for Folkesundhed har siden 2000 inkluderet spørgsmål om udsættelse for forskellige former for fysisk vold, trusler om vold og seksuelle overgreb i de tilbagevendende sundheds- og sygelighedsundersøgelser (SUSY). Spørgsmålene er udformet ud fra den nordiske standard og er baseret på Straus' konflikt taktik-skala, der specificerer de forskellige typer af fysisk vold (11). Der indgår spørgsmål om den voldsudsattes relation til voldsudøveren, hvorudfra det er muligt at afgrænse partnervold. I 2000 blev der spurgt til nogensinde udsat for vold og udsat det seneste år, men i de følgende undersøgelser indgår der kun spørgsmål om udsættelse for de forskellige former for vold/overgreb inden for de seneste 12 måneder, da livstidsforekomst anses for et usikkert mål.

I perioden 2000-2010 er der ud fra besvarelsene i disse sundheds- og sygelighedsundersøgelser konstateret en tendens til et fald i den årlige forekomst af partnervold mod kvinder, mens der er tendens til en stigning i selvrapporteret partnervold blandt mænd.

Sammenlignes forekomsten af fysisk partnervold inden for det seneste år i Danmark rapporteret i de to undersøgelser IVAWS i 2003 og i SUSY 2010, er estimatet for det samlede antal kvinder, der udsættes for fysisk partnervold/overgreb, lavere ud fra IVAWS, ca. 20.000, end ud fra SUSY, hvor skønnet er ca. 26.000 kvinder med dansk statsborgerskab og skønsmæssigt 30.000 i den samlede befolkning i Danmark.

Det skønnes ud fra begge undersøgelser, at ca. 9.000 kvinder årligt oplever sig udsat for gentagen og grov fysisk partnervold (5; nærværende rapport).

Forekomsten af partnervold og udviklingen i andre europæiske lande

En række europæiske lande har publiceret data, der kan sammenlignes med de danske, og som beskriver udviklingen i forekomsten af partnervold over en årrække.

Finland

I Finland besvarede knap 5.000 kvinder i alderen 18-74 år i 1997 et spørgeskema, der fokuserede på partnervold. I alt 7 % af kvinderne angav at have været udsat inden for det seneste år for én eller flere former for fysisk vold fra en nuværende partner og knap 5 % fra en tidligere partner. Samlet have 8,6 % inden for det seneste år været udsat for vold fra enten nuværende eller tidligere partner.

Det blev herudfra beregnet, at knap 110.000 kvinder inden for det seneste år havde været udsat for fysisk vold enten fra en nuværende eller fra en tidligere partner, henholdsvis 90.000 og 25.000, hvor samme kvinde kan indgå i begge grupper (20). Undersøgelsen blev gentaget i 2005, hvor 7,9 % af kvinderne rapporterede udsættelse for partnervold inden for det seneste år (21). Det vil sige, at der tilsvarende udviklingen i Danmark er en tendens til en nedgang i den årlige forekomst af partnervold. Men der er en betydelig forskel i forekomsten i de to lande. I Danmark var det i SUSY 2005 kun 1,7 % og i 2010 kun 1,4 % af kvinderne, der rapporterede udsættelse for fysisk partnervold.

En del af forskellen kan være begrundet i, at de finske data er baseret på spørgeskemaundersøgelser, der specifikt har haft sigte på at belyse partnervold, mens de danske data er indhentet i en undersøgelse, der ikke specifikt udspørger om forhold til partner og derefter om partnerens mulige voldelige adfærd over for kvinden.

Sverige

I Sverige publicerede det kriminalpræventive råd (BRÅ, Brottsförebyggande rådet) i 2009 data om vold mod mænd og kvinder i nære relationer. Rapporten omfatter både den vold, mænd udøver mod kvinder i hjemmet, og den vold, som mænd er udsat for.

Rapporten gør opmærksom på, at vold mod kvinder oftest er gentagen og grov med fysiske og psykiske følger, mens vold mod mænd oftest er relateret til mere enkeltstående konflikter og ikke har fysiske følger eller er ledsaget af ængstelse for ny voldsudsættelse (23).

Data er indhentet i de svenske nationale tryghedsundersøgelser i 2006, 2007 og 2008, der samlet omfatter ca. 37.500 svarpersoner. Det er et relativt lavt antal mænd og kvinder, der rapporterede udsættelse for vold/overgreb i nære relationer, henholdsvis 56 mænd og 248 kvinder, svarende til 0,3 % blandt mænd og 1,2 % blandt kvinder. Overgrebene omfattede psykiske overgreb, chikane mm., og hvis der kun in-

kluderes fysiske overgreb, er andelen knap 0,1 % blandt mænd og 0,4 % blandt kvinder.

De svenske data viser således tilsvarende danske data, at udsættelsen for fysisk vold i nære relationer forekommer tre gange hyppigere blandt kvinder end mænd, men de svenske data rapporterer også en lavere forekomst i Sverige end i Danmark. Tilsvarende i Danmark er der markant højere forekomst blandt 16-24-årige end i andre aldersgrupper, og der er ikke uddannelsesmæssige, erhvervsrelaterede eller etniske forskelle i risikoen for voldsudsættelse blandt kvinder. Den svenske undersøgelse påpeger samtidigt, at enlige kvinder med børn og med sparsomme sociale ressourcer er i særlig risiko for denne type vold (23;24).

Spanien

I Spanien er der i 1999, 2002 og 2006 gennemført befolkningsundersøgelser af kvinders udsættelse for vold i hjemmet. Undersøgelserne har hver gang omfattet over 20.000 kvinder i alderen 18 år og ældre. Der er observeret en faldende tendens i voldsforekomsten i perioden 1999-2006, fra at 4,2 % af kvinderne rapporterede voldsudsættelse i hjemmet inden for det seneste år i 1999 til 4,0 % i 2002 og 3,6 % i 2006.

Det skønnes, at kun en vis andel af vold i hjemmet var udøvet af en nuværende eller tidligere partner, men at partnervolden også har vist tendens til en nedgang fra estimeret 2,3 % i 2002 til 2,1 % i 2005 (25).

England og Wales

I England og Wales gennemføres der årligt offerundersøgelser med særlige temaer i de enkelte år.

Baseret på data i British Crime Survey 2001 har Sylvia Walby sammenfattet en særskilt rapport om vold i nære relationer (domestic violence) (8). Der angives en forekomst af ikke-seksualiseret vold, inklusive trusler om vold, inden for 12 måneder på 4 % blandt kvinder og 2 % blandt mænd, og at knap 70 % af kvinderne havde været udsat herfor mere end én gang. Det blev estimeret, at ca. 12,9 mio. kvinder og 2,5 mio. mænd i 2001 var udsat for partnervold i England og Wales.

Ud fra den efterfølgende British Crime Survey 2004/05 sammenlignes forekomsten af ikke-seksualiseret voldsudsættelse i 2001 med forekomsten 3-4 år senere, med hensyntagen til sammenlignelighed i data. Der rapporteres et fald blandt kvinder fra 6 % i 2001 til 5 % i 2004/05, men en uændret forekomst blandt mænd, 4 % (26).

Sammenfattende

Flertallet af europæiske studier om vold i nære forhold har beskrevet vold mod kvinder, men ikke vold mod mænd. Volden er oftest defineret som partnervold eller 'domestic violence'. WHO har siden 1990'erne især haft fokus på denne volds betydning for helbredsproblemer blandt kvinder og pointerer i sin gennemgang af folkesundhedsaspekter af vold, at den overvældende andel af partnervold drejer sig om mænds vold mod kvinder (27).

Det er fra anden side hævdet, at partnervold mod mænd er lige så hyppigt forekommende som partnervold mod kvinder (14). Men dette modsiges af europæiske befolkningsundersøgelser, blandt andet gennemført i England og Wales samt i Sverige, som påviser fra 1,5 til 3 gange større forekomst af partnervold mod kvinder end partnervold mod mænd.

Det svarer til resultaterne af de danske sundheds- og sygelighedsundersøgelser, hvor der i 2010 blev rapporteret tre gange større hyppighed af vold fra en nuværende eller tidligere partner blandt kvinder end blandt mænd.

I såvel Finland, Sverige, Spanien, England/Wales og Danmark er der i 2000-tallet en tendens til en nedgang i den selvrapporterede partnervold mod kvinder, mens partnervold mod mænd enten er stagnerende eller viser tendens til en stigning.

Datakilderne

Der er i Danmark specielt gode muligheder for at belyse omfanget og karakteren af vold ved at kombinere registerdata og svar i befolkningsundersøgelser. Ud fra de individbaserede data er der tillige mulighed for på anonymiseret basis at sammenkøre oplysninger om voldsudsatte i Danmarks Statistiks befolkningsregistre og også at indhente registeroplysninger om svarpersoner i spørgeskemaundersøgelser. Forudsætningen herfor er Datatilsynets regler om forskeres adgang til dataanalyser, der bl.a. regulerer, at alle analyser sker på anonymiserede data, der ikke tillader identifikation af de enkelte svarpersoner (28).

I nærværende kortlægning af vold i nære relationer indgår data fra følgende registre: Offerstatistikken om personfarlig kriminalitet kombineret med Det Centrale Kriminalregister, Dødsårsagsregisteret og Landspatientregisteret. Data om selvrapporteret voldsudsættelse er baseret på Statens Institut for Folkesundheds sundheds- og sygelighedsundersøgelse i 2010 med reference til de tidligere undersøgelser i 2000 og 2005. Der refereres endvidere til Justitsministeriets, Rigspolitiets, Det Kriminalpræventive Råds og Københavns Universitets offerundersøgelser 2005-2010 (19)

Registerdata rummer ikke direkte oplysninger om relationen mellem voldsudsat og voldsudøver. Det er derfor ikke muligt ud fra data i de tre registre at identificere kvinder og mænd, der har været udsat for vold i nære relationer, dvs. fra en nuværende eller tidligere partner, men ud fra en kombination med andre data kan der præsenteres et skøn over andelen af voldsudsatte, der har politianmeldt volden og/eller kontaktet en skadestue pga. vold, og som kan antages at have været udsat for vold i nære relationer.

Registerdata

Data i de nationale registre er knyttet til det personlige identitetsnummer, CPR, og derved er det muligt at samkøre oplysninger i de forskellige registre, som fx i Kriminalregisteret, Offerregisteret, Landspatientregisteret og Danmarks Statistiks registre om uddannelse, erhverv og boligforhold mm. Det muliggør også at identificere kvinder og mænd, der både har politianmeldt vold og kontaktet et sygehus inden for samme tidsperiode og derved kortlægge antallet af voldsudsatte, hvor den enkelte person kun indgår én gang i en given tidsperiode.

Rigspolitichefens Anmeldelsesregister og Offerregisteret

Rigspolitichefens Anmeldelsesregister er baseret på oplysninger i den politirapport, som optages ved enhver anmeldelse af et strafbart forhold. Oplysningerne i politirapporten overføres til registeret, som siden bearbejdes henholdsvis af Danmarks Statistik og Rigspolitiet, der hver udgiver kvartalsstatistikker og årlige statistikker over anmeldelser. Registeret opdateres løbende med oplysninger fra politiets efterforskning, og der kan ske ændringer af gerningskode, fx ændringer fra drab til særlig alvorlig vold med døden til følge.

De relevante straffelovsovertrædelser i forhold til fysisk vold omfatter forbrydelser mod liv og legeme: straffelovens § 237 drab; § 244 at øve vold på en andens legeme; § 245 at tilføje skade på legeme eller helbred; § 246 at tilføje en anden varig skade i form af grov legemsbeskadigelse og § 266 trusler om vold.

Offerregisteret blev etableret i 2001 og registrerer på personnummer og politiets sagsnummer alle anmeldelser af personfarlig kriminalitet. Med sagsnummeret er det muligt at sammenkæde data om et offer i Offerregisteret og data om en sigtet i Anmeldelsesregisteret.

Data om ofre er i nærværende undersøgelse knyttet til anmeldelsesstatistikken, dvs. oplysninger om offer og sigtet i voldsager er sammenkoblet via anmeldelsens sagsnummer.

Afgrænsning af politianmeldt vold i nære relationer

Som beskrevet er der i politiets registrering af anmeldelser endnu ikke medtaget oplysninger om relationen mellem offer og gerningsmand, dvs. at politianmeldt partnervold ikke direkte kan identificeres.

I beskrivelserne af omfanget er der i nærværende undersøgelse anvendt følgende definition på vold i nære relationer: 'Politianmeldt fysisk vold udøvet af en person med husstands-fællesskab med voldsofferet inden for den nærmeste toårige periode'.

Det betyder, at vold udøvet af en tidligere partner, som ikke inden for den givne tid er registreret med samme husstand som den voldsudsatte, ikke er medregnet, og at

vold fra en nuværende partner, som ikke deler bopæl med den voldsudsatte, heller ikke indgår i estimatet af politianmeldt partnervold.

Skønnet over omfanget af politianmeldt vold er baseret på særlige datakørsler i en række forskellige registre i Danmarks Statistik, der inkluderer data fra Familie og husstandsregisteret.

Databasen; DANCOS

Dataanalyserne er gennemført ud fra Statens Institut for Folkesundheds database, DANCOS (Danish National Cohort Study), hvori der indgår data fra alle sundheds- og sygelighedsundersøgelserne koblet med Danmarks Statistiks registre, og som således både rummer data om svarpersoner i undersøgelserne og data om hele Danmarks befolkning. Registeret er med hensyn til kriminalstatistikken opdateret til og med 2009.

Landspatientregisteret

Landspatientregisteret blev etableret i 1977 primært med henblik på planlægning af sygehusydelse, overvågning af sygehusbrug og medicinalstatistik, dvs. overordnede data om indlagte patienters alder, køn og sygdomme. Siden 1995 har Landspatientregisteret også omfattet alle ambulante, deldøgns- og skadestuekontakter. Registeret opdateres månedligt via elektronisk indberetning fra de enkelte skadestuer og sygehusafdelinger. Sundhedsstyrelsen har ansvar for registeret.

Registeret indeholder administrative oplysninger, fx om indlæggelsestid, og medicinske oplysninger om årsagen til sygehuskontakten. Sygehus- eller skadestuekontakter registreres med en *kontaktårsagskode*, som angiver, om kontakten skyldtes sygdom, ulykke, vold eller selvskaide. Kontaktårsagskoden er anvendt til at identificere henvendelser på grund af vold. Dette forudsætter en præcis registrering i Landspatientregisteret, at skadestuesekretæren indhenter tilstrækkelige oplysninger fra patienten om skadens opståen, samt at patienten selv oplyser, at årsagen til skaderne er vold. Såfremt en skade er årsagen til sygehuskontakten skal der også registreres oplysninger om, hvor skaden er opstået, dvs. *skadesstedet*, fx bolig, om hvordan skaden er opstået, samt *skadesmekanismen* (slag, forbrænding etc.). Den eller de skader/læsioner, som er følger af volden, registreres med specifikke *koder*, der angiver, hvor på kroppen skaden er lokaliseret, og skadens art, fx blodudtrædning, brud eller snitsår.

Det er sandsynligt, at der er en vis grad af underrapportering af voldsskader, men at denne har ændret sig over tid i takt med større åbenhed omkring vold i nære relationer. Omfanget af underrapportering af voldstilfældene på skadestuer er ikke kendt.

Afgrænsning af skadestuekontakter pga. vold i nære relationer

Der er ikke nogen registrering i Landspatientregisteret af relationen mellem skadeoffer og skadevolder/voldsudøver. Det er således ikke umiddelbart muligt at afgrænse de skadestuekontakter, der er betinget af vold i nære relationer. Men i registreringen af skadestuekontakter indgår der oplysning om skadested, fx gade, offentligt rum eller bolig.

En skadestuekontakt pga. udsættelse for partnervold er i nærværende kortlægning afgrænset som en kontakt pga. vold, hvor skadestedet er angivet som bolig. Det kan dog meget vel omhandle andet end vold i nære relationer, ligesom denne vold kan finde sted andetsteds end i egen eller anden persons bolig.

Ulykkesregisteret

Statens Institut for Folkesundhed har i en årrække varetaget et register om skadesforekomsten i Danmark. Registeret er blevet opdateret ud fra underretninger fra fire udvalgte og landsrepræsentative skadestuer. Ulykkesregisteret rummer mere udførlige data om skadestuekontakter vedrørende ulykker, selvskaade og vold bl.a. oplysninger om relationen mellem voldsudsatte og voldsudøver.

Dødsårsagsregisteret

Den danske dødsårsagsstatistik omfatter alle dødsfald, der er indtruffet her i landet blandt personer med fast bopæl i landet. Statistikken dannes ud fra oplysninger på dødsattesten, der udstedes ved ethvert dødsfald. Attesten giver oplysning om døds-måde, dvs. om dødsfaldet skyldes sygdom (alderdom), ulykke, selvmord eller vold (drab) – og om dødsårsagen, dvs. den sygdom eller skade, der har medført døden, samt evt. tilgrundliggende sygdomme.

Sundhedsstyrelsen publicerer årligt en dødsårsagsstatistik opdelt på hovedgrupper af dødsårsager (http://www.sst.dk/Informatik_og_sundhedsdata).

Dødsårsagsregisterets oplysninger om drabstal svarer ikke fuldstændigt til det drabs-tal, som politiet opgiver, idet dødsattesten udfyldes, inden politiets efterforskning er afsluttet.

Der registreres ikke oplysninger om relationen mellem dræbte og drabsmand.

Befolkningsundersøgelser – den selvrapporterede voldsudsættelse

Nærværende kortlægning af det aktuelle omfang af vold i nære relationer anvender besvarelser på de spørgsmål om udsættelse for fysisk vold og seksuelle overgreb, der indgik i Statens Institut for Folkesundheds landsdækkende spørgeskemaundersøgelse om befolkningens sundhed, sygelighed og risikofaktorer for dårlig trivsel i 2010 samt i instituttets undersøgelse i 2011 om unges hverdag med fokus på kæresteforhold og konflikter i hverdagen, Kærestevoldsundersøgelsen.

Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne (SUSY)

Statens Institut for Folkesundhed gennemfører med jævne mellemrum landsdækkende undersøgelser med det overordnede formål at beskrive den aktuelle status for befolkningens sundheds- og sygelighedstilstand samt de faktorer, der har betydning for sundhedstilstanden. Heri indgår en betydelig mængde oplysninger om sociale, familiemæssige og arbejdsrelaterede faktorer, samt om svarpersonernes selvrapporterede helbred, kontakt til sundhedsvæsenet, psykiske trivsel og livskvalitet.

Undersøgelserne blev tidligere gennemført som personlige interviews blandt et repræsentativt udsnit af den voksne befolkning, 16 år og ældre. Efter interviewet blev der udleveret et spørgeskema til selvudfyldelse. Spørgeskemaet blev tilbagesendt pr. post. I 2000 og 2005 var der i det selvudfyldte spørgeskema medtaget spørgsmål om voldsudsættelse, dvs. trusler om vold, udsættelse for forskellige former for fysisk vold, samt seksuelle overgreb og spørgsmål om relationen til voldsudøveren.

SUSY 2010 er gennemført ved et postbesørget, selvudfyldt spørgeskema, hvori der indgår de samme spørgsmål om voldsudsættelse som i SUSY 2000 og 2005.

Spørgsmål om udsættelse for fysisk vold, trusler om vold og seksuelle overgreb er baseret på en nordisk standard udformet i overensstemmelse med den internationale standard for afdækning af fysisk voldsudsættelse, betegnet Straus' konflikt taktikskala (10).

Spørgsmål om voldsudsættelse

I spørgeskemaundersøgelsen omfatter fysisk vold:

- *mindre grov vold*: Slag med flad hånd, rusk, skub og riv.
- *grov vold*: Spark, knytnæveslag, kastet mod væg mm., kvælningsforsøg, overfald med våben.

Der blev spurgt om hver enkelt form for voldsudsættelse inden for det seneste år og antal gange, hver voldsform var udøvet.

Svarpersoner, der svarede 'Ja' på ét eller flere af spørgsmålene, har efterfølgende svaret på spørgsmål om, hvem skadevolderen var. Der var mulighed for at angive følgende relation til voldsudøverne for henholdsvis spørgsmålene om udsættelse for fysisk vold og for seksuelle overgreb:

- Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste, mens forholdet bestod.
- Tidligere ægtefælle/samlever/kæreste, efter forholdet var brudt.
- Andet familiemedlem/slægtning.
- Ven/bekendt.
- Kollega/person på din arbejdsplads.
- En fremmed.

Afgrænsning af selvrapporeret vold i nære relationer

Vold i nære relationer er defineret som udsættelse for én eller flere former for fysisk vold af en nuværende eller tidligere partner, dvs. at der er svaret 'Ja' på spørgsmål om udsættelse for én eller flere former for fysisk vold, og hvor der er angivet en partner som voldsudøver.

En snæver definition af partnervold

Det kan være rimeligt at definere 'partnervold' som gentagne tilfælde af udsættelse for fysisk vold inden for en afgrænset tidsperiode, samt skelne mellem udsættelse alene for mildere former for fysisk vold i forhold til udsættelse for grov vold.

Der afrapporteres derfor data om voldsudsættelse fra en nuværende eller tidligere partner inden for det seneste år, opdelt på følgende:

- Udsat for én eller flere former for fysisk vold.
- Udsat for gentagen fysisk vold.
- Alene udsat for mildere former for fysisk vold.
- Udsat for grov fysisk vold.

Antal svarpersoner, kvinder

I Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2010 deltog i alt 8.201 kvinder i alderen 16 år og ældre ud af 12.724 kvinder, der havde fået tilsendt spørgeskemaet, dvs. svarprocenten var 64,9. Spørgsmål om voldsudsættelse og om, hvem der havde uøvet volden, blev besvaret af 7.326 kvinder i alderen 16-74 år.

I 2005 besvarede knap 3.000 kvinder med dansk statsborgerskab spørgsmålene om voldsudsættelse mod ca. 7.000 kvinder i 2010-undersøgelsen. Usikkerheden i estimer af antallet af voldsudsatte kvinder er derfor betydeligt større i 2005 end i 2010.

Antal svarpersoner, mænd

I Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2010 deltog 6.964 mænd ud af en stikprøve på 12.357, svarende til en svarprocent på 56,4. Spørgsmål om voldsudsættelse og om voldsudøveren blev besvaret af 6.282 mænd i alderen 16-74 år. I alt 6.075 med dansk statsborgerskab besvarede spørgsmålene.

Oplysninger om relationen til voldsudøveren

I 2005-undersøgelsen var der en større andel end i undersøgelsen i 2010, der ikke havde svaret på spørgsmålet om relationen til voldsudøveren, således at estimatet for omfanget af selvrapporteret partnervold i 2005 var belastet af en større usikkerhed, end hvad der gælder for den seneste undersøgelse i 2010.

Kærestevoldsundersøgelsen

Undersøgelsen er baseret på en landsdækkende, stratificeret stikprøve ud fra et udtræk fra Sundhedsstyrelsens CPR-register, med en vis overrepræsentation af 16-24-årige mænd og af 16-24-årige kvinder og mænd med anden etnisk baggrund end dansk. Den første undersøgelse blev foretaget i 2007 og den seneste i 2011.

Kærestevoldsundersøgelserne i 2007 og 2011 er webbaserede, men er i 2011 suppleret med et postbesørget spørgeskema udsendt til den del af stikprøven, der ikke havde besvaret det webbaserede spørgeskema.

Der er spurgt om samme former for fysisk vold og seksuelle overgreb som i sundheds- og sygelighedsundersøgelserne, men tillige om udsættelse for psykisk vold i form af trusler, chikane eller mobning via internettet.

Relationen mellem voldsudsat og voldsudøver er belyst for hver enkelt form for vold/overgreb, og der spørges ind til erfaringer med kæreste/partner, ven, familie, kollega, fremmed og anden relation.

Antal svarpersoner

Der blev udsendt et invitationsbrev med link til en personlig kode til det webbaserede spørgeskema til i alt 8.000 unge, efterfølgende suppleret med udsendelse af traditionelt papirbaseret spørgeskema.

I alt besvarede 2.780 personer enten det webbaserede eller papirbaserede spørgeskema. Ud af de 8.000 invitationsbreve kom 321 retur. Herudfra blev der opnået en svarprocent på 36. Det kan antages, at en del invitationsbreve ikke er nået frem til rette vedkommende. I aldersgruppen 16-24 år kan det forventes, at mange unge skifter bopæl, og at de adresser, der er udleveret for en national repræsentativ stikprøve, derfor ikke alle har været korrekte ved udsendelsen af spørgeskemaet.

Der indgår i undersøgelsen i 2011 svar fra 1.234 unge mænd og fra 1.546 unge kvinder i analyserne, dvs. i alt 2.780 unge i alderen 16-24 år.

Kærestevoldsundersøgelsen i 2007 blev besvaret af 2.125 unge i alderen 16-24 år, svarende til 28 % af stikprøven. Der var overvægt af unge kvinder, 63 % af svarpersonerne.

Indikator 1: Voldsofrene

Beskrivelsen i nærværende rapport af omfanget af vold i nære relationer er, som beskrevet, baseret på forskellige datakilder, og estimerer for omfanget af volden afhænger i meget høj grad af hvilke datakilder eller informanter, som angivelserne er baseret på. Det blev illustreret i figurerne i rapportens indledende sammenfatning. Andelen af partnervold, der kommer til offentlighedens kendskab, udgør en relativ lille andel af det samlede antal skønnede tilfælde af partnervold, dvs. estimerer baseret på svar på spørgsmål om voldsudsættelse i spørgeskemaundersøgelser. Blandt kvinder udgør offentligt kendte tilfælde af partnervold således højst en femtedel af det skønnede antal årlige tilfælde af partnervold beregnet ud fra SUSY 2010.

Mørketallet, dvs. det antal voldsudsatte som det offentlige ikke får kendskab til, kan angives som det skønnede antal udsat for partnervold, beregnet ud fra svar i spørgeskemaundersøgelser, fratrukket antallet af offentligt kendte tilfælde af partnervold. Offentligt kendte tilfælde af partnervold omfatter bl.a. politianmeldt vold, skadestuekontakter pga. vold, kontakt til krisecentre og andre rådgivningstilbud, herunder Mødrehjælpen, samt kontakt til socialforvaltninger efter voldsudsættelse. Tilfælde af partnervold kan meget vel være registreret/kendt både hos politi, sundheds- og socialvæsen samt krisecentre, dvs. at det samlede antal er langt mindre end summen af kontakter til de enkelte myndigheder og organisationer.

I nærværende præsentation af omfanget af partnervold angives der relativt præcise tal for antallet af mænd og kvinder, der politianmelder fysisk vold generelt, men langt mindre præcise tal for andelen af denne vold, der kan skyldes partnervold. Det skyldes, at der ikke er specifik registrering af 'partnervold' i Offerregisteret. Tilsvarende er angivelsen af antal partnervoldstilfælde, der har medført skadestuekontakt, ikke præcis, da der ikke foreligger landsdækkende oplysninger om, hvem der var voldsudøver ved skadestuekontakter pga. voldsudsættelse.

Spørgeskemaundersøgelsen SUSY 2010 blev besvaret af et repræsentativt udsnit af befolkningen på godt 15.000 personer, blandt dem var der *kun* 34 mænd og 109 kvinder, der har svaret 'Ja' på spørgsmål, der kan identificere dem som udsatte for fysisk partnervold. Det betyder, at estimerer, dvs. angivelser af hvor mange der i hele befolkningen kan antages at være udsat for partnervold, er behæftet med betydelig usikkerhed, idet der ud fra de 34 mænd og 109 kvinder blandt alle mandlige og kvindelige svarpersoner beregnes, hvor mange voldsudsatte der kan antages at være i den 16-74-årige befolkning.

Der vil være forskelle i angivelserne om antallet af voldsofre, hvad enten der alene beregnes ud fra befolkningen med dansk statsborgerskab eller hele befolkningen i Danmark. Det belyses i afsnittet om sundheds- og sygelighedsundersøgelsens resultater i nærværende kapitel.

I det følgende beskrives voldsofferprofilen først ud fra registerdata, dvs. den vold der anmeldes til politiet, de voldstilfælde der medfører en hospitalskontakt, samt de dødsfald der er betinget af voldsudsættelse.

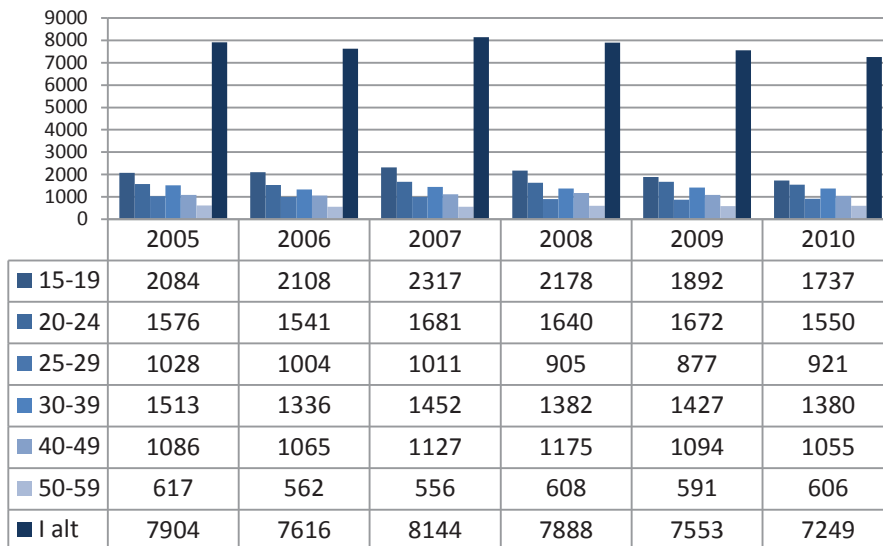
Derefter beskrives voldsofre ud fra svarene i spørgeskemaundersøgelserne SUSY 2005 og 2010 samt Kærestevoldsundersøgelserne i 2007 og i 2011.

Der bringes tillige data fra krisecenterstatistikken.

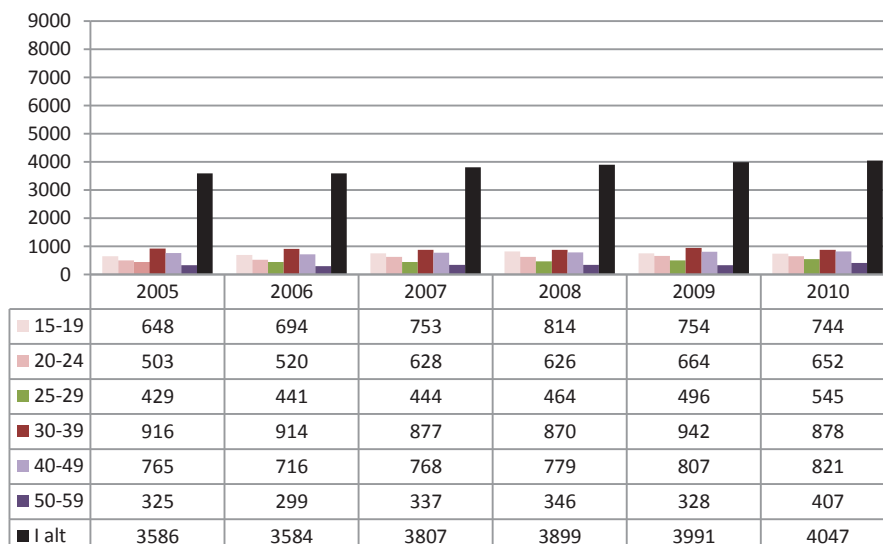
Politianmeldt vold

I Offerregisteret er der i 2010 i alt registreret 11.276 anmeldelser om fysisk vold mod mænd og kvinder i alderen 15-59 år. Vold mod politi er ikke medregnet. I perioden 2005-2010 varierer antallet mellem ca. 11.000 og knap 12.000 årligt. Der er omtrent dobbelt så mange anmeldelser om vold mod mænd, og der er flest anmeldelser i de yngste aldersgrupper, fx godt dobbelt så mange blandt 15-24-årige mænd som blandt 30-39-årige og godt 1,5 gange så mange blandt 15-24-årige som blandt 30-39-årige kvinder (Figur 1 og 2).

Figur 1. Årligt antal registrerede voldsanmeldelser blandt 15-59-årige mænd, fordelt på aldersgrupper, 2005-2010.

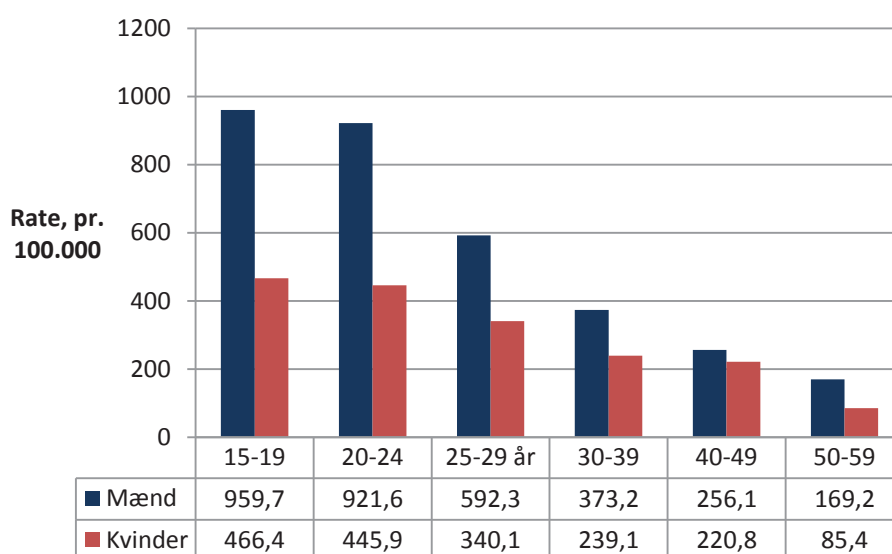

Figur 2. Årligt antal registrerede voldsanmeldelser blandt 15-59-årige kvinder, fordelt på aldersgrupper, 2005-2010.

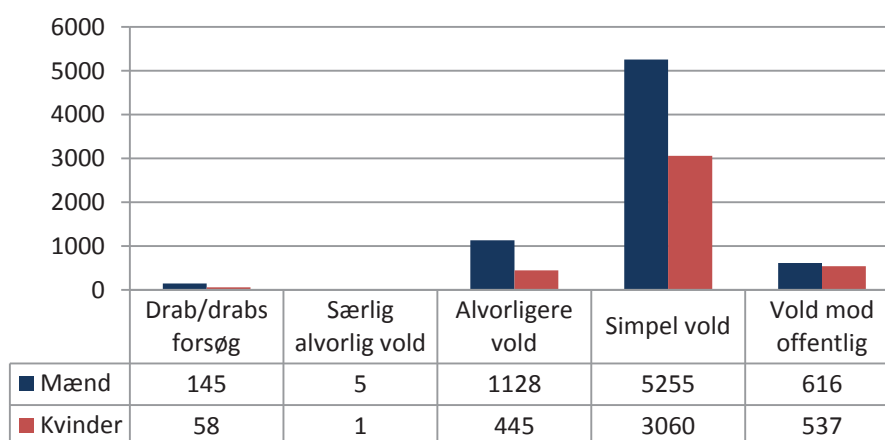
Køns- og aldersforskellene i anmeldeshyppigheden af fysisk vold er illustreret i Figur 3, der viser antal registrerede anmeldelser mod mænd og kvinder pr. 100.000 i de forskellige aldersgrupper i 2010. Raten er højst blandt de 15-19-årige og godt og vel dobbelt så høj blandt mændene som blandt kvinderne. Kønsforskellene i voldshyppighed aftager med alderen. Blandt 40-49-årige var der kun beskednen forskel i politianmeldt fysisk vold mod mænd og kvinder.

Figur 3. Anmeldelsesrate, fysisk vold mod mænd og kvinder, på aldersgrupper, 2010.

Der blev i 2010 anmeldt 2,5 gange så mange tilfælde af drab/drabsforsøg og af særlig alvorlig vold mod mænd som mod kvinder. Der er mindre kønsforskel i simpel vold og kun beskednen kønsforskel i anmeldelse af vold mod offentlig myndighed.

Figur 4. Antal anmeldelser om vold mod mænd og kvinder i 2010, fordelt på straffelovsovertrædelse.

Anmeldelser af særlig alvorlige vold, inklusive drab og forsøg på drab, steg i særlig grad i 2010, fra 325 i 2005, 393 i 2008 og 330 i 2009 til 503 i 2010. Hyppigheden af den særlig alvorlige vold er højst i de yngste aldersgrupper og er steget betydeligt blandt 15-24-årige kvinder fra i 2005 ca. 36 pr. 100.000 til lidt over 50 pr. 100.000 i 2010.

Politianmeldt vold i nære relationer

Som beskrevet er det ikke muligt alene på grundlag af data i Offerregisteret at identificere voldsanmeldelser, der kan defineres som partnervold. Vi har valgt en tilnærmet definition for vold i nære relationer, 'politianmeldt vold, hvor voldsoffer og voldsudøver har haft fælles bopæl inden for en toårig periode'. Denne definition omfatter formentlig kun en vis del af politianmeldt vold i nære relationer og kan inkludere anden form for politianmeldt vold. I figurer og tabeller betegnes disse voldstilfælde som vold i nære relationer eller partnervold.

Vi har for en toårig periode, 2008-2009, identificeret et antal forskellige kvinder og mænd, der har anmeldt fysisk vold og/eller trusler om fysisk vold og /eller voldtægt. For disse personer er der ud fra politiets sagsnummer indhentet data i Anmeldelsesregisteret om den anmeldte voldsudøver og har i databasen DANCOS kunnet indhente oplysninger om, hvorvidt den voldsudsatte og voldsudøveren har haft samme bopæl inden for en toårig periode før anmeldelsestidspunktet.

Samme person kan inden for samme år anmelde voldsudsættelse mere end én gang, dvs. antallet af individuelle voldsudsatte kvinder og mænd (voldsofre) vil være mindre end antallet af anmeldelser af vold i kriminalstatistikken.

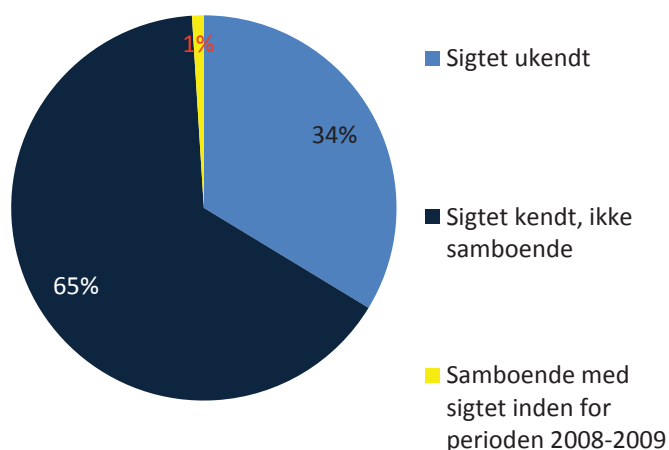
I det følgende præsenteres der data opdelt på forskellige kvinder og mænd, der i perioden 2008-2009 har anmeldt fysisk vold og/eller voldtægt/voldtægtsforsøg, og hvor det har været muligt at koble persondata til data i de registre, der indgår i den beskrevne database DANCOS, og dermed afgrænse samboende fra ikke-samboende, betegnet ofre for partnervold og ofre for ikke-partnervold.

I godt og vel hver tredje tilfælde af politianmeldt vold mod mænd og i knap hver tredje mod kvinder er der ikke oplysninger om voldsudøveren i kriminalstatistikken, og relationen til voldsoffer kan således ikke analyseres ud fra registerdata.

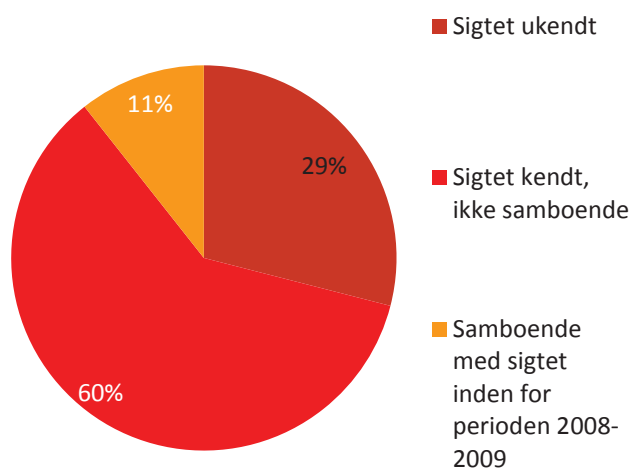
De to følgende figurer illustrerer kønsforskellene i andelen af politianmeldt vold, hvor sigtede har været eller er samboende med voldsofferet. Blandt mænd er det kun 1 % af alle sager mod 11 % blandt kvinder. Hvis sager med ukendt voldsudøver/gerningsmand udelades, er kønsforskellene stadig meget markante.

Figur 5. Voldsanmeldelser 2008-09 blandt mænd og blandt kvinder, andel med kendt, ukendt og samboende gerningsmand, baseret på registerdata-samkøring.

Politianmeldt vold mod mænd, andel der kan identificeres som vold i nære relationer

Politianmeldt vold mod kvinder, andel der kan identificeres som vold i nære relationer

I de følgende afsnit beskrives en række sociodemografiske faktorer for kvindelige henholdsvis mandlige voldsofre i forhold til den samlede 16-59-årige befolkning. Voldsofre er opdelt på dem, der har anmeldt vold fra en samboende, og dem, der har anmeldt vold fra en ikke-samboende person.

Beskrivelserne er baseret på data om politianmeldt vold i perioden 2008-2009, opdelt på vold mellem samboende, i alt 928 kvinder og 146 mænd, samt vold mod ikke-samboende, i alt 7.803 kvinder og 14.606 mænd.

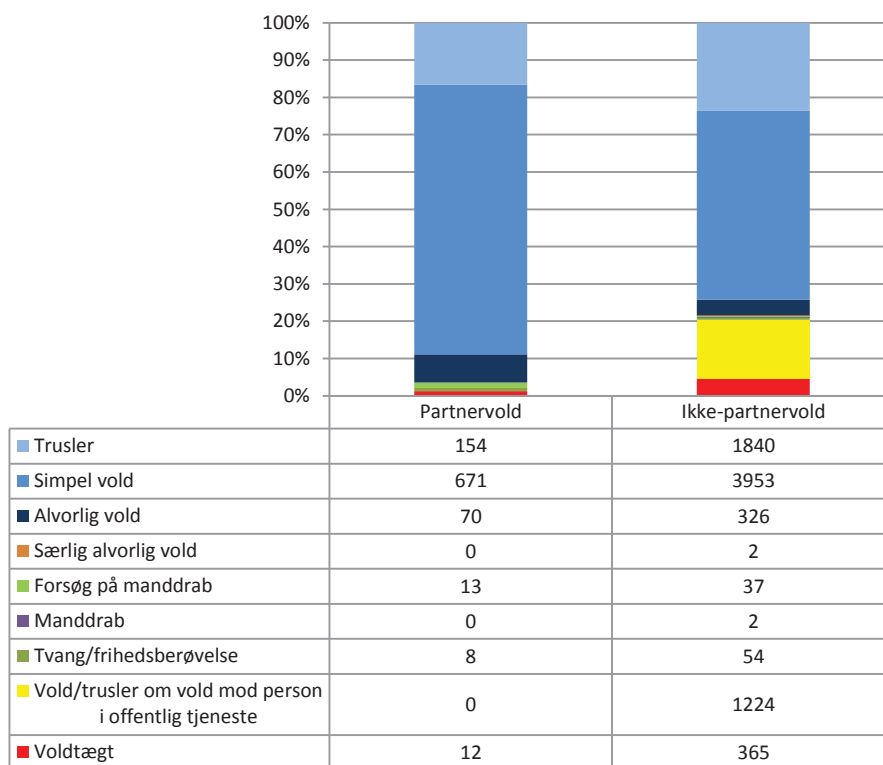
Kvinder der har politianmeldt vold

Der er i den toårige periode 2008-2009 anmeldt i alt 11.289 tilfælde af vold mod kvinder over 16 år som omhandler i alt 9.314 forskellige kvinder. Heraf er 583 kvinder registreret med flere politianmeldelser om voldshandlinger på samme dag. De gentagne anmeldelser er ekskluderet. Herefter udgør datamaterialet 10.052 tilfælde af vold mod voksne kvinder omhandlende 8.731 forskellige kvinder. I 29 % af tilfældene var voldsudøveren ukendt, og der er derfor ingen data, der kan sammenkædes med data om voldsofferet. For de øvrige 71 % har det været muligt at indhente data om evt. bofællesskab.

Ud af alle 8.731 kvindelige volds ofre var 11 % registreret med samme bopæl som voldsudøveren inden for den givne periode, svarende til i alt 928 kvinder.

Figur 7 præsenterer gerningsindholdet for anmeldelser for alle 8.731 kvinder, hvoraf 928 er defineret som samboende i en periode med voldsudøveren og således muligt udsatte for partnervold. Vold/trusler mod person i offentlig tjeneste udgør en forholdsvis stor andel af den anmeldte ikke-partnervold. Når disse anmeldelser undtages i sammenligningen, er der en større andel af særlig alvorlig vold, drab og forsøg på drab blandt ofre for vold fra samboende (her betegnet som partnervold) i forhold til øvrige ofre.

Figur 7. Fordelingen af anmeldelser blandt 928 kvinder udsat for vold fra samboende (betegnet som partnervold) og 7.803 kvinder udsat for anden vold. Politianmeldt vold, 2008-2009.

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Data om alder og sociale forhold

Databasen DANCOS rummer oplysninger fra Danmarks Statistiks befolknings- og sundhedsregistre koblet til data i Statens Institut for Folkesundheds sundheds- og sygelighedsundersøgelser. Det er herudfra muligt at identificere 'voldsofre' og belyse aldersmæssige og andre sammenhænge med voldsudsættelse.

I det følgende beskrives der en række faktorer fordelt på kvinder, der har politianmeldt vold, hvor volden henholdsvis kan kategoriseres som vold fra samlevende person (partnervold) og som ikke-partnervold, sammenlignet med samme faktors fordeling blandt alle kvinder i Danmark. En række af tabellerne omfatter udelukkende 16-59-årige kvinder. Der er ikke fuldstændige registeroplysninger om alle faktorerne for alle ofre, således at antal personer kan være forskellige.

Alder

Voldsofrene er gennemsnitligt yngre end gennemsnittet for den samlede kvindelige befolkning, knap 40 % af voldsofrene mod 20 % i den kvindelige befolkning var yngre end 30 år (Tabel 1).

Tabel 1. Den aldersmæssige fordeling af kvindelige voldsofre over 16 år, fordelt på samboende eller ikke-samboende med voldsudøveren, 2008-2009, og aldersfordelingen i den samlede kvindelige befolkning i Danmark i 2009.

Alders-gruppe	Ofre for vold fra samboende		Ofre for vold fra anden person		Alle ofre		Kvindelige befolkning, 16 år og ældre	
	N	%	N	%	N	%	N	%
16-19 år	57	6,2	942	12,1	999	11,4	132.918	5,9
20-29 år	274	29,5	2.283	29,2	2.557	29,3	311.616	13,8
30-39 år	287	30,9	1.807	23,2	2.094	24,0	371.637	16,5
40-49 år	241	26,0	1.606	20,6	1.847	21,1	400.599	17,8
50-59 år	56	6,0	841	10,7	897	10,3	356.424	15,8
60-69 år	11	1,2	241	3,1	252	2,9	333.003	14,8
70-79 år	1	0,1	60	0,8	61	0,7	200.191	8,9
80+ år	1	0,1	23	0,3	24	0,3	147.231	6,5
I alt	928	100	7.803	100	8.731	100	2.253.619	100

Kilde: Kriminalregisteret 2008-09 og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009.

Samlivsstatus

Her omfatter tabellerne 16-59-årige kvinder. Knap halvdelen af kvinderne, der havde anmeldt vold fra samboende, var gift. Det svarer til samlivsstatus for den samlede kvindelige befolkning i Danmark. Ofre for ikke-partnervold er derimod oftere enlige.

Tablet 2. Fordelingen af civilstand blandt kvindelige ofre for vold i forhold til samboende eller ikke-samboende med voldsudøveren, og fordelingen i den samlede kvindelige befolkning i Danmark 2009.

Samlivsstatus	Ofre for vold fra samboende		Ofre for anden vold		Alle ofre		Kvindelige befolkning, 16 år og ældre	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Gift	413	44,5	1.970	25,3	2.383	27,3	1.089.330	48,3
Samboende	0	0	19	0,2	19	0,2	4.061	0,2
Single	515	55,5	5.814	74,5	6.329	72,5	1.160.228	51,5
I alt	928	100	7.803	100	8.731	100	2.253.619	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Etnisk herkomst

Blandt ofre for vold fra samboende er andelen af ikke-etnisk danskere dobbelt så høj som i den samlede kvindelige befolkning i Danmark, og det gælder for både indvandrere og efterkommere. Der er ikke tilsvarende forskelle blandt ofre for anden vold.

Tabel 3. Fordelingen af etnicitet blandt kvindelige ofre for vold i forhold til samboende eller ikke-samboende med voldsudøveren, og fordelingen af etnicitet i den samlede kvindelige befolkning over 16 år i Danmark 2009.

Etnicitet	Ofre for vold fra samboende		Ofre for anden vold		Alle ofre		Kvindelige befolkning, 16 år og ældre	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Etnisk dansk	678	73,9	6.726	86,5	7.404	85,1	2.041.387	90,6
Indvandrer	211	23,0	889	11,4	1.100	12,7	193.768	8,6
Efterkommer	28	3,1	164	2,1	192	2,21	19.464	0,8
I alt	917	100	7.779	100	8.696	100	2.253.619	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Erhvervstilknytning

En større andel af ofre for vold fra samboende (partnervold) og for ikke-partnervold er uden for arbejdsstyrken, dvs. ikke-registrerede som lønmodtagere, henholdsvis knap halvdelen mod godt hver fjerde blandt alle 16-59-årige kvinder i Danmark (Tabel 4). Uden for arbejdsstyrken omfatter 'midlertidigt uden for arbejdsstyrken', 'tilbagetrækning fra arbejdsstyrken', 'pensionister' og 'andre'. Kategorien 'Andre' omfatter beskæftigede uden løn, på orlov, sygedagpengemodtagere, barselsdagpengemodtagere, personer i revalidering, introduktionsuddannelse og aktivering.

Tabel 4. Den erhvervsmæssige fordeling af kvindelige ofre for vold i forhold til samboende eller ikke-samboende med voldsudøveren, og blandt 16-59-årige kvinder i Danmark 2009.

Erhvervstilknytning	Ofre for vold fra samboende		Ofre for anden vold		Alle ofre		Kvindelige befolkning, 16-59 år	
	N	%	N	%	N	%	N	%
I arbejde	470	51,5	4.597	59,3	4.767	57,0	1.168.193	73,3
Arbejdsløs	34	3,7	133	1,7	167	2,0	19.393	1,2
Uden for arbejdsstyrken	408	44,7	3.016	38,9	3.424	41,0	407.122	25,5
Selvstændige	21	2,3	127	1,7	148	1,8	44.753	2,8
Medarbejdende ægtefælle	0	0	1	0,01	1	0,01	4.168	0,3
Topledere	5	0,5	53	0,7	58	0,7	23.007	1,4
Lønmodtagere højeste niveau	28	3,1	281	3,8	309	3,7	164.928	10,3
Lønmodtagere mellem-niveau	79	8,7	1.019	13,7	1.098	13,1	305.154	19,1
Lønmodtagere grund-niveau	241	26,4	2.194	19,5	2.435	29,1	465.008	29,2
Andre lønmodtagere	59	6,4	323	4,3	382	4,6	76.378	4,8
Lønmodtagere u.n.a.	37	4,1	299	4,0	336	4,0	84.815	5,3
Arbejdsløse	34	3,7	133	1,8	167	2,0	19.395	1,2
Midlertidigt uden for arbejdsmarkedet	280	30,7	1.908	25,6	2.188	26,2	197.951	12,4
Tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet	0	0	0	0	0	0	1.951	0,1
Pensionister	75	8,2	643	8,6	718	8,6	134.703	8,5
Andre	53	5,8	465	6,2	518	6,2	72.517	4,6
I alt	912	100	7.446	100	8.358	100	1.594.710	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

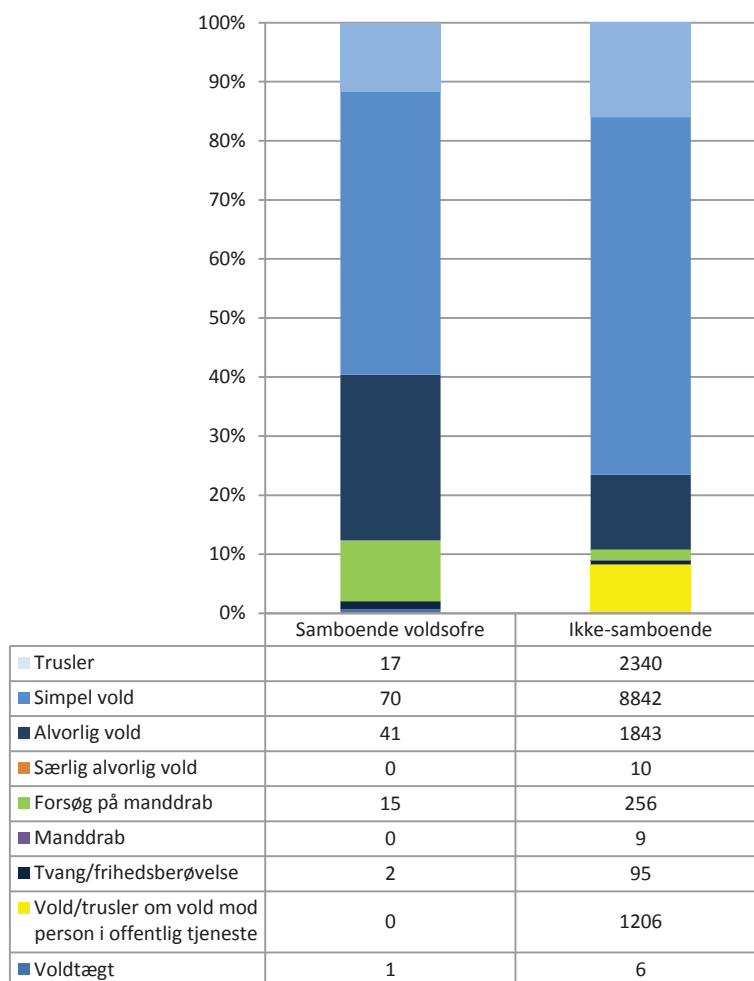
Mænd der har politianmeldt vold

Der er i perioden 2008-2009 anmeldt i alt 17.632 tilfælde af vold mod mænd over 16 år, som omhandler i alt 15.507 forskellige mænd. Heraf er 754 mænd registreret for flere voldshandlinger samme dag. Disse gentagne anmeldelser er ekskluderet. Data-materialet består herefter af 16.013 tilfælde af vold mod voksne mænd omhandlende 14.753 forskellige mænd.

Ud fra registerdata er der kun identificeret samboende som voldsudøver blandt 1 % af de i alt 14.735 forskellige mænd, der er registreret i Offerregisteret, 2008-2009, svarende til 146 mænd.

Figur 8 præsenterer gerningsindholdet for anmeldelser for alle 14.735 mænd i alderen 16-59 år, opdelt på vold fra samboende og ikke-samboende.

Figur 8. Den procentvise fordeling af gerningsindholdet i politianmeldt vold mod mænd i 2008-2009, fordelt på vold fra samboende og fra ikke-samboende.

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Blandt ofre for partnervold har ca. 40 % anmeldt alvorlig vold eller forsøg på manddrab, de øvrige anmeldelser angår simpel vold eller trusler om vold. Blandt ikke-partnervoldsofre udgør vold mod offentlig person knap 10 %, og selv når denne form for vold udelades, er der blandt ikke-samboende ofre en relativ mindre andel, der har været udsat for alvorlig vold, drab eller forsøg på drab.

Sociodemografiske faktorer

I de følgende afsnit beskrives aldersfordelingen og en række andre faktorer blandt mænd, der har politianmeldt vold, der kan klassificeres som partnervold (udøvet af person med bofællesskab) og som ikke-partnervold, sammenlignet med fordelingen af disse faktorer blandt alle mænd i Danmark.

Der er ikke fuldstændige registeroplysninger om alle faktorerne for alle ofre, således at angivelserne om undersøgelsespopulationens størrelse kan være forskellige.

Alder

De mandlige voldsofre er gennemsnitligt yngre end den mandlige befolkning. Knap 40 % af ofre for vold fra samboende og 46 % af ofre for anden vold er mellem 16 og 29 år mod 20 % i den mandlige befolkning.

Tablet 5. Den aldersmæssige fordeling af mandlige voldsofre over 16 år, ift. samboende eller ikke-samboende med voldsudøveren, 2008-2009, og den aldersmæssige fordeling af den samlede mandlige befolkning i Danmark i 2009

Aldersgruppe	Ofre for vold fra samboende		Ofre for anden vold		Alle ofre		Mandlige befolkning, 16 år og ældre	
	N	%	N	%	N	%	N	%
16-19 år	16	11,0	2.229	15,3	2.245	15,2	139.926	6,4
20-29 år	37	25,3	4.912	33,6	4.949	33,6	319.202	14,6
30-39 år	37	25,3	2.897	19,8	2.934	19,9	376.669	17,3
40-49 år	26	17,8	2.466	16,9	2.492	16,9	412.528	18,9
50-59 år	15	10,3	1.386	9,5	1.401	9,5	358.205	16,4
60-69 år	12	8,2	592	4,1	604	4,1	325.127	14,9
70-79 år	3	2,1	105	0,7	108	0,7	168.381	7,7
80+ år	0	0	20	0,1	20	0,1	79.625	3,7
I alt	146	100	14.607	100	14.753	100	2.179.663	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Civilstand

Blandt de 146 mandlige ofre for vold fra samboende er 96, dvs. 66 %, enlige mod 50 % i den mandlige befolkning over 16 år. I forhold til mænd udsat for vold fra anden person end en samboende er der en større andel, der er gift eller registrerede som samboende, i alt 34 % mod 23 %.

Tablet 6. Fordelingen af civilstand blandt mandlige ofre for vold i forhold til samboende eller ikke-samboende med voldsudøveren, og fordelingen blandt 16-59-årige i den mandlige befolkning i Danmark 2009.

Samlevsstatus	Ofre for vold fra samboende		Ofre for anden vold		Alle ofre		Mandlige befolkning, 16 år og ældre	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Gift	48	32,9	3.292	22,5	3.340	22,6	1.091.031	50,1
Samboende	2	1,4	29	0,2	31	0,2	4.268	0,2
Single	96	65,8	11.286	77,3	11.382	77,2	1.084.364	49,7
I alt	146	100	14.607	100	14.753	100	2.179.663	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Etnisk herkomst

Der er ikke markante forskelle i andelen af indvandrere og efterkommere blandt mandlige ofre for partnervold og ikke-partnervold i forhold til den mandlige befolkning over 16 år.

Tablet 7. Fordeling af etnicitet blandt mandlige ofre for vold i forhold til samboende eller ikke-samboende med voldsudøveren, og fordelingen for den samlede mandlige befolkning over 16 år i Danmark 2009.

Etnicitet	Ofre for vold fra samboende		Ofre for anden vold		Alle ofre		Mandlige befolkning, 16 år og ældre	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Etnisk dansk	123	84,3	12.587	86,7	12.710	86,6	1.972.580	90,5
Indvandrer	20	13,7	1.644	11,3	1.664	11,3	186.520	8,6
Efterkommer	3	2,1	295	2,0	298	2,0	20.563	0,9
I alt	146	100	14.526	100	14.672	100	2.179.663	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Erhvervstilknytning

Blandt mandlige ofre for vold fra samboende er kun 44 % registreret i arbejde mod 72 % af den mandlige befolkning. Kun 3 % er topledere eller lønmodtagere på højeste niveau mod 14 % i den mandlige befolkning. Voldsofrene, og i særlig grad ofre for vold fra en samboende, er særligt socialt udsatte.

Table 8. Den erhvervsmæssige fordeling af mandlige ofre for vold i forhold til samboende eller ikke-samboende med voldsudøveren, og i den 16-59-årige mandlige befolkning i Danmark 2009.

Erhvervstilknytning	Ofre for vold fra samboende		Ofre for anden vold		Alle ofre		Mandlig befolkning, 16-59-årige	
	N	%	N	%	N	%	N	%
I arbejde	64	44,1	9.094	62,7	9.158	62,5	1.230.186	76,1
Arbejdsløs	5	3,4	344	2,4	349	2,4	36.551	2,3
Uden for arbejdsstyrken	76	52,4	5.067	34,9	5.143	35,1	349.713	21,6
Selvstændige	5	3,5	634	4,4	639	4,4	10.236	6,4
Medarbejdende ægtefælle	0	0	1	0,01	1	0,01	468	< 0,0
Topledere	1	0,7	186	1,3	187	1,3	55.139	3,4
Lønmodtagere højeste niveau	3	2,1	580	4	583	4,0	169.196	10,5
Lønmodtagere mellem-niveau	7	4,8	1.032	7,1	1.039	7,1	183.295	11,3
Lønmodtagere grund-niveau	33	22,8	4.576	31,6	4.609	31,5	458.045	28,3
Andre lønmodtagere	6	4,1	942	6,5	948	6,5	109.414	6,8
Lønmodtagere u.n.a.	9	6,2	1.143	7,9	1.152	7,9	151.393	9,8
Arbejdsløse	5	3,5	344	2,4	349	2,4	36.551	2,3
Midlertidigt uden for arbejdsstyrken	35	24,1	2.476	17,1	2.511	17,1	161.072	10,0
Tilbagetrækning fra arbejdsmarked	0	0	68	0,5	68	0,5	1.221	0,1
Pensionister	19	13,1	1.334	9,2	1.353	9,2	113.825	7,0
Andre	22	15,2	1.189	8,2	1.211	8,3	73.595	4,6
I alt	145	100	14.505	100	14.650	100	1.616.450	100

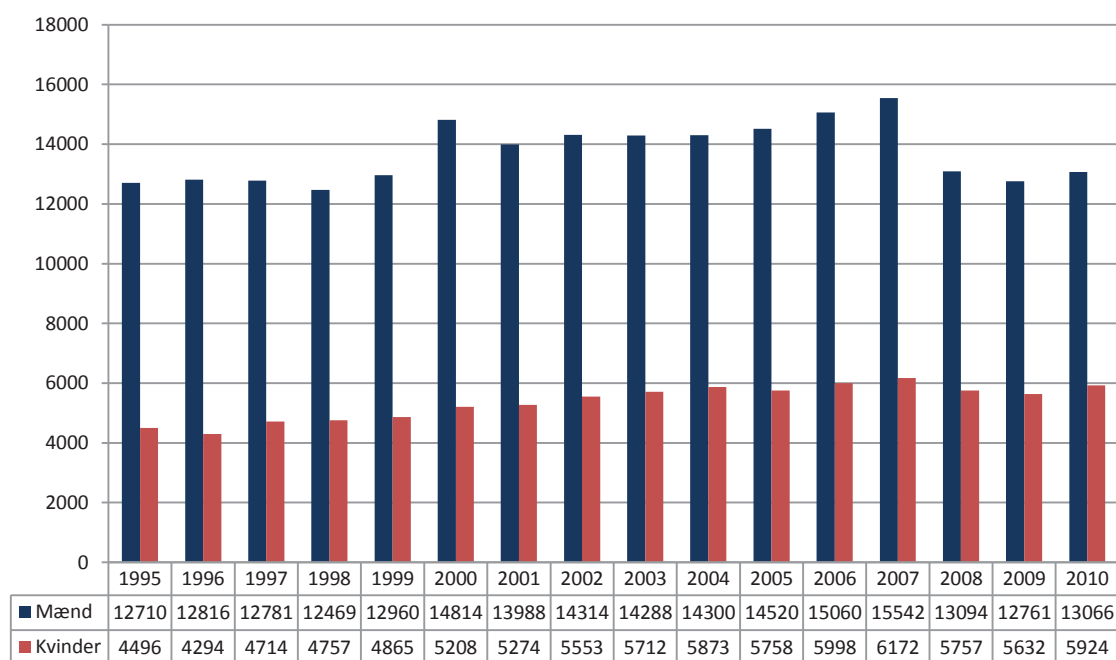
Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Skadestuekontakter for vold

I perioden 2008-2010 er der i Landspatientregisteret årligt registreret knap 19.000 kontakter til landets skadestuer, hvor kontaktårsagen har været voldsudsættelse. En tredjedel af kontakterne har omhandlet vold mod kvinder.

Der har inden for de seneste tre år været en nedgang i det årlige antal skadestuekontakter, der er registreret med 'vold' som kontaktårsag. Faldet kan skyldes ændringer i registreringspraksis, idet en større andel af skadestuekontakter aktuelt bliver registreret med kontaktårsag 'anden årsag end sygdom, ulykke, vold eller selvskade', sammenlignet med i de tidligere år.

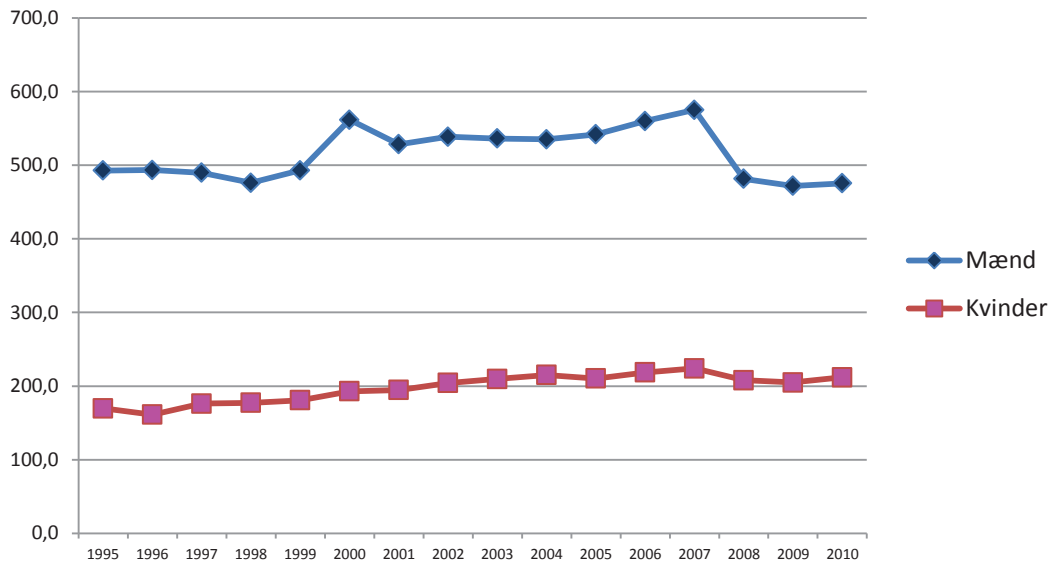
Figur 9. Udviklingen i antal årlige skadestuekontakter blandt mænd og kvinder, 1995-2010.

Kilde: Landspatientregisteret

Faldet i skadestuekontakter fra 2007 til 2010 gælder især for mænd, mens hyppigheden af kontakter ikke er faldet blandt kvinder i de seneste år. Det ses af Figur 10, der beskriver udviklingen i raten af vold, dvs. antal kontakter pr. 100.000 mænd henholdsvis 100.000 kvinder.

Figur 10. Den årlige hyppighed af skadestuekontakter pga. vold blandt mænd og kvinder, rate pr. 100.000, 1995-2010.

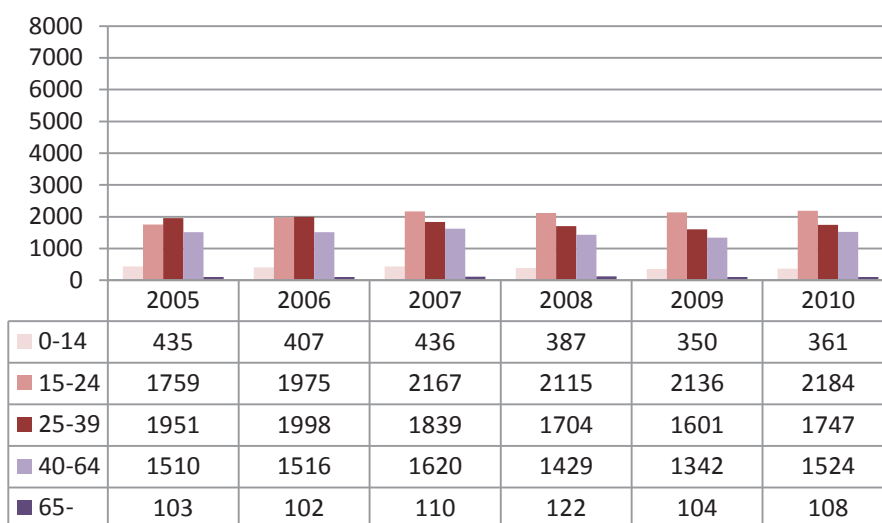
Kilde: Landspatientregisteret

For mænd gælder, at skadestuekontakter pga. voldsudsættelse først og fremmest sker blandt de yngre mænd, mens der er en mere jævn aldersfordeling blandt kvinder (Figur 11 og 12).

Blandt de 15-24-årige kvinder er det årlige antal skadestuekontakter steget i perioden 2005-2010, mens antallet for de øvrige aldersgrupper er relativt ens i de enkelte år.

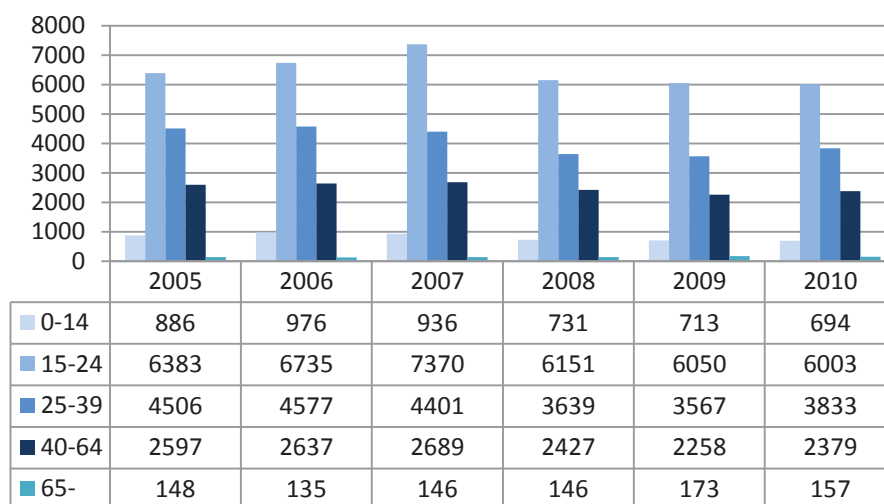
Blandt mænd er der fra 2007 til 2010 en tendens til et fald i antal skadestuekontakter pga. voldsudsættelse i alle aldersgrupper, bortset fra blandt de ældste mænd.

Figur 11. Antal årlige skadestuekontakter pga. vold blandt kvinder, fordelt på aldersgrupper, 2005-2010.

Kilde: Landspatientregisteret

Figur 12. Antal årlige skadestuekontakter pga. vold blandt mænd, fordelt på aldersgrupper, 2005-2010.

Kilde: Landspatientregisteret

Gentagne skadestuekontakter

Det er relativt få mænd og kvinder, der inden for det samme år har gentagne skadestuekontakter pga. voldsudsættelse. I 2009 havde knap 7 % af kvinderne og knap 5 % af mændene mere end en enkelt skadestuekontakt, og mindre end 1 % havde tre eller flere kontakter. Men i de tre foregående år var der en lidt større andel med to skadestuekontakter om året

Table 9. Antal gengangere blandt skadestuepatienter behandlet for voldsskader i 2007-2009, opdelt på køn.

Antal skadestuekontakter	2007		2008		2009	
	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd
1 gang	4.555 (89,0 %)	11.722 (88,6 %)	4.434 (91,1 %)	10.231 (89,9 %)	4.286 (90,8 %)	9.911 (89,9 %)
2 gange	475 (9,3 %)	1.282 (9,7 %)	359 (7,4 %)	1.000 (8,8 %)	355 (7,5 %)	957 (8,7 %)
3 gange	66 (1,3 %)	183 (1,4 %)	48 (1,0 %)	121 (1,1 %)	56 (1,2 %)	126 (1,1 %)
4 gange	14 (0,3 %)	34 (0,3 %)	14 (0,3 %)	22 (0,2 %)	14 (0,3 %)	21 (0,2 %)
5+ gange	9 (0,2 %)	16 (0,1 %)	10 (0,2 %)	3 (< 0,0 %)	11 (0,2 %)	4 (< 0,0 %)

Kilde: Landspatientregisteret

Kønsforskelle i skadestuekontakter pga. vold i bolig

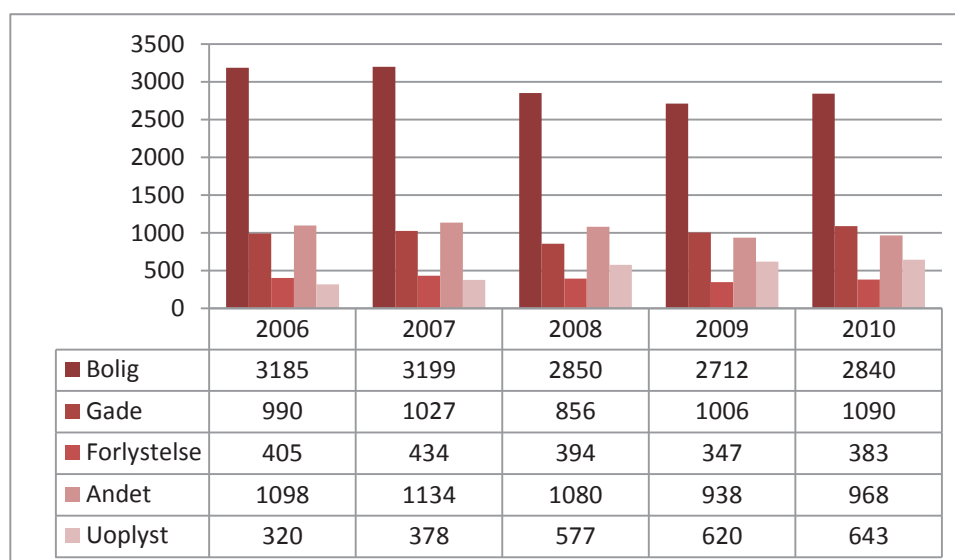
Ved enhver kontakt pga. en skade (læsion) til landets skadestuer skal skadestuens sekretærer registrere, hvor skaden er opstået. Der foreligger derved oplysninger – i de fleste tilfælde – som gør det muligt at identificere voldsskaden, der er opstået i bolig, og som muligt kan klassificeres som vold i nære relationer. Der er heri en betydelig usikkerhed, idet vold i boligområde meget vel kan være udøvet af en person, der ikke har en nær relation til den voldsudsatte. Men registreringerne kan dog anvendes til at vurdere udviklingen i skadestuekontakter pga. vold i hjemmet i forhold til andre former for voldsudsættelse.

I perioden 2006-2010 er der imidlertid en stigning i andelen af skadestuekontakter, hvor sted for voldsudøvelsen ikke er registreret i Landspatientregisteret, fra ca. 5 % til godt 10 %. Det betyder, at der kan være en større andel af voldsskader i bolig, end hvad data i Landspatientregisteret viser.

Mænd udsættes oftest for vold på offentlige områder i modsætning til kvinder, hvor boligen hyppigst er registreret som sted for voldsudøvelsen. Således er vold mod kvinder i mindst halvdelen af tilfældene begået i bolig mod i ca. hver fjerde tilfælde blandt mænd (Figur 13 og 14).

Blandt kvinder kan det synes, som om der har været et mindre fald i antal skadestuekontakter pga. vold i bolig fra 2007 og frem.

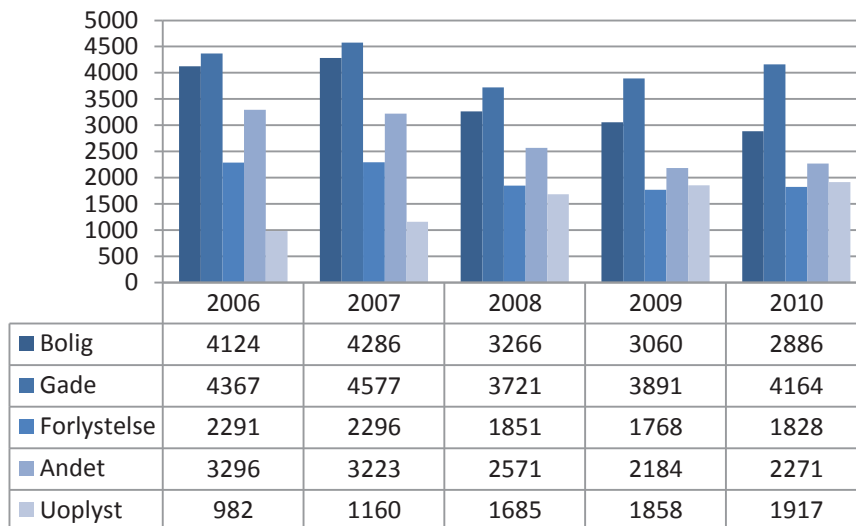
Figur 13. Antal skadestuebesøg pga. vold blandt kvinder, fordelt på sted for voldsudøvelsen, 2006-2010.

Kilde: Landspatientregisteret

Blandt mænd er der som beskrevet et samlet fald i antal skadestuekontakter efter 2007 og en tendens til et fald i andelen, der er registreret som vold i bolig.

Figur 14. Antal skadestuebesøg pga. vold blandt mænd, fordelt på sted for voldsudøvelsen, 2006-2010.

Kilde: Landspatientregisteret

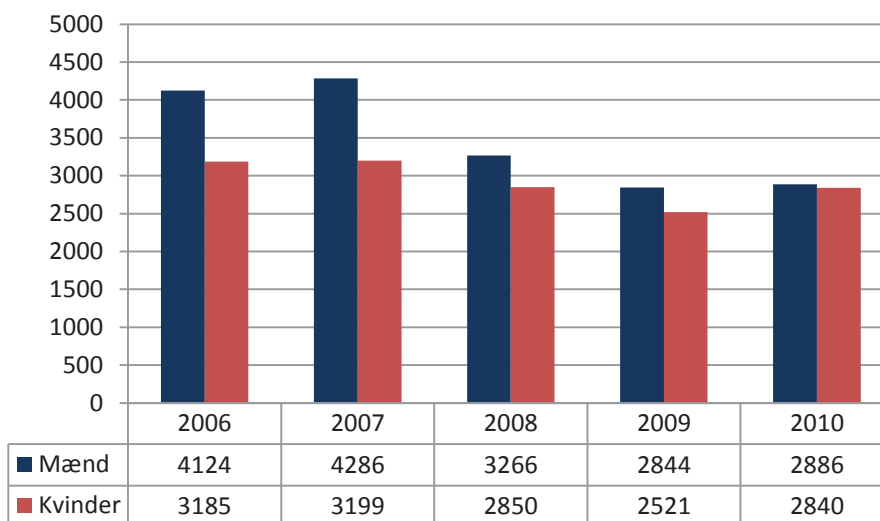
Udviklingen i skadestuekontakter for 'partnervold'

Man kan, som beskrevet, ikke præcist afgrænse skadestuekontakter, der er betinget af vold i nære relationer, dvs. vold fra en nuværende eller tidligere partner, over for andre former for voldsskader. I en række tilfælde er sted for voldshandlingen ikke registreret, og tal fra Ulykkesregisteret påviser, at det kun i ca. 60 % af kontakterne blandt kvinder og i ca. 7 % af kontakterne blandt mænd er registreret, at voldsudøveren var en nuværende eller tidligere partner.

I knap halvdelen af skadestuekontakterne blandt mænd pga. vold i bolig er der ikke nogen oplysning om den voldsudsatte mands relation til voldsudøveren. Andelen med uoplyst voldsudøver er lavere for kvinder, 18 %.

Den følgende figur, der præsenterer udviklingen i perioden 2006-2010 i antal voldsskader i bolig, må derfor tages med forbehold for, om udviklingen beskriver udviklingen i vold i nære relationer.

Figur 15. Det årlige antal skadestuekontakter pga. vold i bolig blandt mænd og kvinder, 2006-2010.

Kilde: Landspatientregisteret

Politianmeldt vold og samtidig skadestuekontakt

Voldens alvorlighed kan vurderes på forskellige måder. Ved at sammenkøre data i Offerregisteret om politianmeldt voldstilfælde blandt kvinder og mænd med data i Landspatientregisteret om skadestuekontakter pga. vold har man kan det vurderes, hvor mange kvinder og mænd, der både politianmelder volden og bliver behandlet på en skadestue.

Blandt kvinder, der i de to år 2008 og 2009 havde politianmeldt vold, var 35 % også registreret med en skadestuekontakt pga. vold. Blandt mænd var denne andel på 46 %.

Tablet 10. Oplysninger om politianmeldt vold og skadestuekontakter forårsaget af vold, 2008-2009. Antal forskellige individer med samtidig registrering i Offerregisteret og Landspatientregisteret (LPR).

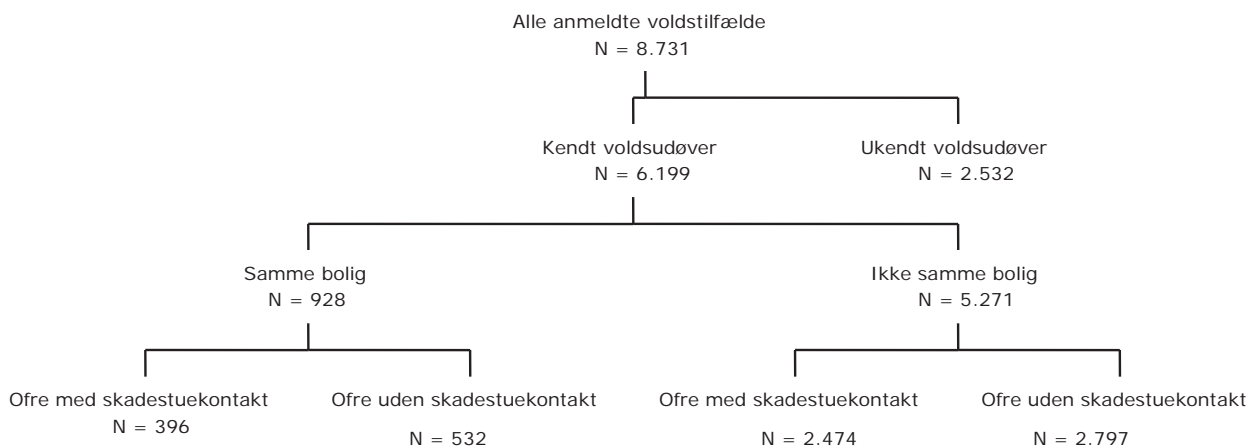
	Antal individer, der har anmeldt én eller flere voldstilfælde til politiet	Antal individer, der er registreret i LPR med en skadestuekontakt forårsaget af vold	Antal individer, der både har anmeldt vold til politiet og er registreret med en skadestuekontakt for en voldsskade, samt procentandel af alle politianmeldte
Kvinder	8.731	5.957	3.028 (35 %)
Mænd	14.753	14.949	6.829 (46 %)

Kilde: Kriminalregisteret og Landspatientregisteret, 2008-2009

I Figur 16 opdeles de kvinder og mænd, der i den toårige periode 2008-2009 har politianmeldt voldsudsættelse, i forhold til, om der i registrene er identificeret et bofællesskab med voldsudøveren eller ikke, og i forhold til om de voldsudsatte har kontaktet en skadestue eller ikke.

Blandt i alt 8.731 anmeldelser blandt kvinder er voldsudøveren kendt i 6.199 tilfælde. Blandt disse er der 928, hvor voldsudsatte og voldsudøver har/havde haft samme bolig, og 5.271, hvor der ikke har været et bofællesskab inden for den toårige periode. Af de 928 politianmeldte kvindelige voldsofre, der har samme bolig som voldsudøver, er der 396, som har kontaktet en skadestue, svarende til ca. 43 %. Af de 5.271 kvindelige politianmeldte voldsofre, der ikke har/havde samme bolig som voldsudøveren, er der 2.474 ofre, som har kontaktet skadestuen, svarende til ca. 47 %. Det vil sige, at volden umiddelbart synes at være af samme alvorlighedsgrad blandt kvinder, hvad enten den er udøvet af en nær relation eller af en anden person.

Figur 16. Kvindelige voldsofre.

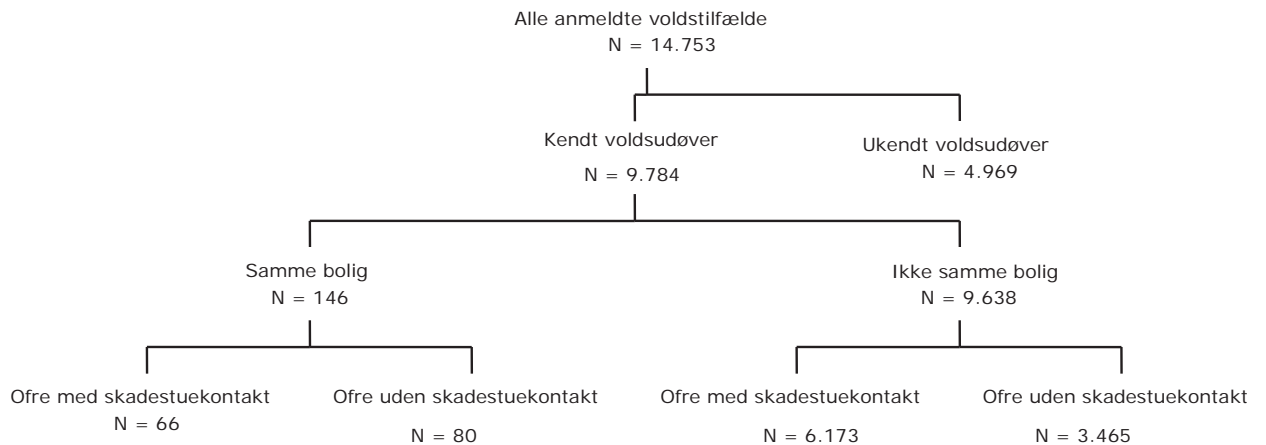
Note: Kendt og ikke-kendt voldsudøver betegner, at der i Kriminalregisteret er registreret eller ikke-registreret data om voldsudøver i de enkelte anmeldelser.

Kilde: Kriminalregisteret og Landspatientregisteret, 2008-2009

Blandt 9.784 mænd med kendt voldsudøver er det en lille andel, der har anmeldt vold fra person med samme bolig, i alt 146 ud af 9.784 (1,5 %), og blandt disse 146 mænd har de 66 % kontaktet en skadestue mod 6.173 af de 9.638 mænd, der har anmeldt vold fra anden person end en samboende, dvs. 64 %.

Det kan således synes, som om volden i nære relationer blandt mænd gennemsnitligt er mindre alvorlig end vold mod mænd udøvet af andre personer end en samboende.

Figur 17. Mandlige voldsofre.

Note: Kendt og ikke-kendt voldsudøver betegner, at der i Kriminalregisteret er registreret eller ikke-registreret data om voldsudøver i de enkelte anmeldelser.

Kilde: Kriminalregisteret og Landspatientregisteret, 2008-2009

Politianmeldt vold, skadestuekontakt og selvrapporeret voldsudsættelse

Data i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2010 (SUSY 2010) er i databasen DANCOS koblet til registerdata. Det er derved muligt at vurdere i hvilket omfang, mænd og kvinder, der har svaret 'Ja' på spørgsmål i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen i 2010 om udsættelse for fysisk vold (alle former), også har haft en skadestuekontakt for vold og/eller har politianmeldt voldsudsættelsen. Det er vist i Tabel 11, der omfatter voldsudsættelse generelt og partnervold.

Tabel 11. Antal og andel af personer, der har rapporteret udsættelse for vold i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2010, og som i 2009 er registreret med en politianmeldelse for vold og/eller en skadestuekontakt for vold.

Datakilde	I alt	Mænd	Kvinder
SUSY 2010	641	309	332
SUSY 2010 og registreret med skadestuekontakt for vold i Landspatientregisteret 2009	25 (4 %)	15 (5 %)	10 (3 %)
SUSY 2010 og registreret med politianmeldelse for voldsudsættelse 2009	31 (5 %)	18 (6 %)	13 (4 %)
SUSY 2010 og registreret i Landspatientregisteret 2009 og Offerregisteret 2009	25 (4 %)	15 (5 %)	10 (3 %)

Tabellen viser, at det kun er en lille andel de i alt 309 mænd og 332 kvinder, der i spørgeskemaundersøgelsen i 2010 angav at have været udsat for fysisk vold inden for det seneste år, som også er registreret med en skadestuekontakt, henholdsvis 5 % af mændene og 3 % af kvinderne. I disse angivelser indgår alle former for voldsudsættelse, herunder udsættelse for partnervold.

Det er også kun en lille andel, henholdsvis 6 % af mændene og 4 % af kvinderne, der selv angav at have været udsat for vold inden for det seneste år, som også er registreret i Offerregisteret med en anmeldelse om vold.

I alt var 5 % af mændene og 3 % af kvinderne, som har svaret 'Ja' i SUSY 2010 til spørgsmål om voldsudsættelse, registreret med både en politianmeldelse og en skadestuekontakt pga. vold.

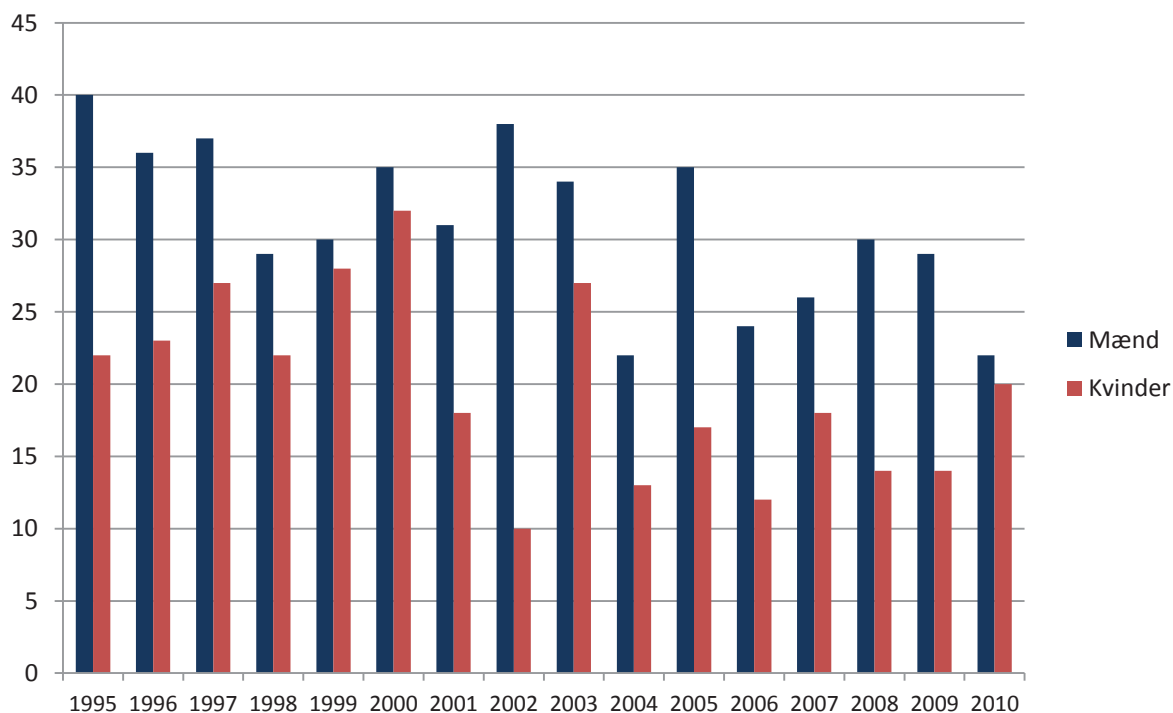
Dødsfald betinget af vold

Det årlige antal dødsfald som følge af vold (drab) har i perioden 1995-2010 varieret mellem 42 og 67 om året og med et bemærkelsesværdigt lavt antal drab blandt mænd i 2010, samt en betragtelig variation blandt kvinder fra 17 dødsfald i 2005 til 32 i 2000 (Tabel 12). Den årlige variation er visualiseret i Figur 18, der præsenterer dødsfald registreret som drab i perioden 1995-2010.

Tabel 12. Årligt antal dødsfald, registreret i Dødsårsagsregisteret med dødsårsagen vold, dvs. som betinget af vold, 1995, 2000, 2005 og 2010.

Årstal	Mænd	Kvinder	Total
1995	41	22	63
2000	35	32	67
2005	35	17	52
2010	22	20	42

Figur 18. Udviklingen i dødsfald pga. vold blandt mænd og kvinder, 1995-2010.

Kilde: Dødsårsagsregisteret, 1995-2010

Voldsofre belyst ud fra SUSY undersøgelserne, selvrapporteret vold

Kvindes og mænds egen oplevelse af fysisk og seksuel vold er beskrevet ud fra deres svar på spørgsmål i de landsrepræsentative spørgeskemaundersøgelser, der belyser befolkningens sundhedstilstand, og som siden 2000 har inkluderet spørgsmål om udsættelse for specifikke former for fysisk vold, trusler om vold samt seksuelle overgreb, dvs. sex mod ens vilje.

I det følgende præsenteres svarpersoner og dernæst deres svar på fysisk vold generelt samt den vold, der kan identificeres som vold i nære relationer, dvs. vold fra en nuværende eller tidligere partner.

Undersøgelsespopulationerne i 2005 og 2010

I Statens Institut for Folkesundheds Sundheds- og sygelighedsundersøgelse i 2010 (SUSY 2010) deltog i alt 8.201 kvinder i alderen 16 år og ældre, og spørgsmål om voldsudsættelse blev besvaret af 8.092 kvinder i alderen 16 år og ældre. I 2005 besvarede i alt 2.979 kvinder og i 2000 i alt 5.483 kvinder spørgsmålene om voldsudsættelse inden for det seneste år.

Der deltog 6.964 mænd i undersøgelsen i 2010 og 6.248 besvarede spørgsmålene om voldsudsættelse. I 2005 besvarede 2.409 mænd og i 2000 i alt 4.975 mænd spørgsmål om voldsudsættelse inden for det seneste år.

Svarpersoner og svarprocent i SUSY 2010

Der blev i alt inviteret 25.000 personer på 16 år og ældre til at deltage i SUSY 2010. Der blev opnået svar fra 15.165 mænd og kvinder, svarende til en samlet svarprocent på 61. Blandt mændene var der 56 % og blandt kvinderne 65 %, der svarede. Antal deltagere i undersøgelsen og svarprocenterne i de enkelte aldersgrupper er præsenteret i Tabel 13.

Tabel 13. Fordeling på køn, alder, civilstand og etnicitet blandt henholdsvis alle inviterede borgere og svarpersoner i SUSY 2010.

	Antal inviterede (25.000)	Antal svarpersoner og svarprocenter
Mænd		
16-24 år	1.760	730 (41,5 %)
25-34 år	1.643	748 (45,5 %)
35-44 år	2.157	1.112 (51,6 %)
45-54 år	2.215	1.286 (58,1 %)
55-64 år	2.203	1.439 (65,3 %)
65-74 år	1.470	1.079 (73,4 %)
>=75 år	909	570 (62,7 %)
I alt	12.357	6.964 (56,4 %)
Kvinder		
16-24 år	1.610	941 (58,4 %)
25-34 år	1.603	962 (60,0 %)
35-44 år	2.143	1.375 (64,2 %)
45-54 år	2.198	1.481 (67,4 %)
55-64 år	2.102	1.537 (73,1 %)
65-74 år	1.582	1.153 (72,9 %)
>=75 år	1.405	752 (53,5 %)
I alt	12.643	8.201 (64,9 %)
Civilstand		
Gift	12.724	68,5 %
Skilt	2.373	56,8 %
Enke/enkemand	1.837	56,6 %
Ugift	8.066	50,3 %
Etnicitet		
Dansk	22.538	14.255 (63,2 %)
Anden vestlig	953	401 (42,1 %)
Ikke vestlig	1.509	509 (33,7 %)

Kønsforskelle i fysisk vold

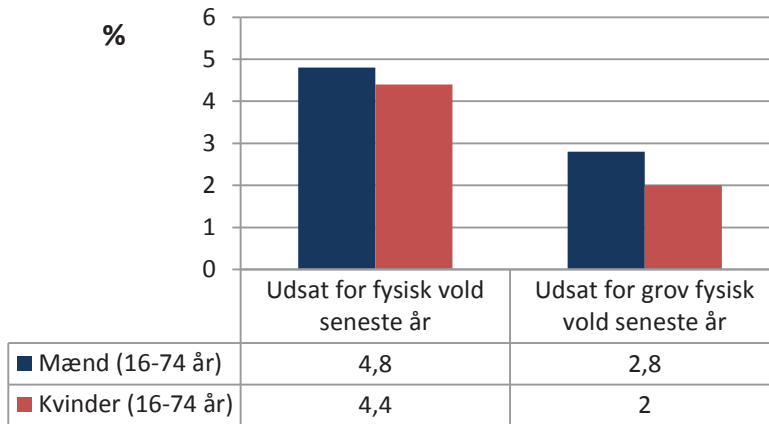
Unge mænd er hyppigere end unge kvinder udsat for fysisk vold. Knap hver femte 16-24-årige mand svarede 'Ja' på spørgsmål om udsættelse for én eller flere former for fysisk vold det seneste år mod hver tiende kvinde i samme alder. Voldsforekomsten falder med alderen blandt både mænd og kvinder, men med et mindre fald blandt kvinder over 35 år end blandt jævnaldrende mænd (Tabel 14).

Tabel 14: Antal mænd og kvinder udsat for én eller flere former for fysisk vold inden for det seneste år uanset gerningsperson, fordelt på alder og køn.

Alders-grupper (år)	Antal svar-personer	Udsat for fysisk vold inden for det seneste år	OR (odds ratio)	Sikkerhedsgrænser
Mænd	(N = 6.394)	305 (4,8 %)		
16-24	730	133 (18,2 %)	1,0	
25-34	748	50 (6,7 %)	0,32	0,23-0,45
35-44	1.112	40 (3,6 %)	0,17	0,12-0,24
45-54	1.286	42 (3,3 %)	0,15	0,11-0,22
55-74	2.518	40 (1,6 %)	0,07	0,05-0,10
Kvinder	(N = 7.449)	329 (4,4 %)		
16-24	941	97 (10,3 %)	1,0	
25-34	962	63 (6,6 %)	0,61	0,44-0,85
35-44	1.375	58 (4,2 %)	0,38	0,27-0,54
45-54	1.481	71 (4,8 %)	0,44	0,32-0,60
55-74	2.690	40 (1,5 %)	0,13	0,09-0,19

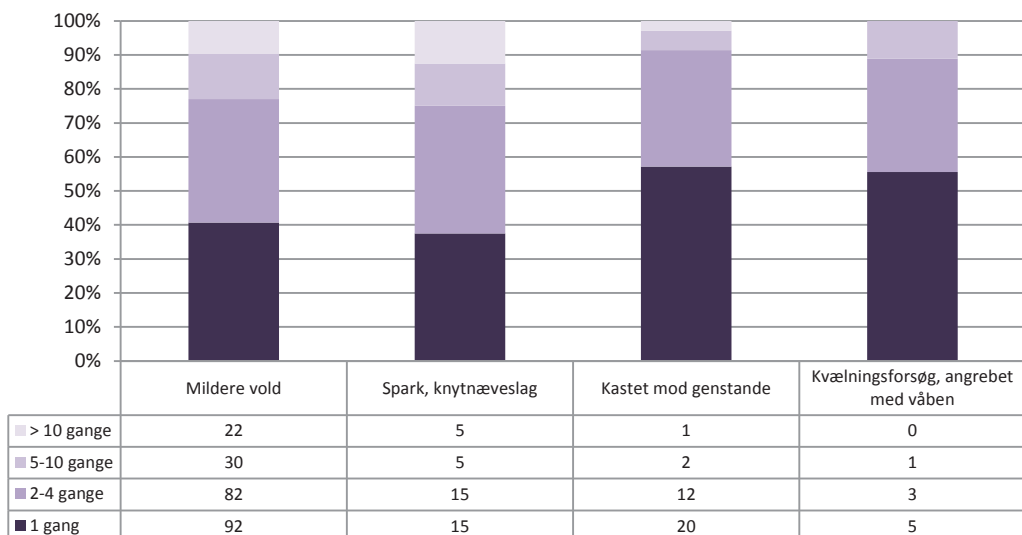
Mænd er hyppigere end kvinder udsat for grov vold, dvs. spark, knytnæveslag, angreb med våben mm., henholdsvis 4,8 % af mandlige svarpersoner i alderen 16-74 og 4,0 % af kvindelige svarpersoner.

Figur 19. Procentandel 16-74-årige mænd og kvinder udsat for fysisk vold generelt og for grov fysisk vold.

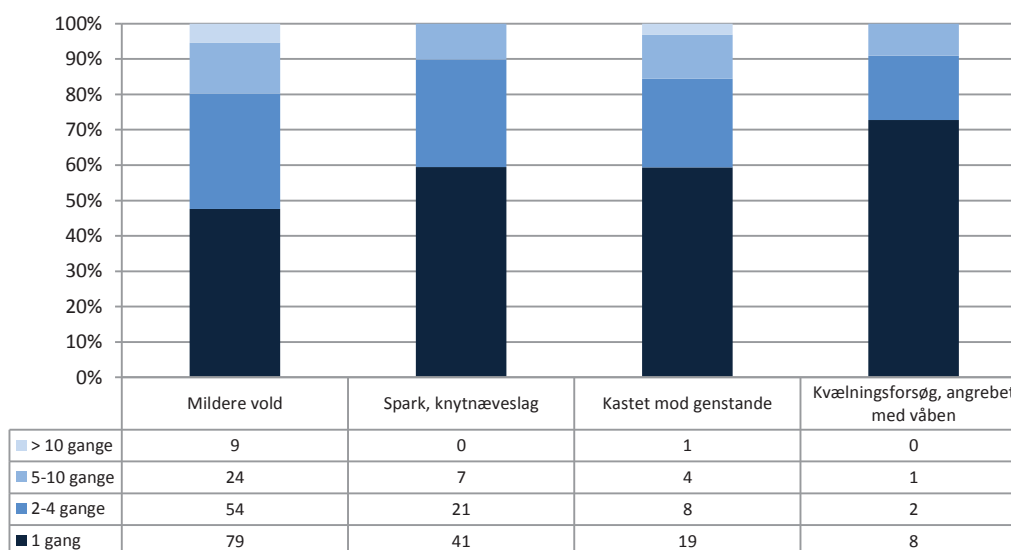

Flertallet af voldsudsatte kvinder og mænd har kun været udsat for en enkelt form for fysisk vold og kun en enkelt gang inden for det seneste år (Figur 20 og 21). Men voldsudsatte kvinder rapporterer oftere end mænd gentagne gange at have været udsat for grovere vold, såsom spark og kvælningsforsøg. Det er også blandt kvinder, at der oftest er rapporteret jævnligt om udsættelse for fysisk vold, dvs. mere end 10 gange inden for det seneste år.

Figur 20. Antal gange kvinder, der har rapporteret sig udsat for forskellige former for fysisk vold, det seneste år.

Figur 21. Antal gange mænd, der rapporterede sig udsat for forskellige former for fysisk vold, det seneste år.

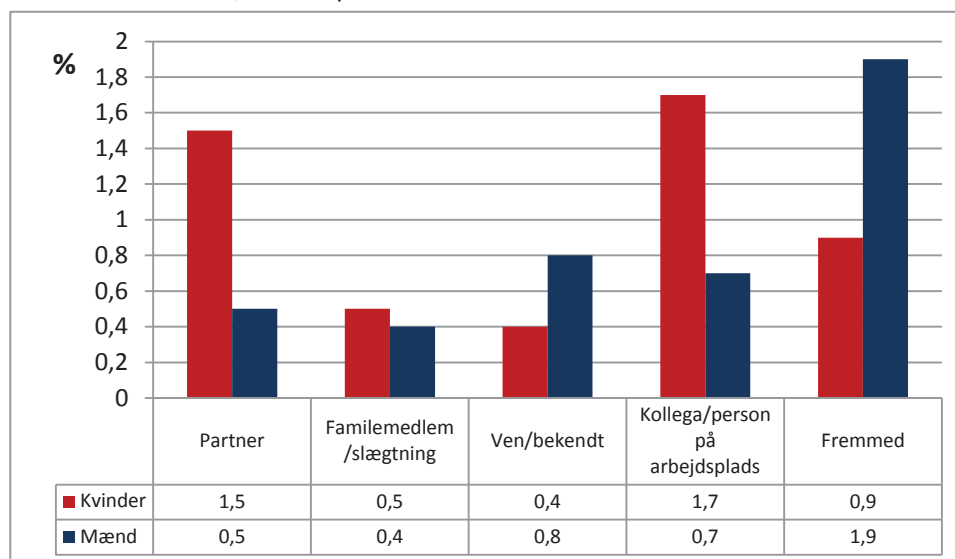
Udsat for trusler om vold

Det er en overraskende lille andel af kvinder og mænd, der rapporterer, at de har været udsat for trusler om vold inden for det seneste år, kun 3,2 % af 16-64-årige kvinder og 5,1 % af 16-64-årige mænd. Men kvinderne angiver oftere at have været truet gentagne gange i løbet af året, en tredjedel har således været truet fem eller flere gange mod hver femte mand.

Kønssforskelle i voldsudsattes relation til voldsudøver

Der er betydelige kønssforskelle i hyppigheden af voldsudsættelse fra en partner eller fra en fremmed og også i hyppigheden af udsættelse for vold på arbejdsplads. Figur 22 viser således, at kvinder ca. tre gange så hyppigt som mænd rapporterer fysisk vold fra en nuværende eller tidligere partner, mens mænd dobbelt så hyppigt er udsat for vold fra en fremmed. Kvinder angiver dobbelt så hyppigt som mænd, at de har været udsat for fysisk vold i en arbejdsrelation.

Figur 22. Andelen af 16-74-årige kvinder og mænd, der rapporterer om udsættelse for fysisk vold det seneste år, fordelt på relationen til voldsudøveren.

I Tabel 15 vises andelen af kvinder og mænd inden for de enkelte aldersgrupper, der har rapporteret om vold fra familiemedlem/slægtning, ven/bekendt, person på arbejdsplads og fra en fremmed.

Table 15. Antal svarpersoner udsat for fysisk vold og forekomsten i procent, fordelt efter køn, alder og relationen til voldsudøvereren.

Aldersgruppe (år)	Fysisk vold fra familiemedlem/slægtning, N (%)	Fysisk vold fra ven/bekendt, N (%)	Fysisk vold fra kollega/person på arbejdsplads, N (%)	Fysisk vold fra fremmed, N (%)
Kvinder	36 (0,48)	32 (0,43)	123 (1,65)	68 (0,91)
16-24	16 (1,7)	22 (2,3)	10 (1,1)	29 (3,1)
25-34	6 (0,6)	6 (0,6)	24 (2,5)	13 (1,4)
35-44	5 (0,4)	1 (0,1)	26 (1,9)	7 (0,5)
45-54	4 (0,3)	2 (0,1)	45 (3,0)	9 (0,6)
55-74	5 (0,2)	1 (0,0)	18 (0,7)	10 (0,4)
Mænd	24 (0,38)	54 (0,84)	45 (0,7)	182 (2,85)
16-24	12 (1,6)	36 (4,9)	6 (0,8)	91 (12,5)
25-34	3 (0,4)	4 (0,5)	10 (1,3)	31 (4,1)
35-44	3 (0,3)	3 (0,3)	13 (1,2)	16 (1,4)
45-54	2 (0,2)	7 (0,5)	9 (0,7)	23 (1,8)
55-74	4 (0,2)	4 (0,2)	7 (0,3)	21 (0,8)

Halvdelen af de voldsudsatte kvinder har udelukkende været udsat for mildere former for fysisk vold, dog angav 2/3 af de, der har været udsat for vold fra slægtninge, at det alene havde drejet sig om mild vold. Blandt de voldsudsatte mænd er der derimod en lavere andel, der udelukkende har været udsat for mildere vold fra slægtninge, og også vold fra fremmede har hyppigt været i form af grov vold.

Partnervold

Forekomsten af partnervold er beskrevet på grundlag af spørgsmålene i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2010 om udsættelse for én eller flere former for fysisk vold. Der indgår alle personer, der har svaret 'Ja' til spørgsmålet, og som har svaret, at voldsudøverer var en nuværende eller tidligere partner.

I det følgende vil omfanget af voldsudsættelse blandt kvinder og mænd blive beskrevet for aldersgruppen 16-74 år. Standard for aldersfordelingerne i SUSY er som angivet i Tabel 13.

SUSY 2005 omfattede kun personer med dansk statsborgerskab. For at kunne sammenligne 2010 og 2005 undersøgelserne præsenteres der derfor tal om forekomsten af voldsudsættelse både blandt danske statsborgere og i hele Danmarks befolkning, fordelt på kvinder og mænd, samt de aldersspecifikke rater i seks aldersgrupper ligeledes blandt både kvinder og mænd med dansk statsborgerskab og i hele befolkningen.

Estimater for antallet af kvinder og mænd, der har været udsat for partnervold inden for det seneste år, er behæftet med stor usikkerhed pga. det lave antal, der rapporterede udsættelse for fysisk partnervold.

For at kunne se på udviklingen fra 2005 til 2010 er estimaterne baseret på svar i SUSY undersøgelserne blandt 16-74-årige med dansk statsborgerskab.

Estimaterne er præsenteret i Tabel 16 A og 16 B.

Kønnsforskelle

Der var 109 kvinder og 34 mænd ud af de i alt 7.449 kvinder og 6.282 mænd, der har besvaret spørgsmålene, som angav at have været udsat for partnervold inden for det seneste år. Det svarer til 1,5 % af kvinderne og 0,5 % af mændene i alderen 16-74 år (Tabel 16 A).

Det er således en tre gange større andel af kvinderne end af mændene, der rapporterede partnervold. Andelen er højest blandt de yngste kvinder, 4,0 % blandt 16-24-årige i forhold til 1,8 % blandt 35-44-årige og kun 0,5 % blandt 55-64-årige kvinder. Det er også de yngste mænd, der hyppigst har rapporteret partnervold, 1,7 % mod 0,6 % blandt 35-44-årige mænd.

Skøn for antal mænd og kvinder udsat for partnervold

Tabel 16 A præsenterer antal svarpersoner og procentandele, der har svaret 'Ja' til spørgsmålene om partnervold. Tabellen viser det estimerede antal voldsudsatte i hver aldersgruppe, beregnet ud fra vægtede svarprocenter, dvs. med hensyntagen til bortfald i svar.

Tabel 16 A. Antal og procentandele af mænd og kvinder udsat for én eller flere former for fysisk vold fra en nuværende eller tidligere partner inden for det seneste år, fordelt på alder og på svarpersoner i hele befolkningen og for personer med dansk statsborgerskab.

Hele befolkningen				Danske statsborgere		
Alder (år)	Antal svarpersoner	Udsat for fysisk partnervold, N (%)	Skønnet antal voldsudsatte	Antal svarpersoner	Udsat for fysisk partnervold, N (%)	Skønnet antal voldsudsatte
Mænd						
16-24	719	12 (1,7 %)	5.258	681	9 (1,3 %)	3.674
25-34	742	7 (0,9 %)	2.997	701	6 (0,9 %)	2.651
35-44	1.103	7 (0,6 %)	2.431	1.059	6 (0,6 %)	2.242
45-54	1.270	5 (0,4 %)	1.544	1.232	3 (0,2 %)	730
55-64	1.404	1 (0,1 %)	360	1.377	1 (0,1 %)	349
65-74	1.044	2 (0,2 %)	497	1.025	2 (0,4 %)	485
I alt	6.282	34 (0,5 %)	13.087	6.075	27 (0,4 %)	10.131
Kvinder						
16-24	935	37 (3,9 %)	11.824	884	35 (4,0 %)	10.758
25-34	955	21 (2,2 %)	7.289	890	21 (2,4 %)	6.909
35-44	1.361	25 (1,8 %)	7.143	1.294	22 (1,7 %)	6.210
45-54	1.463	16 (1,1 %)	4.161	1.422	13 (0,9 %)	3.227
55-64	1.505	8 (0,3 %)	1.813	1.488	8 (0,5 %)	1.757
65-74	1.107	2 (0,2 %)	535	1.087	2 (0,2 %)	522
I alt	7.326	109 (1,3 %)	32.765	7.065	101 (1,4 %)	29.383

Der er godt 2 mio. 16-74-årige kvinder i Danmark. I alt 3,9 % af de yngste kvinder og 0,2 % af de ældste kvinder rapporterede i 2010 partnervold, hvilket ville svare til, at knap 33.000 kvinder årligt var udsat for partnervold.

Hvis estimatet angives ud fra antal kvinder i befolkningen med dansk statsborgerskab, dvs. ud fra knap 1,9 mio. 16-74-årige kvinder med dansk statsborgerskab, skønnes det, at godt 29.000 kvinder årligt er udsat for partnervold (Tabel 16 A).

Der er knap 2,05 mio. 16-74-årige mænd i Danmark, og blandt de 16-74-årige mænd, der deltog i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen i 2010, angav mellem 0,1 % og 0,7 % i de enkelte aldersgrupper, at de havde været udsat for partnervold det seneste år, hvilket ville svare til ca. 13.000 mænd i hele befolkningen. Men hvis estimatet tilsvarende beregningerne kun omfatter mænd med dansk statsborgerskab, dvs. ca. 1,9 mio. mænd, ville det svare til, at ca. 10.000 mænd årligt er udsat for partnervold (Tabel 16 A).

Udviklingen i partnervold

I Tabel 16 B præsenteres procentandelen af 16-74-årige mænd og kvinder med dansk statsborgerskab, der i 2005 og i 2010 svarede 'Ja' til at have været udsat for fysisk vold det seneste år, og som angav, at volden var udøvet af en nuværende eller tidligere partner. Ud fra de angivne procentandele udsat for fysisk partnervold inden for det seneste år er der angivet et skøn for antal voldsudsatte i 2005 og 2010. Der indgår kun personer med dansk oprindelse og statsborgerskab.

Som det fremgår, var antallet af svarpersoner i SUSY 2010 langt større end i SUSY 2005. Estimerne for antallet af voldsudsatte er for begge undersøgelser behæftet med betydelig usikkerhed, størst vedrørende 2005.

Blandt mænd med dansk statsborgerskab rapporterede 0,3 % udsættelse for partnervold i 2005 mod 0,4 % i 2010. Blandt kvinder var andelen 1,7 % i 2005 og faldet til 1,4 % i 2010.

Baseret på de meget få mænd, der rapporterede partnervold, synes der at være en tendens til en stigning i udsættelse for fysisk partnervold (Tabel 16 B).

Tabel 16 B. Skønnet antal mænd og kvinder i alderen 16-74 år, der i 2005 og 2010 var udsat for fysisk partnervold, personer med dansk statsborgerskab.

2005				2010		
	Svar fra personer med dansk statsborgerskab	Udsat for fysisk partnervold, N (%)	Estimat for antal voldsudsatte i befolkningen med dansk statsborgerskab	Svar fra personer med dansk statsborgerskab	Udsat for fysisk partnervold, N (%)	Estimat for antal voldsudsatte i befolkningen med dansk statsborgerskab
Mænd	N = 2.211	7 (0,3 %)	Ca. 8.000	N = 6.075	27 (0,4 %)	Ca. 10.000
Kvinder	N = 2.636	45 (1,7 %)	Ca. 33.000	N = 7.065	101 (1,4 %)	Ca. 29.000

I Tabel 16 C præsenteres antal svarpersoner, der har svaret 'Ja' på spørgsmål om udsættelse for fysisk vold og angivet, at voldsudøveren var en nuværende eller tidligere partner, henholdsvis i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen i 2005 og i 2010. Det ses, at der i 2005 kun var 7 mænd ud af 2.211 svarpersoner og i 2010 i alt 27 mænd ud af 6.075 svarpersoner, der svarede 'Ja' på spørgsmål, der kan definere dem som udsatte for fysisk partnervold det seneste år.

Blandt kvinderne var der i 2005 i alt 45 ud af 2.636 svarpersoner og i 2010 i alt 101 kvinder ud af 7.065 svarpersoner, der ud fra deres svar blev identificeret som udsatte for fysisk partnervold.

Ved angivelserne af skønnene over antal voldsudsatte i de enkelte aldersgrupper, som er præsenteret i Tabel 16A, er der taget højde for betydningen af de relativt lave svarprocenter i de yngre aldersklasser samt sociale forskelle mellem svarpersoner og den samlede befolkning. Der indgår i de enkelte aldersgrupper blandt mænd kun mellem 1 og 9 svarpersoner med voldsudsættelse og blandt kvinder fra 2 til 35.

Tabel 16 C. Antal svarpersoner og antal samt procentandel, der har svaret 'Ja' til spørgsmål om udsættelse for partnervold i 2005 og 2010. Personer med dansk statsborgerskab.

2005			2010	
Alder (år)	Svarpersoner	Udsat for fysisk partnervold, N (%)	Svarpersoner	Udsat for fysisk partnervold, N (%)
Mænd	2.211	7 (0,3 %)	6.075	27 (0,4 %)
16-24	168	2 (1,2 %)	681	9 (1,3 %)
25-34	381	1 (0,3 %)	701	6 (0,9 %)
35-44	470	2 (0,4 %)	1.059	6 (0,6 %)
45-54	455	1 (0,2 %)	1.232	3 (0,2 %)
55-64	468	1 (0,2 %)	1.377	1 (0,1 %)
65-74	270	0 (0,0 %)	1.025	2 (0,2 %)
Kvinder	2.636	45 (1,7 %)	7.065	101 (1,4 %)
16-24	276	8 (2,9 %)	884	35 (4,0 %)
25-34	470	14 (3,0 %)	890	21 (2,4 %)
35-44	531	12(2,3 %)	1.294	22 (1,7 %)
45-54	546	5 (0,9 %)	1.422	13 (0,9 %)
55-64	541	5 (0,9 %)	1.488	8 (0,5 %)
65-74	271	1 (0,4 %)	1.087	2 (0,2 %)

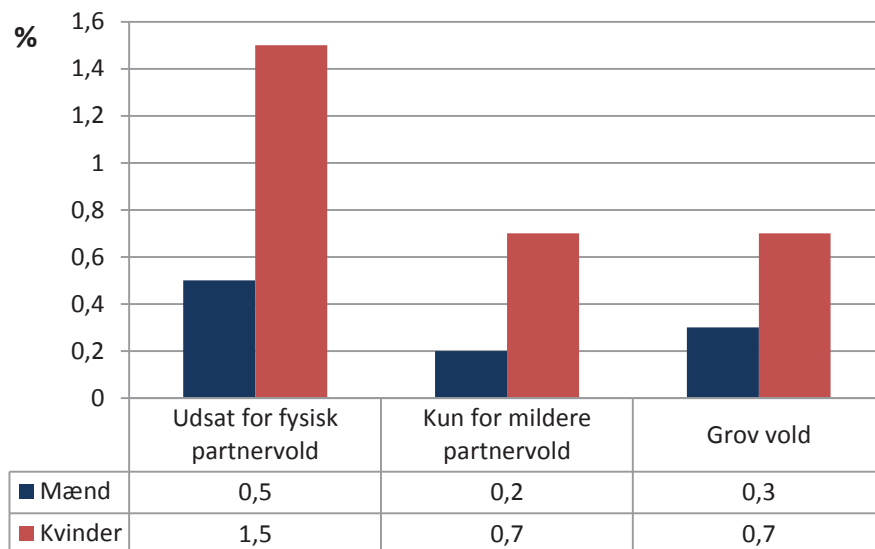
Voldens alvorsgrad

Blandt de 1,5 % af kvinderne, der i 2010 rapporterede udsættelse for fysisk partnervold, havde lidt over halvdelen udelukkende været udsat for de mildere former for vold, dvs. skub, riv, rusk, slag med flad hånd eller lignende, svarende til 0,7 % af alle kvinder i undersøgelsen (Figur 23).

Blandt de 0,5 % mænd, der rapporterede udsættelse for partnervold havde knap halvdelen udelukkende været udsat for mildere vold. Der er således ingen kønsforskelle i fordelingen mellem mildere og grov vold, men kvinder er mere end dobbelt så hyppigt som mænd udsat for grov fysisk partnervold (Figur 20).

I alt har knap 0,3 % af 16-74-årige mænd og 0,7 % af de 16-74-årige kvinder rapporteret udsættelse for grov fysisk vold, svarende til et skøn på, at ca. 6.000 mænd og ca. 14.000 kvinder det seneste år har været udsat for grov fysisk vold fra en nuværende eller tidligere partner.

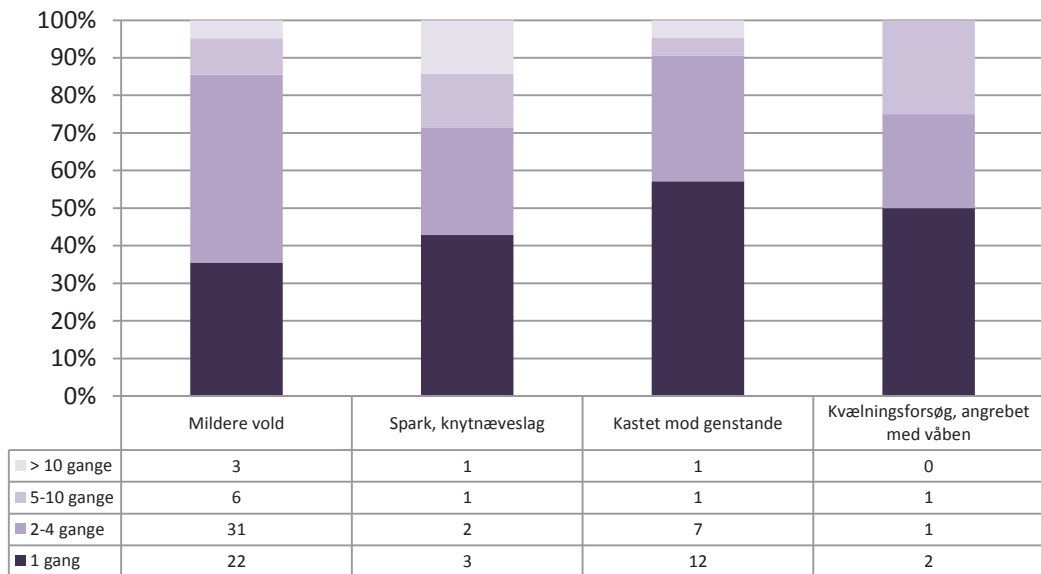
Figur 23. Hyppigheden af udsættelse for fysisk mildere og grov partnervold inden for det seneste år blandt mænd og kvinder.

Gentagen udsættelse for partnervold

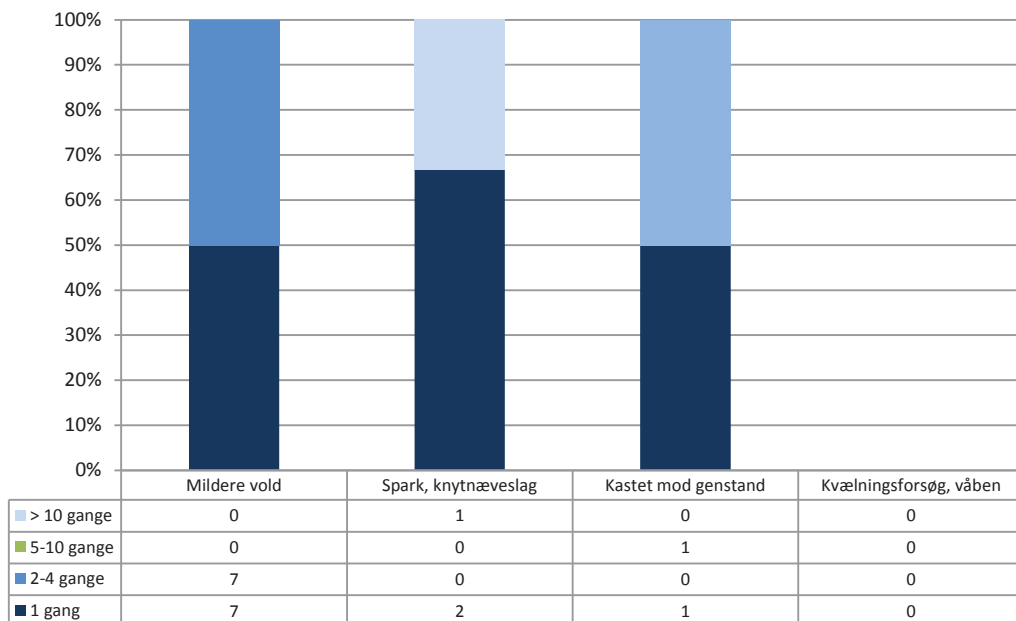
Det er de færreste af de i alt 109 kvinder, der har været udsat for fysisk partnervold det seneste år, som angiver at have været udsat for gentagen vold. Figur 24 viser andelen udsat for fysisk vold en enkelt gang og op til over ti gange, og illustrerer, at blandt de relativt få kvinder, der har været udsat for spark og knytnæveslag eller er kastet mod væg eller genstande, er der et par kvinder, der har været udsat for dette fem eller flere gange.

Figur 24. Antal gange 16-74-årige kvinder udsat for partnervold angiver at have været udsat for de forskellige former for fysisk vold inden for det seneste år.

Det er kun nogle få mænd, der har angivet sig udsat for fysisk partnervold, og som også har rapporteret, hvor mange gange de har været udsat for de forskellige former for fysisk vold. Figur 25 angiver således minimumstal, men viser, at halvdelen udelukkende har været udsat en enkelt gang.

Figur 25. Antal gange 16-74-årige mænd udsat for partnervold angiver at have været udsat for de forskellige former for fysisk vold inden for det seneste år.

Børn som vidne til vold i familien

I Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen blev der spurgt, om der i familien er børn under 15 år. Blandt de 109 kvinder og 34 mænd, der har svaret 'Ja' på spørgsmål om udsættelse for fysisk vold fra en nuværende eller tidligere partner, har 59 af kvinderne, dvs. 54 %, og 8 af mændene, dvs. 24 %, hjemmeboende børn under 15 år.

Antallet af hjemmeboende børn er ikke oplyst. Men antages det, at børnefamilierne i gennemsnit har to børn under 15 år, og antages det, at ca. lidt over halvdelen af det estimerede antal på 30.000 kvinder (danske statsborgere og ikke-statsborgere), der årligt kan have været udsat for fysisk vold i nære relationer, har to hjemmeboende børn, er et groft skøn, at ca. 33.000 børn under 15 år kan have været vidne til vold i familien.

Blandt kvinder med dansk statsborgerskab skønnes antallet af børn, der kan have været vidne til vold i hjemmet, at være ca. 28.000.

Tablet 17. Andel mænd og kvinder udsat for fysisk partnervold, og som har hjemmeboende børn under 15 år.

	I alt	Mænd	Kvinder
SUSY 2010, svaret 'Ja' på spørgsmål om fysisk partnervold	143	34	109
SUSY 2010, svaret 'Ja' på spørgsmål om fysisk partnervold og oplyst at have hjemmeboende børn	59	8 (24 %)	51 (54 %)

Kilde: SUSY 2010.

Seksuelle overgreb

Blandt de 7.449 kvinder, der deltog i Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen i 2010, svarede 107 'Ja' til udsættelse for én eller flere former for seksuelle overgreb, svarende til 1,4 %.

Det er få mænd, der svarede 'Ja' på spørgsmålene om udsættelse for seksuelle overgreb, kun 22 ud af 6.394 svarpersoner, dvs. 0,3 %. (Tabel 18).

Tabel 18. Antal mænd og kvinder (16-74 år) udsat for én eller flere former for seksuelle overgreb inden for det seneste år uanset gerningsperson, fordelt på alder og køn.

Aldersgrupper (år)	Antal svarpersoner	Antal udsat for seksuelle overgreb inden for det seneste år	OR (odds ratio)	95 % sikkerhedsgrænser
Mænd	(N = 6.394)	N = 22 (0,3 %)		
16-24	730	5 (0,7)	1,0	
25-34	748	7 (0,9)	1,4	0,43-4,34
35-44	1.112	4 (0,4)	0,5	0,14-1,96
45-54	1.286	3 (0,2)	0,3	0,08-1,42
55-74	2.518	3 (0,1)	0,2	0,04-0,73
Kvinder	(N = 7.449)	N = 107 (1,4 %)		
16-24	941	51 (5,4)	1,0	
25-34	962	16 (1,7)	0,3	0,17-0,52
35-44	1.375	18 (1,3)	0,2	0,13-0,40
45-54	1.481	13 (0,9)	0,2	0,08-0,29
55-74	2.690	9 (0,3)	0,1	0,03-0,12

Otte af de 22 mænd, 36 %, og 47 af de 107 kvinder, 44 %, rapporterede udsættelse for forsøg på eller gennemført samleje mod deres vilje, mens de øvrige havde været udsat for anden form for seksuelt overgreb.

Seksuelle overgreb fra partner

I alt 34 kvinder, 0,5 %, og seks mænd, 0,1 %, angav, at ét eller flere af de seksuelle overgreb var fra en nuværende eller tidligere partner. Flertallet heraf var 16-24 år, 15 kvinder og 4 mænd.

Seks af de 34 kvinder, 18 %, havde udelukkende været udsat for mildere former for seksuelle overgreb fra en partner.

Sociodemografiske faktorer

I de følgende to tabeller, 19 og 20, præsenteres der data om kvinder og mænd udsat for fysisk vold generelt, dvs. herunder partnervold.

Blandt kvinderne er der, som tidligere beskrevet, en overvægt af 16-24-årige, ingen markante forskelle i uddannelse, men en overvægt af arbejdsløse og kvinder under aktivering og enlige kvinder. Der er ikke overvægt af ikke-etnisk danske kvinder.

Tabel 19. Sammenhæng mellem sociodemografiske faktorer og udsættelse for fysisk vold generelt blandt kvinder.

Aldersgrupper	Procent	Justeret procent ¹	OR ¹	95 % sikkerhedsgrænser	Antal svarpersoner
16-24 år	10,6		2,22	(1,59-3,10)	938
25-34 år	6,7		1,35	(0,94-1,94)	955
35-44 år	4,2		0,82	(0,57-1,18)	1.362
45-54 år	5,1		1		1.463
55-64 år	2,1		0,40	(0,25-0,64)	1.506
65-74 år	0,9		0,16	(0,07-0,34)	1.108
≥75 år	0,5		0,09	(0,03-0,31)	651
Alle kvinder	4,7				7.983
Uddannelse					
Under uddannelse	9,1				684
Ingen erhvervsuddannelse	1,6	1,2	0,55	(0,28-1,06)	875
Kort uddannelse	3,4	2,7	0,55	(0,37-0,81)	2.139
Kort videregående uddannelse	6,2	5,1	1,09	(0,76-1,56)	1.172
Mellemlang videregående uddannelse	6,1	4,8	1		1.790
Lang videregående uddannelse	2,8	1,7	0,31	(0,16-0,60)	674
Anden uddannelse	3,7	2,7	0,55	(0,28-1,07)	453
Erhvervsmæssig stilling					
Beskæftigede	5,4	4,6	1		4.086

Arbejdsløse, herunder aktive	8,4	8,1	1,98	(1,14-3,43)	217
Førtidspensionister	3,3	2,0	0,89	(0,43-1,83)	331
Efterlønsmodtagere	0,2				337
Alderspensionister	0,7				1.628
Øvrige ikke-erhvervsaktive	4,4				264
Samlivsstatus					
Gift	2,9	2,7	1		4.251
Samlevende	6,9	4,2	1,54	(1,08-2,18)	1.092
Enlig (separeret, skilt)	5,6	5,8	2,41	(1,55-3,74)	565
Enlig (enkestand)	1,4	10,9	1,83	(0,74-4,54)	645
Enlig (ugift)	8,1	5,0	1,59	(1,07-2,34)	1.206
Etnicitet					
Dansk	4,6	4,6	1		7.488
Anden vestlig	4,7	4,5	0,89	(0,43-1,87)	218
Ikke-vestlig	5,9	5,8	0,98	(0,58-1,65)	277
Region					
Hovedstaden	4,4	4,2	0,89	(0,72-1,10)	2.363
Sjælland	5,6	5,9			1.140
Syddanmark	4,3	4,3			1.748
Midtjylland	4,4	4,3			1.910
Nordjylland	5,3	5,2			822

Mænd udsat for fysisk vold generelt er hyppigst 16-24 år. Der er ikke markante uddannelsesmæssige forskelle blandt de voldsudsatte, dog overvægt af arbejdsløse, førtidspensionister og enlige. Der er ikke overvægt af ikke-etnisk danskere.

Tablet 20. Sammenhæng mellem sociodemografiske faktorer og udsættelse for fysisk vold generelt blandt mænd.

Aldersgrupper	Procent	Justeret procent ¹	OR ¹	95 % sikkerhedsgrænser	Antal svarpersoner
16-24 år	19,1		5,04	(3,44-7,38)	721
25-34 år	7,3		1,69	(1,09-2,62)	742
35-44 år	3,8		0,85	(0,54-1,35)	1.104
45-54 år	4,5		1		1.274
55-64 år	2,2		0,48	(0,29-0,81)	1.408
65-74 år	1,9		0,41	(0,22-0,80)	1.045
≥75 år	0,8		0,17	(0,06-0,49)	526
Alle mænd	5,7				6.820
Uddannelse					
Under uddannelse	19,2				490
Ingen erhvervsuddannelse	4,8	4,7	0,77	(0,42-1,43)	717
Kort uddannelse	4,7	3,5	0,62	(0,41-0,93)	2.765
Kort videregående uddannelse	5,2	4,6	0,72	(0,39-1,31)	479
Mellemlang videregående uddannelse	6,0	5,1	1		965
Lang videregående uddannelse	1,7	1,4	0,24	(0,13-0,47)	906
Anden uddannelse	3,2	3,1	0,63	(0,28-1,39)	419
Erhvervmæssig stilling					
Beskæftigede	4,9	3,7	1		3.951
Arbejdsløse, herunder aktive	11,0	10,0	2,46	(1,34-4,54)	224
Førtidspensionister	6,7	5,8	2,44	(1,29-4,63)	187
Efterlønsmodtagere	1,2				198
Alderspensionister	1,5				1.419

Øvrige ikke-erhvervsaktive	7,7				126
Samlivsstatus					
Gift	2,0	2,1	1		4.023
Samlevende	8,0	4,2	2,35	(1,55-3,57)	969
Enlig (separeret, skilt)	4,8	5,2	2,54	(1,44-4,50)	388
Enlig (enkestand)	8,6	14,6	6,09	(2,98-12,4)	208
Enlig (ugift)	12,6	8,5	2,73	(1,75-4,27)	1.136
Etnicitet					
Dansk	5,5	5,6	1		6.431
Anden vestlig	9,0	8,2	1,60	(0,84-3,03)	174
Ikke-vestlig	7,7	6,1	0,90	(0,48-1,68)	215
Region					
Hovedstaden	6,4	6,3	1,17	(0,93-1,46)	1.941
Sjælland	4,2	4,5			957
Syddanmark	6,1	6,4			1.570
Midtjylland	6,2	5,9			1.574
Nordjylland	4,2	3,9			778

Psykosociale faktorer og udsættelse for vold

Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen i 2010 omfatter oplysninger om svarpersonernes helbred, sundhedsadfærd og levevilkår. I de følgende to tabeller (21 og 22) præsenteres resultaterne af analyser af mulige sammenhænge mellem en række psykosociale faktorer og udsættelse for vold fra partner eller anden person samt sammenhænge med seksuelle overgreb blandt henholdsvis kvinder og mænd.

Statistisk sammenhæng

Der er således analyseret for sammenhænge mellem en række psykosociale faktorer og udsættelse for vold generelt. De statistiske sammenhænge er beskrevet ved odds-ratio (OR). Hvis OR for en given gruppe er større end 1, er der en større andel, der har svaret 'Ja' til det givne spørgsmål, end i sammenligningsgruppen. Hvis OR er mindre end 1, er der færre (en mindre andel), der har svaret 'Ja' til det givne spørgsmål, end i sammenligningsgruppen.

Det er i tabellerne indikeret (med fremhævet tekst), om der er statistisk signifikant sammenhæng mellem de enkelte faktorer og voldsudsættelse.

Kvinder

For kvinder er der uafhængigt af relationen til voldsudøveren sammenhæng mellem voldsudsættelse og relativ sparsom kontakt til familien; nogle gange at føle sig alene; ofte eller meget ofte at opleve stres; og ikke at have indflydelse på egen arbejds-situation. For kvinder udsat for fysisk vold fra en partner er der større sammenhæng mellem voldsudsættelse og ofte eller meget ofte at opleve stress.

Der er ligeledes sammenhæng mellem voldsudsættelse og at indtage alkohol dagligt eller næsten dagligt, det gælder både vold i nære relationer og anden vold.

Der er for kvinder en tendens til en sammenhæng mellem lav uddannelse, at være uden for arbejdsmarkedet og at rapportere sig udsat for vold i nære relationer. Men sammenhængene er ikke markante (Tabel 21).

Mænd

For mænd er der tendens til en sammenhæng mellem voldsudsættelse og lav jobindflydelse; aldrig at have kontakt til familien; nogen gange at føle sig alene; at opleve stress; samt at have et jævnlige alkoholforbrug. Antallet af mænd, der rapporterede udsættelse for vold fra partner, er for lavt til at vurdere mulige statistiske sammenhænge med de beskrevne faktorer (Tabel 22).

	Ja, ofte	1,00 (reference)		1,00 (reference)		1,00 (reference)	
	Ja, for det meste	1,12	0,86-1,46	1,43	0,91-2,22	1,41	0,90-2,21
	Ja, nogen gange	2,26	1,61-3,18	3,25	1,91-5,53	3,13	1,82-5,39
	Nej, aldrig eller næsten aldrig	1,74	0,93-3,26	2,73	1,08-6,91	3,36	1,42-7,92
Stress	Har du inden for den seneste måned følt dig nervøs eller stresset?						
	Aldrig	1,00 (reference)		1 (reference)		1,00 (reference)	
	Næsten aldrig	1,64	1,00-2,68	3,29	0,76-14,3	1,16	0,49-2,73
	En gang imellem	2,27	1,41-3,65	8,74	2,12-35,98	1,65	0,73-3,73
	Ofte	4,00	1,00-2,68	16,67	3,95-70,3	5,84	2,57-13,3
	Meget ofte	6,31	3,39-11,75	25,98	5,65-119,6	7,99	2,78-19,65
Nedtrykt og ulykkelig	Er du generet af nedtrykthed, deprimeret eller ulykkelig?						
	Ja, meget generet	1,00 (reference)		1 (reference)		1,00 (reference)	
	Ja, lidt generet	0,34	0,24-0,48	0,29	0,17-0,48	0,43	0,25-0,72
	Nej	0,23	0,16-0,31	0,12	0,07-0,20	0,13	0,08-0,23
Selvurderet helbred	Hvordan synes du, dit helbred er alt i alt?						
	Fremragende	1,00 (reference)		1,00 (reference)		1,00 (reference)	
	Værdig godt	0,73	0,51-1,05	0,65	0,35-1,20	0,84	0,42-1,67
						1,06	0,30-3,81

Godt	0,88	0,61-1,26	0,84	0,46-1,52	1,15	0,58-2,25	0,97	0,26-3,58
Mindre godt	1,08	0,70-1,66	1,20	0,59-2,41	1,74	0,82-3,70	2,82	0,75-10,68
Dårligt	1,84	0,94-3,58	1,71	0,56-5,2	3,56	1,29-9,79	6,43	1,29-32,2
Hvor tit drikker du mere end 5 genstande ved samme lejlighed?								
Næsten dagligt eller dagligt	3,57	1,22-10,49	2,53	0,32-19,84	6,78	1,44-31,9	-	-
Ugentligt	3,85	2,48-5,99	4,57	2,24-9,33	5,30	2,41-11,7	6,10	1,1-33,4
Månedligt	2,23	1,47-3,38	2,14	1,05-4,36	3,24	1,53-6,88	2,91	0,53-15,9
Sjældent	1,46	1,02-2,09	1,27	0,68-2,38	1,74	0,87-3,46	3,35	0,77-14,52
Aldrig	1,00 (reference)		1,00 (reference)			1,00 (reference)		1,00 (reference)
Etnisk oprindelse								
Dansk	1,00 (reference)		1,00 (reference)			1,00 (reference)		1,00 (reference)
Anden vestlig	1,16	0,61-2,21	2,2	0,96-5,1	1,85	0,74-4,59	2,40	0,57-10,14
Ikke-vestlig	1,50	0,92-2,46	1,8	0,84-3,95	1,83	0,84-3,99	2,56	0,78-8,46

Kilde: Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2010.

Tablet 22. Mænd. Sammenhænge mellem en række faktorer og hhv. fysisk vold og seksuelle overgreb, udført af hhv. partner og ikke-partner, 2010.

Faktor	Spørgsmål	Sammenhæng med fysisk vold udført af ikke-partner		Sammenhæng med fysisk vold udført af partner		Sammenhæng med seksuelle overgreb udført af ikke-partner		Sammenhæng med seksuelle overgreb udført af partner*	
		Odds ratio	95 % sikkerhedsinterval	Odds ratio	95 % sikkerhedsinterval	Odds ratio	95 % sikkerhedsinterval	Odds ratio	95 % sikkerhedsinterval
Indflydelse på jobbet	Hvor ofte har du indflydelse på, hvad du laver på dit arbejde?								
	Altid	1,00 (reference)		1,00 (reference)		1,00 (reference)		1,00 (reference)	
	Oft	1,73	1,17-2,56	1,33	0,48-3,67	0,80	0,16-3,96		
	Sommetider	3,09	1,96-4,88	1,87	0,52-6,64	4,68	1,12-19,66		
	Sjældent	4,11	2,36-7,15	2,31	0,46-11,5	-	-		
Kontakt til familien	Aldrig, næsten aldrig	3,98	1,92-8,23	4,75	0,95-23,8	-	-		
	Hvor ofte er du i kontakt med familie, som du ikke bor sammen med?								
	Dagligt eller næsten dagligt	1,00 (reference)		1,00 (reference)		1,00 (reference)		1,00 (reference)	
	1 eller 2 gange om ugen	1,00	0,75-1,32	0,47	0,22-1,0	0,34	0,13-0,93		
	1 eller 2 gange om måneden	1,05	0,75-1,48	0,37	0,12-1,11	0,13	0,02-1,04		
Sjældnere end 1 gang om måneden	1,31	0,82-2,07	0,26	0,04-1,98	0,77	0,17-3,47			
	Aldrig	3,41	1,56-7,44	1,99	0,26-15,2	5,90	1,28-27,2		

Vældig godt	0,78	0,56-1,08	1,3	0,36-4,67	0,44	0,12-1,65	
Godt	0,58	0,41-0,83	0,87	0,54-6,51	0,70	0,20-2,39	
Mindre godt	1,00	0,64-1,54	2,0	0,45-8,95	1,12	0,25-5,02	
Dårligt	2,12	1,12-4,03	1,3	0,36-4,67	4,18	0,76-23,1	
Alkoholforbrug Hvor tit drikker du mere end 5 genstande ved samme lejlighed?							
Næsten dagligt eller dagligt	2,98	1,34-6,62	3,90	0,24-62,70	3,90	0,24-62,70	
Ugentligt	5,55	3,21-9,60	7,07	0,91-54,90	1,91	0,20-18,4	
Månedligt	2,01	1,13-3,56	2,86	0,34-23,76	3,81	0,48-30,5	
Sjældent	1,23	0,70-2,14	2,49	0,32-19,32	1,36	0,16-11,3	
Aldrig	1,00 (reference)	1,00 (reference)	1 (reference)	1 (reference)	1,00 (reference)	1,00 (reference)	1,00 (reference)
Etnisk oprindelse							
Dansk	1,00 (reference)	1,00 (reference)	1,00 (reference)	1,00 (reference)	1,00 (reference)	1,00 (reference)	1,00 (reference)
Anden vestlig	1,72	0,97-3,07	5,4	1,87-15,6	4,01	0,92-17,42	
Ikke-vestlig	1,30	0,73-2,30	3,1	0,93-10,2	3,07	0,71-13,30	

Kilde: Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2010.

* I gruppen "Sammenhæng med seksuelle overgreb udført af partner" var der kun 6 personer, derfor ikke muligt at inddrage tal fra denne gruppe.

Kærestevoldsundersøgelserne

I 2007 gennemførte Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, den første danske undersøgelse af vold i unges kæresteforhold. Erfaringerne fra den undersøgelse har haft indflydelse på tilrettelæggelsen af den tilsvarende undersøgelse i 2011, hvis hovedresultater beskrives i det følgende.

Resultaterne af Kærestevoldsundersøgelsen bliver beskrevet detaljeret i en selvstændig rapport. I den indgår også en beskrivelse af familiære faktorer, såsom forældres viden om og kontrol af unges parforhold.

Undersøgelsespopulationen

Trods anvendelse af en webbaseret spørgeskemaundersøgelse opnåedes i 2007 en svarprocent på kun 28 % af de indbudte 16-24-årige. Der var især en lav svarprocent blandt unge mænd og unge med anden etnisk baggrund end dansk.

2011-undersøgelsen blev derfor baseret på en stikprøve af 16-24-årige, der rummede relativt flere unge mænd end kvinder og flere med anden etnisk baggrund end dansk end baggrundsbefolkningen af alle 16-24-årige.

I 2007 besvarede 2.125 unge i alderen 16-24 år spørgsmål om udsættelse for fysiske, seksuelle og psykiske overgreb i og uden for et parforhold. I 2011 opnåedes svar fra 2.780 unge, en svarprocent på 35 %, og til trods for at der var indbudt relativt flere drenge end piger, var der blandt svarpersonerne en større andel piger/kvinder end drenge/mænd. Svarprocenten var 44 % blandt de unge kvinder.

I 2007-undersøgelsen havde 1.751 af de unge kæresteerfaringer, svarende til 82 % af de 2.132 unge, der besvarede spørgeskemaet.

I 2011 var der 77 %, som havde kæresteerfaringer. Andelen var lavest blandt teenagere, fra 60 % blandt de 16-årige til 84 % blandt de 20-årige, og blandt de 24-årige havde 93 % aktuelt en kæreste eller havde haft en kæreste.

Voldsudsættelse blandt de 16-24-årige

Når der inkluderes alle former for voldsudsættelse, dvs. både fra en kæreste og andre personer, var der en betydeligt højere andel af de unge mænd (24 %) end af de unge kvinder (7 %), som havde oplevet trusler om vold inden for det seneste år. Ligeledes var andelen udsat for fysisk vold højere blandt unge mænd end unge kvinder, henholdsvis 25 % og 11 %.

Derimod rapporterede kvinderne dobbelt så hyppigt som mændene om udsættelse for seksuel vold, dvs. seksuelle handlinger mod deres vilje (Tabel 23).

Tabel 23. Udsættelse for forskellige former for vold uanset gerningsperson.

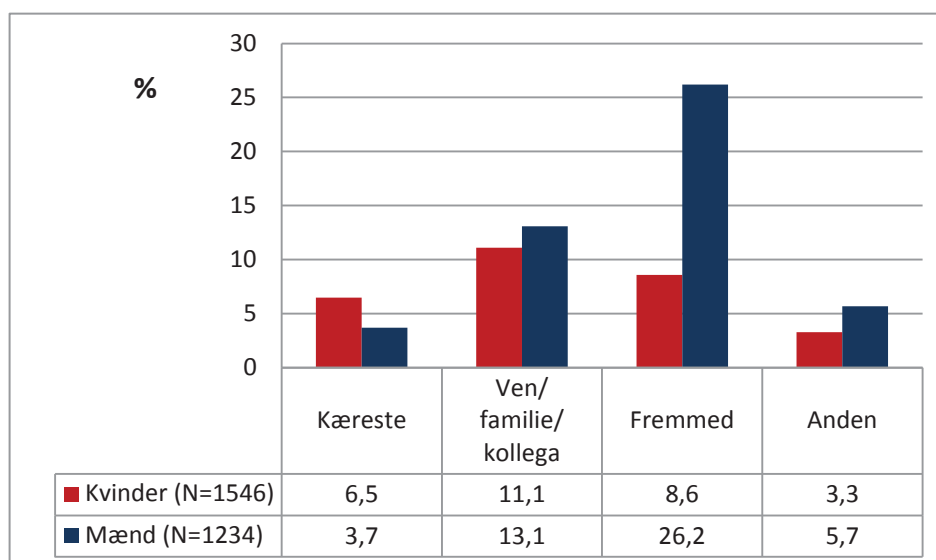
Voldsform	Kvinder (N = 1.546)	Mænd (N = 1.234)
Psykisk vold		
Generet, mobbet eller fået trusler via brev, SMS eller på internettet	141 (9,1 %)	107 (8,7 %)
Trusler om vold (ansigt til ansigt)	101 (6,5 %)	293 (23,7 %)
Udsat for én eller flere former for psykisk vold	205 (13,3 %)	340 (27,6 %)
Fysisk vold		
Skubbet, revet, rusket, slået med flad hånd eller lignende	153 (9,9 %)	267 (21,6 %)
Sparket, slået med knyttet hånd eller med en genstand	36 (2,3 %)	126 (10,2 %)
Kastet ind mod møbler, vægge, ned ad trapper eller lignende	27 (1,8 %)	31 (2,5 %)
Udsat for kvælningsforsøg, angreb med kniv eller skydevåben	16 (1,0 %)	32 (2,6 %)
Udsat for én eller flere former for fysisk vold	170 (11 %)	309 (25 %)
Seksuel vold		
Krænket seksuelt eller forsøg på sex mod sin vilje	92 (6,0 %)	22 (1,8 %)
Tvungen sex	38 (2,5 %)	17 (1,4 %)
Delt intime billeder mod sin vilje (fx via MMS eller internettet)	27 (1,8 %)	15 (1,2 %)
Udsat for én eller flere former for seksuel vold	117 (7,6 %)	40 (3,2 %)

Voldsudsættelse og relationen til voldsudøver

Andelen af kvinder og mænd, der har været udsat for fysisk, psykisk og/eller seksuel vold fra en kæreste, fra en ven/familiemedlem/kollega, en fremmed eller en anden person, er vist i Figur 26.

De unge mænd rapporterede langt hyppigere end unge kvinder at have været udsat for fysisk, psykisk og/eller seksuel vold fra en fremmed, 26 % mod knap 9 %. Kvinder var hyppigere end mænd udsat for en eller flere former for vold fra en kæreste, knap 7 % af de unge kvinder mod knap 4 % af de unge mænd.

Figur 26. Andelen af unge kvinder og mænd udsat for én eller flere former for vold det seneste år, fordelt på relationen til voldsudøver.

Omfanget af kærestevold

De følgende tabeller præsenterer antallet og andelen af de 16-24-årige kvinder og mænd, der rapporterede, at en kæreste inden for det seneste år havde udsat dem for henholdsvis fysisk vold, psykiske overgreb og seksuelle handlinger mod deres vilje. Som det fremgår af de følgende tabeller, er det et forholdsvist lavt antal svarepersoner i de forskellige aldre, der har svaret 'Ja' på spørgsmålene om de forskellige typer af vold/overgreb og angivet, at voldsudøveren var en nuværende eller tidligere kæreste.

Fysisk kærestevold

I alt 49 kvinder og 21 mænd havde været udsat for én eller flere former for fysisk vold fra en kæreste det seneste år, svarende til 3,2 % af de i alt 1.546 kvinder og 1,7 % af i alt 1.234 mænd, der deltog i undersøgelsen.

Det er unge kvinder over 20 år, der hyppigst havde været udsat for fysisk kærestevold, 5,1 % blandt de 20-21-årige mod ca. 2 % blandt kvinder under 20 år.

Også blandt 20-21-årige mænd var andelen udsat for fysisk kærestevold højst, 2,8 % mod 0,7 % blandt 16-17-årige (Tabel 24).

Tabel 24. Udsættelse for én eller flere former for fysisk vold fra en nuværende eller tidligere kæreste inden for det seneste år.

Aldersgrupper (år)	Antal svarpersoner	Udsat for fysisk vold fra en kæreste, N (%)
Mænd		
16-17	299	2 (0,7 %)
18-19	285	5 (1,8 %)
20-21	248	7 (2,8 %)
22-25	402	7 (1,7 %)
I alt	1.234	21 (1,7 %)
Kvinder		
16-17	352	8 (2,3 %)
18-19	383	8 (2,1 %)
20-21	313	16 (5,1 %)
22-25	498	17 (3,4 %)
I alt	1.546	49 (3,2 %)

Volden var hyppigst af mindre grov karakter, men enkelte af de unge var sparket eller slået med knyttet hånd, kastet mod møbler eller lignende, udsat for kvælningsforsøg og/eller angrebet med våben.

Etnicitet

Forekomsten af fysisk kærestevold var både blandt unge kvinder og unge mænd højest blandt unge af dansk herkomst.

Seksuel observans

Blandt de i alt 49 unge kvinder, der rapporterede om fysisk kærestevold, angav 4, at de var homoseksuelt orienteret, og 3, at de var biseksuelt orienteret. Dette tyder på en tendens til en højere forekomst af fysisk kærestevold blandt ikke-heteroseksuelle kvinder sammenlignet med heteroseksuelle kvinder.

Blandt de 21 unge mænd, der rapporterede udsættelse for fysisk kærestevold, var der kun én enkelt, som angav at være homoseksuel.

Psykisk kærestevold

Tabel 25 præsenterer antal og andel af de unge kvinder og mænd, der havde været udsat for én eller flere former for psykisk vold fra en tidligere eller nuværende kæreste. Dette havde i alt 29 mænd og 44 kvinder, svarende til henholdsvis 1,2 % og 1,9 % af svarpersonerne. Der er således mindre udtalt kønsforskel i forekomsten af denne type kærestevold, end hvad der gælder for fysisk kærestevold.

Tabel 25. Udsættelse for én eller flere former for psykisk vold fra en nuværende eller tidligere kæreste inden for det seneste år.

Aldersgrupper (år)	Antal svarpersoner	Udsat for psykisk vold fra en kæreste, N (%)
Mænd		
16-17	299	2 (0,7 %)
18-19	285	7 (2,5 %)
20-21	248	3 (1,2 %)
22-25	402	3 (0,8 %)
I alt	1.234	15 (1,2 %)
Kvinder		
16-17	352	8 (2,3 %)
18-19	383	6 (1,6 %)
20-21	313	7 (2,2 %)
22-25	498	8 (1,6 %)
I alt	1.546	29 (1,9 %)

Seksuel kærestevold

Seksuel vold omfatter her at have oplevet sig krænket seksuelt eller været udsat for forsøg på eller gennemtvunget sex mod ens vilje, samt at andre har delt intime billeder af personen via MMS eller internettet mod ens vilje.

I alt rapporterede 15 mænd og 41 kvinder at have været udsat for sex fra en kæreste mod deres vilje, svarende til henholdsvis 1,2 % og 2,7 % (Tabel 26). Den højeste andel var blandt de yngste kvinder (16-17 år), 4,8 %, mod 1,2 % blandt 22-25-årige.

Tabel 26. Udsættelse for én eller flere former for seksuel vold fra en nuværende eller tidligere kæreste inden for det seneste år.

Aldersgrupper (år)	Antal svarpersoner	Udsat for seksuel vold fra en kæreste, N (%)
Mænd		
16-17	299	3 (1,0 %)
18-19	285	2 (0,7 %)
20-21	248	5 (2,0 %)
22-25	402	5 (1,2 %)
I alt	1.234	15 (1,2 %)
Kvinder		
16-17	352	17 (4,8 %)
18-19	383	9 (2,4 %)
20-21	313	9 (2,9 %)
22-25	498	6 (1,2 %)
I alt	1.546	41 (2,7 %)

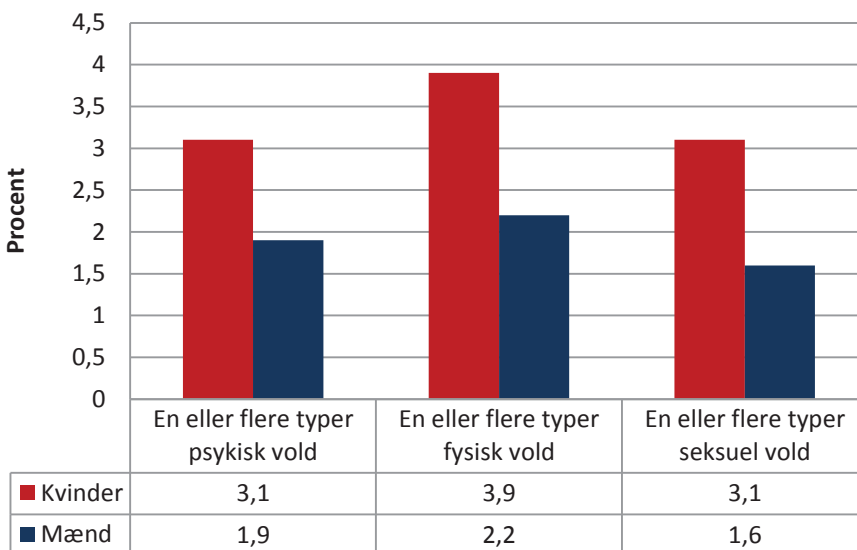
Unge med kæresteerfaringer

Når omfanget af udsættelse for de forskellige former for kærestevold beskrives i forhold til, om de unge kvinder og mænd har haft eller er i et kæresteforhold, er det naturligvis en højere andel af kærestevold, som rapporteres, end når kærestevolden beskrives som andelen blandt alle unge i undersøgelsen.

I Figur 27 præsenteres omfanget af de tre former for kærestevold, psykisk, fysisk og seksuel, hvor der kun indgår svar fra unge kvinder og mænd med kæresteerfaringer. Det er i alt 3,9 % af disse unge kvinder med kæresteerfaringer, som har været udsat for fysisk kærestevold det seneste år mod 3,2 % blandt alle unge kvinder i undersøgelsen. Psykisk kærestevold er oplevet af 3,1 % af kvinderne med kæresteerfaringer og seksuel kærestevold ligeledes af 3,1 af kvinderne med kæresteerfaringer mod henholdsvis 1,9 % og 2,7 % blandt alle kvinder i undersøgelsen.

Blandt unge mænd med kæresteerfaringer var andelen udsat for fysisk vold på 2,2 % mod 1,7 % blandt alle mandlige svarpersoner. Andelen udsat for psykisk kærestevold var 1,9 % og 1,2 % henholdsvis blandt unge mænd med kæresteerfaringer og alle mandlige svarpersoner. De tilsvarende andele for udsættelse for seksuel vold var 1,6 % og 1,2 %.

Figur 27. Forekomsten af psykisk, fysisk og seksuel kærestevold blandt unge kvinder og mænd med kæresteerfaringer.

Udviklingen i kærestevold

Andelen af unge kvinder, der rapporterer udsættelse for fysisk kærestevold, er faldet. I 2007 rapporterede i alt 5,6 % af de 16-24-årige kvinder med kæresteerfaringer at have været udsat for én eller flere former for fysisk vold af en kæreste mod 4,0 % i 2011. Når andelen af unge udsat for fysisk kærestevold beregnes ud fra alle svarpersonerne i kærestevoldsundersøgelserne, er andelen/forekomsten faldet fra 5,2 % i 2007 til 3,2 % i 2011.

Blandt 16-24-årige mænd er andelen af unge mænd med kæresteerfaringer, som rapporterer fysisk kærestevold, steget. I 2007 rapporterede 2,0 % af de 16-24-årige mænd, der havde kæresteerfaringer, at de inden for det seneste år havde været udsat for én eller flere former for fysisk vold af en kæreste. I 2011 var andelen 2,3 %. Ud fra 2007-undersøgelsen blev det skønnet, at ca. 13.000 kvinder og ca. 4.500 mænd i alderen 16-24 år årligt er udsat for fysisk vold fra en nuværende eller tidligere kæreste. Baseret på undersøgelsen i 2011 skønnes antallet at være ca. 9.500 kvinder og ca. 5.500 mænd, dvs. et fald blandt de unge kvinder og tendens til en stigning blandt de unge mænd. Det skal understreges, at kærestevoldsundersøgelserne opnåede en lav svarprocent, og at der kan være betydelig usikkerhed i estimaterne.

Æresrelateret vold

Det har også været et formål at undersøge, om og i hvilket omfang de unge er udsat for såkaldt æresrelateret vold, men dette aspekt kan ikke belyses ud fra de unges svar. Undersøgelsen viser dog, at der ikke er markante etniske forskelle i de unges rapportering af at have været udsat for trusler om vold og/eller forskellige former for fysisk vold i forbindelse med konflikter i hjemmet.

Der er derimod markante etniske forskelle i de unges oplevelse af forældres kontrol og indblanding i deres valg af kæresteforhold. Det er en lav andel af unge med dansk etnisk baggrund, der oplever restriktioner fra forældrenes side i forhold til deres kæresteforhold og seksuelle aktiviteter, mens det opleves af en stor andel af unge piger af anden etnisk baggrund end dansk.

Afreportering af Kærestevoldsundersøgelsen i 2011

De unges svar på undersøgelsen i 2011 bliver detaljeret gennemgået i en særskilt rapport, der udgives i 2012. Den vil også inkludere oplysninger om de mulige forskelle blandt etnisk minoritetsunge i forhold til etnisk danske unge i oplevelser af kæresteforhold, begrænsninger fra familien over for unges kæresteforhold samt de unges erfaringer og holdninger til udøvelse af vold mod mænd og kvinder.

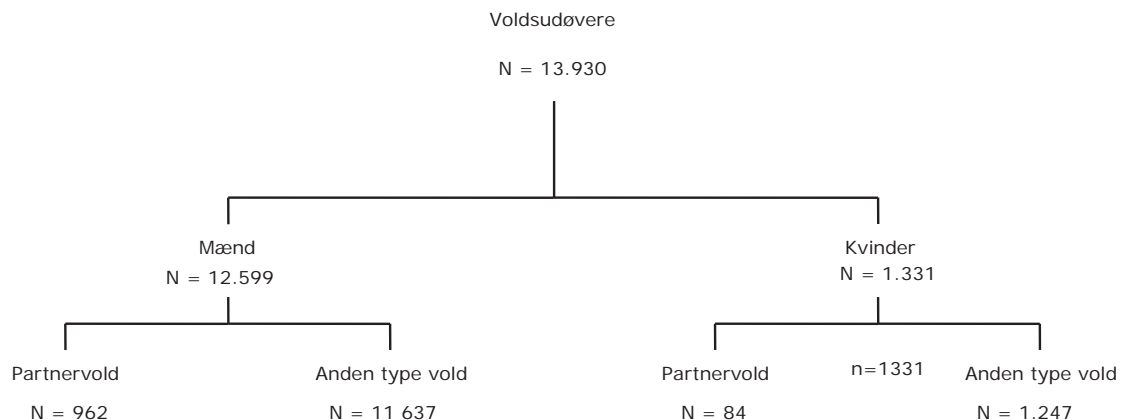
Indikator 2: Voldsudøverne

Det er som beskrevet ikke muligt ud fra Kriminalregisteret direkte at hente oplysninger om de anmeldte i sager om fysiske overgreb, men der er ved en samkøring af data i Offerregisteret og Kriminalregisteret samt Danmarks Statistiks befolkningsregistre identificeret anmeldte, der inden for en toårig periode har haft samme bopæl som det offer, anmeldelsen omhandler. Der præsenteres en række sociodemografiske data om de anmeldte voldsudøvere opdelt på voldsudøvere med samme bopæl som offeret (vold i nære relationer) og andre anmeldte voldsudøvere. Oplysninger om voldsudøvere er indhentet fra Rigspolitechefens Anmeldelsesregisteret, hvor data igennem databasen DANCOS er koblet med data om de enkelte anmeldte personer i andre registre i Danmarks Statistik.

Der er identificeret i alt 13.930 forskellige 'gerningspersoner' i Kriminalregisteret 2008 og 2009. Heraf var 12.599, 90 %, mænd, og 1.331, 10 %, kvinder. Figur 28 præsenterer personerne fordelt efter, om de er anmeldt for vold mod person med samme bopæl eller vold mod person uden samme bopæl, dvs. opdelt på partnervold og ikke-partnervold.

Blandt de i alt 12.559 mandlige gerningsmænd til vold var 962 personer, knap 8 %, anmeldt for vold mod person med samme bopæl. Blandt i alt 1.331 kvinder anmeldt for vold var 84, 6 %, anmeldt for vold mod en samboende person (partnervold). Det vil sige, at der blandt de relativt få kvindelige voldsudøvere ikke er en overvægt af anmeldelser om vold i nære relationer i forhold til blandt de mandlige voldsudøvere.

Figur 28. Voldsudøveren fordelt på køn og voldstype, 2008-2009.

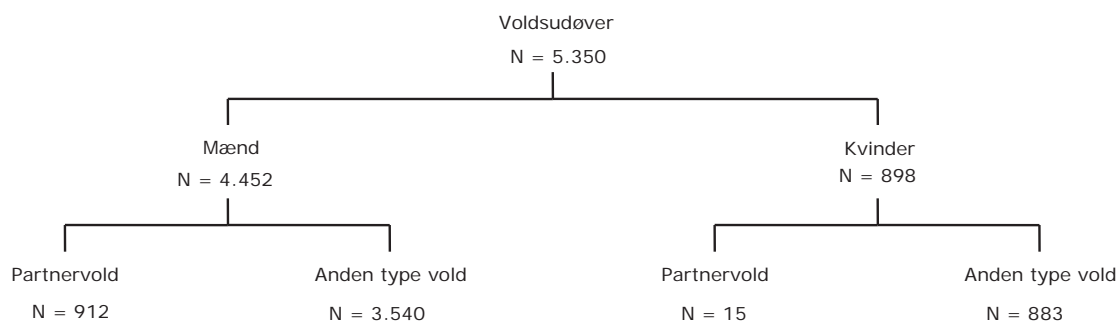
Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

I de to følgende figurer, 28 A og 28 B, præsenteres voldsudøvere i forhold til, om politianmeldelsen angår vold mod en kvinde eller vold mod en mand. Samme person kan være registreret for vold mod både en mand og en kvinde.

Knap 37 % af anmeldelserne i 2008-2009 angik en kvinde, og her var den anmeldte voldsudøver i 17 % af tilfældene en kvinde, hvoraf der i knap 2 % var bofællesskab mellem voldsudsat og voldsudøver.

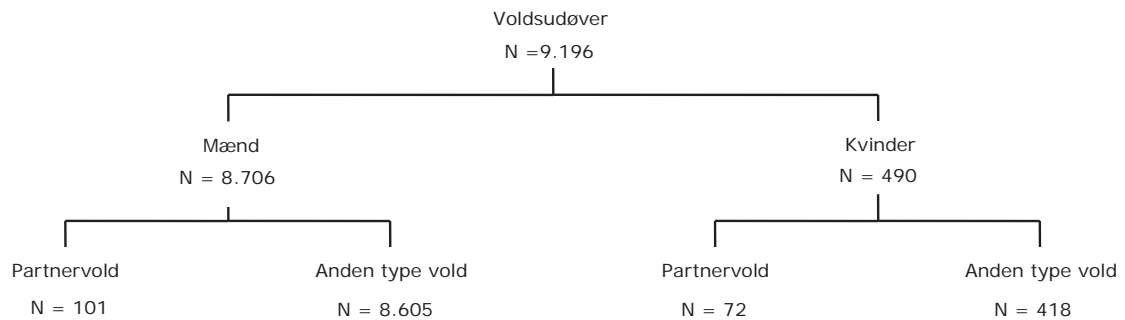
Hovedparten af anmeldelser angik vold mod en mand, 63 %, og i 5 % af disse var den anmeldte voldsudøver en kvinde. Blandt anmeldelser med kvindelig voldsudøver var der i 15 % af tilfældene bofællesskab mellem det mandlige voldsoffer og den kvindelige voldsudøver, i alt 72 anmeldelser.

Figur 28 A. Voldsudøvere med kvindeligt offer, fordelt på voldsudøvernes køn og voldstype, 2008-2009.

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Figur 28 B. Voldsudøvere med mandligt offer, fordelt på voldsudøverens køn og voldstype, 2008-2009.

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre, 2008-2009

Voldsudøvernes aldersfordeling

En person kan være anmeldt for mere end et enkelt voldstilfælde i perioden 2008-2009 og for både vold mod mænd og mod kvinder. I de følgende tabeller indgår samme voldsudøver kun én gang, hvorfor antallet af voldsudøvere er lavere end i Figur 28 A og 28 B.

Mandlige voldsudøvere

Mænd anmeldt for vold er markant yngre end den mandlige befolkning i alderen 16 år +, og det er mest udtalt for udøvere af anden vold end partnervold (Tabel 27). Tilsvarende er de 1.187 kvindelige voldsudøvere yngre end den kvindelige befolkning (Tabel 28).

Tabel 27. Den aldersmæssige fordeling af mandlige udøvere af vold i forhold til vold mod samboende og ikke-samboende i 2008-2009, og fordelingen i den samlede mandlige befolkning i Danmark 2009.

Aldersgrupper (år)	Mandlige udøvere af vold, N (%)		Mandlige udøvere af vold mod samboende, N (%)		Mandlige udøvere af anden vold, N (%)		Mandlige befolkning, 16 år og ældre, N (%)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
16-19	2.471	19,6	40	4,2	2.431	20,9	139.926	6,4
20-29	4.459	35,4	211	21,9	4.248	36,5	319.202	14,6
30-39	2.632	20,9	301	31,3	2.331	20,0	376.669	17,3
40-49	2.067	16,4	279	29,0	1.788	15,4	412.528	18,9
50-59	691	5,5	94	9,8	597	5,1	358.205	16,4
60-69	231	1,8	33	3,4	198	1,7	325.127	14,9
70-79	44	0,4	3	0,3	41	0,4	168.381	7,7
80+	4	0,0	1	0,1	3	0,0	79.625	3,7
I alt	12.599	100	962	100	11.637	100	2.179.663	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre 2008-2009

Tabel 28. Den aldersmæssige fordeling af kvindelige udøvere af vold i forhold til vold mod samboende og ikke-samboende i 2008-2009, og fordelingen i den samlede kvindelige befolkning i Danmark 2009.

Aldersgrupper (år)	Kvindelige udøvere af vold, N (%)		Kvindelige udøvere af vold mod samboende, N (%)		Kvindelige udøvere af anden vold, N (%)		Kvindelige befolkning, 16 år og ældre, N (%)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
16-19	328	24,6	11	13,1	317	25,4	132.918	5,9
20-29	364	27,4	16	29,1	348	27,9	311.616	13,8
30-39	272	20,4	18	21,4	254	20,4	371.637	16,5
40-49	249	18,7	25	29,8	224	18,0	400.599	17,8
50-59	83	6,2	8	9,5	75	6,0	356.424	15,8
60-69	29	2,2	6	7,1	23	1,8	333.003	14,8
70-79	6	0,5	0	0	6	0,5	200.191	8,9
80+	0	0	0	0	0	0	147.231	6,5
I alt	1.331	100	84	100	1.247	100	2.253.619	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre 2008-2009

Erhvervstilknytning

Der sammenlignes her mellem den mandlige 16-59-årige befolkning, da kun en lille andel af voldsudøvere er over 60 år.

En markant højere andel af mandlige voldsudøvere (to ud af tre) end af den mandlige befolkning på 16-59 år (en ud af fire) er uden for arbejdsstyrken. Denne forskel er især gældende for udøvere af ikke-partnervold (Tabel 29).

Blandt kvindelige voldsudøvere er der ligeledes overvægt at kvinder uden for arbejdsstyrken, også her mest udtalt for udøvere af ikke-partnervold sammenlignet med den kvindelige befolkning i 16-59-års alderen (Tabel 30).

I tabellerne 29 og 30 indgår 16-59-årige, og der kan mangle registreringer om erhvervstilknytning for nogle voldsudøvere.

Tabel 29. Fordelingen af erhvervstilknytning af mandlige udøvere af vold i forhold til vold mod samboende og ikke-samboende i 2008-2009, og fordelingen i den mandlige befolkning i aldersgruppen 16-59 år i Danmark 2009.

Erhvervstilknytning	Mandlige udøvere af vold, N (%)		Mandlige udøvere af vold mod samboende, N (%)		Mandlige udøvere af anden vold, N (%)		Mandlige befolkning, 16-59 år, N (%)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
I arbejde	4.810	38,5	506	53,2	4.304	37,3	1.230.186	76,1
Arbejdsløs	465	3,7	55	5,8	410	3,6	36.551	2,3
Uden for arbejdsstyrken	7.223	57,8	391	41,1	6.832	59,2	349.713	21,6
Selvstændige	514	4,1	66	6,9	448	3,9	103.236	6,4
Medarbejdende ægtefælle	2	0,02	0	0	2	0,02	468	< 0,0
Topledere	50	0,4	9	1,0	41	0,4	55.139	3,4
Lønmodtagere højeste niveau	123	1,0	36	3,8	87	0,8	169.196	10,5
Lønmodtagere mellem-niveau	243	1,9	40	4,2	203	1,8	183.295	11,3
Lønmodtagere grund-niveau	2.456	19,7	239	25,1	2.217	19,2	458.045	28,3
Andre lønmodtagere	704	5,6	66	6,9	638	5,5	109.414	6,8
Lønmodtagere u.n.a.	718	5,7	50	5,3	668	5,8	151.393	9,8
Arbejdsløse	465	3,7	55	5,8	410	3,6	36.551	2,3
Midlertidigt uden for arbejdsstyrken	3.276	26,2	207	21,7	3.069	26,6	161.072	10,0
Tilbagetrækning fra arbejdsstyrken	27	0,2	6	0,6	21	0,2	1.221	0,1
Pensionister	1.659	13,3	87	9,1	1.572	13,6	113.825	7,0
Andre	2.261	18,1	91	9,6	2.170	18,8	73.595	4,6
I alt	12.498	100	952	100	11.546	100	1.616.450	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre 2008-2009

Tabel 30. Fordelingen af erhvervstilknytning af kvindelige udøvere af vold i forhold til vold mod samboende og ikke-samboende i 2008-2009, og fordelingen i den kvindelige befolkning i aldersgruppen 16-59 år i Danmark 2009.

Erhvervstilknytning	Kvindelige voldsudøvere, N (%)		Kvindelige udøvere af vold mod samboende, N (%)		Kvindelige udøvere af anden vold, N (%)		Kvindelige befolkning, 16-59 år, N (%)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
I arbejde	347	26,2	29	34,5	318	25,6	1.168.193	73,3
Arbejdsløs	22	1,7	2	2,4	20	1,6	19.395	1,2
Uden for arbejdsstyrken	957	72,2	53	63,1	904	72,8	407.122	25,5
Selvstændige	16	1,2	1	1,2	15	1,2	44.735	2,8
Medarbejdende ægtefælle	0	0	0	0	0	0	4.168	0,3
Topledere	1	0,1	0	0	1	0,1	23.007	1,4
Lønmodtagere højeste niveau	12	0,9	2	2,4	10	0,8	164.928	10,3
Lønmodtagere mellemniveau	35	2,6	4	4,8	31	2,5	305.154	19,1
Lønmodtagere grundniveau	202	15,2	18	21,4	184	14,8	465.008	29,2
Andre lønmodtagere	38	2,9	0	0	38	3,1	76.378	4,8
Lønmodtagere u.n.a.	43	3,2	4	4,8	39	3,1	84.815	5,3
Arbejdsløse	22	1,7	2	2,4	20	1,6	19.395	1,2
Midlertidigt uden for arbejdsstyrken	439	33,1	25	29,8	414	33,3	197.951	12,4
Tilbagetrækning fra arbejdsstyrken	5	0,4	1	1,2	4	0,3	1.951	0,1
Pensionister	296	22,3	21	25	275	22,1	134.703	8,5
Andre	217	16,4	6	7,1	211	17,0	72.517	4,6
I alt	1.326	100	84	100	1.242	100	1.594.710	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre 2008-2009

Civilstand

Blandt de 962 mandlige udøvere af partnervold var 44 % gifte eller samboende, samme andel som i den mandlige befolkning. Blandt udøvere af ikke-partnervold var flertallet enlige.

Tabel 31. Fordelingen af civilstand blandt mandlige udøvere af vold i forhold til vold mod samboende og ikke-samboende i 2008-2009, og fordelingen i den samlede mandlige befolkning i Danmark 2009.

Civilstand	Mandlige udøvere af vold, N (%)		Mandlige udøvere af vold mod samboende, N (%)		Mandlige udøvere af anden vold, N (%)		Mandlige befolkning, 16 år og ældre, N (%)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Gift	1.776	14,1	421	43,8	1.355	11,6	1.091.031	50,1
Samboende	4	0,03	1	0,1	3	0,03	4.268	0,2
Single	10.819	85,9	540	56,1	10.279	88,3	1.084.364	49,7
I alt	12.599	100	962	100	11.637	100	2.179.663	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre 2008-2009

Blandt 84 kvindelige udøvere af partnervold var 43 % gifte eller samboende, en lidt mindre andel end i den kvindelige befolkning, 48 %, men flere end blandt udøvere af ikke-partnervold, 18 %.

Tablet 32. Fordelingen af civilstand blandt kvindelige udøvere af vold i forhold til vold mod samboende og ikke-samboende i 2008-2009, og fordelingen i den samlede kvindelige befolkning i Danmark 2009.

Civilstand	Kvindelige udøvere af vold, N (%)		Kvindelige udøvere af vold mod samboende, N (%)		Kvindelige udøvere af anden vold, N (%)		Kvindelige befolkning, 16 år og ældre, N (%)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Gift	236	17,7	36	42,9	200	16,0	1.089.330	48,3
Samboende	2	0,2	0	0	2	0,2	4061	0,2
Single	1.093	82,1	48	57,1	1.045	83,8	1.160.228	51,5
I alt	1.331	100	84	100	1.247	100	2.253.619	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre 2008-2009

Etnicitet

I forhold til den samlede 16-59-årige mandlige befolkning er der blandt mandlige voldsudøvere en større andel af indvandrere og efterkommere. Der er ikke fuldstændig registrering af etnicitet for alle, hvorfor antallet af voldsudøvere er lavere i disse tabeller end i tabellerne 25-30.

Tablet 33. Etnicitet blandt mandlige udøvere af vold i forhold til vold mod samboende og ikke-samboende i 2008-2009, og fordelingen i den samlede mandlige befolkning i Danmark 2009.

Etnicitet / indvandrer- status	Mandlige udøvere af vold, N (%)		Mandlige udøvere af vold mod samboende, N (%)		Mandlige udøvere af anden vold, N (%)		Mandlige befolk- ning, 16 år og æl- dre, N (%)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Etnisk dansk	9.345	77,5	8.609	77,5	736	77,4	1.972.580	90,5
Indvandrer	2.107	17,5	1.913	17,2	194	20,4	186.520	8,6
Efterkommer	612	5,0	591	5,3	21	2,2	20.563	0,9
I alt	12.064	100	951	100	11.113	100	2.179.663	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre 2008-2009

Blandt kvinder registreret som udøvere af partnervold er der en lidt større andel, der er indvandrere eller efterkommere, end blandt 16-59-årige kvinder i befolkningen.

Tablet 34. Etnicitet blandt kvindelige udøvere af vold i forhold til vold mod samboende og ikke-samboende i 2008-2009, og fordelingen i den samlede kvindelige befolkning i Danmark 2009.

Etnicitet / indvandrer- status	Kvindelige udøvere af vold, N (%)		Kvindelige udøvere af vold mod samboende, N (%)		Kvindelige udøvere af anden vold, N (%)		Kvindelige befolkning, 16 år og ældre, N (%)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Etnisk Dansk	1.042	83,4	64	78,1	978	83,7	2.041.387	90,6
Indvandrer	178	14,2	15	18,3	163	14,0	193.768	8,6
Efterkommer	30	2,4	3	3,6	27	2,3	19.464	0,8
I alt	1.250	100	82	100	1.168	100	2.253.619	100

Kilde: Kriminalregisteret og Danmarks Statistiks registre 2008-2009

Indikator 3: Støtte til voldsofre

Siden offentliggørelsen af den første nationale handlingsplan til bekæmpelse af vold i familien (fra 2002) er der gennemført en række nationale initiativer, som har haft og har til formål at udbygge og udvikle støtten til personer, som er udsat for partner-vold. Derudover ydes der gennem krisecentrene og kommunernes generelle indsats støtte til personer, som er udsat for partnervold. Voldsramte kvinder og deres børn kan søge ophold på krisecentre og voldsramte mænd kan f.eks. søge ophold på tilbud efter servicelovens § 110 (forsorgshjem) eller på mandecentre, der drives som private tilbud.

I det følgende redegøres der mere detaljeret for støtten til personer udsat for partnervold.

Kvindekrisecentre

Der er på landsplan ca. 45 kvindekrisecentre, der drives efter serviceloven, og som kan tilbyde ophold, støtte og rådgivning til kvinder udsat for vold i hjemmet. I 2011 var der ca. 2.100 kvinder, der havde ophold på et krisecenter.

Størstedelen af centrene er medlemmer af interesseorganisationen LOKK, Landsorganisation af kvindekrisecentre. Ud over at være interesseorganisation yder LOKK telefonisk rådgivning og onlinerrådgivning til voldsudsatte kvinder. På LOKKs hotline er der døgnet rundt mulighed for at få information om ophold på et krisecenter og rådgivning om, hvilket krisecenter der kan modtage den voldsudsatte kvinde og hendes eventuelle børn.

På krisecentrene tilbydes kvinden og hendes børn midlertidigt ophold og beskyttelse fra voldsudøveren, samt rådgivning og tilbud om fællesskab med andre i samme situation. Krisecentrene skal ikke tilbyde egentlig behandling, men der er ansat personale, som beboerne har mulighed for at tale med.

Krisecentrene rådgiver den enkelte kvinde om, hvad der skal ske efter opholdet på kvindekrisecentret, og yder støtte til at gennemføre dette i form af såkaldt efterværn. Dette kan bestå af hjælp til at kontakte myndighederne og i at være bisidder ved møder i kommunen og statsforvaltningen. Det kan også være at give kvinden inspiration til at indgå i netværksgrupper og anden støtte i forbindelse med at etablere sig uden for det voldelige parforhold.

Siden midten af 2008 har kommunerne haft pligt til at tilbyde familierådgivning til kvinder med børn på kvindekrisecentre. Denne rådgivning tager sigte på udslusningen fra kvindekrisecentret og omfatter rådgivning om økonomi, arbejds- og beskæfti-

gelsesforhold, forhold omkring børnenes skole- og daginstitutionsforhold, sundhedsforhold mv.

Også med virkning fra midten af 2008 blev der etableret en ordning med obligatorisk tilbud om psykologbehandling til børn, der ledsager moderen under dennes ophold i kvindekrisecenter. Tilbuddet omfatter mindst 4-10 timers behandling og skal iværksættes under selve opholdet på kvindekrisecenter eller i umiddelbar forlængelse heraf.

Som interesseorganisation organiserer LOKK videreuddannelse af medarbejdere på de enkelte krisecentre og samarbejder med danske og internationale organisationer og forskningsinstitutter om at udvikle modeller for undervisning og 'best practices' for centrenes støtte og rådgivning til voldsudsatte kvinder.

LOKK tilbyder også sparring og rådgivning til fagfolk, blandt andet sagsbehandlere i kommunerne.

På LOKKs hjemmeside er der oplysning om de forskellige tilbud og links til yderligere information om problemstillingen 'vold i nære relationer'.

Krisecentrenes indsats beskrives i årlige statistikker, der udgives af Socialstyrelsen i samarbejde med LOKK (30). I disse er der adgang til detaljerede oplysninger om antal kontakter og ophold samt kontaktmønstre.

Der er også enkelte krisecentre (f.eks. Danner) som, udover at tilbyde ophold til voldsramte kvinder, tilstræber at udvikle viden om, hvordan støtten til og forebyggelsesindsatsen for de voldsramte kvinder kan udvikles.

Social- og Integrationsministeriet har som led i udmøntning af satspuljen for 2012 fået tilført midler til at gennemføre en evaluering af kvindekrisecentertilbuddene. Evalueringen skal blandt andet bibringe viden om kvindekrisecentrenes indsatser og effekter heraf. Evalueringen vil tillige kunne indgå som en del af grundlaget for en generel vurdering af tilrettelæggelsen og organiseringen af indsatsen på voldsområdet. Således kan evalueringen bidrage til en mere generel drøftelse af den samlede sociale indsats i forhold til kvinder, der er udsat for vold i nære relationer. (for mere om dette, se kapitlet om indikator 7: Evaluering).

Krisecentre med rådgivning for mænd

Der er ikke i lovgivningen støttetilbud eller krisecentre, der specifikt er målrettet voldsudsatte mænd, men f.eks. vil mænd, der ikke kan opholde sig i eget hjem på grund af vold eller trusler om vold fra partner eller samboende, kunne søge optagelse i boformer efter servicelovens § 110 (forsorgshjem). Herudover er der en række tilbud, der også kan benyttes af mænd udsat for vold i nære relationer, herunder f.eks. den kommunale rådgivning, som kan gives anonymt.

Herudover tilbyder en række mandecentre, i bl.a. København, Horsens og Fredericia, som drives på privat /foreningsmæssigt initiativ, anonym hjælp og vejledning til krise-

ramte mænd på 18 år og derudover et midlertidigt sted at bo, lige som der (herudover) er en række mandecentre, der tilbyder rådgivning.

Forudsætningen for, at en mand kan få hjælp på et mandekrisecenter, er, at manden er i en tilstand af krise pga. af skilsmisse eller andre sociale begivenheder, hvori det kan være ét element, at pågældende er eller har været udsat for vold. Dette adskiller sig fra kvindekrisecentrene, der drives i henhold til serviceloven. Kvindekrisecentrene er til rådighed for kvinder, der er udsat for vold, herunder seksuelle overgreb, eller trusler herom i sit parforhold.

Mandecentrene er for nyligt beskrevet i en rapport fra Statens Institut for Folkesundhed og Socialministeriet (31). Senere i 2012 udgiver Statens Institut for Folkesundhed en rapport om voldsudsatte mænds behov for støtte, når de er udsat for vold fra en partner.

Social- og Integrationsministeriet vil for midler fra satspuljen 2011 få foretaget en forløbsundersøgelse af mandecentrene (for mere om dette, se kapitlet om indikator 7 : Evaluering).

Psykologhjælp

Reglerne om tilskud til psykologbehandling i praksissektoren for særligt udsatte persongrupper findes i bekendtgørelse nr. 663 af 25/06/2012, som er udstedt i medfør af sundhedsloven. Efter psykologbekendtgørelsen har bl.a. ofre for en række forbrydelser, bl.a. røveri, vold eller voldtægt, ret til tilskud til psykologbehandling efter henvisning fra en alment praktiserende læge. Af psykologbekendtgørelsen fremgår, at bopælsregionen yder 60 pct. i tilskud til behandling hos praktiserende psykologer efter lægehenvvisning. Tilskud ydes for indtil 12 konsultationer pr. behandlingsforløb. Det er en betingelse for tilskud til psykologbehandlingen, at denne ydes af en psykolog, som har tilsluttet sig den gældende overenskomst på området (har et 'yder-nummer').

Som tidligere nævnt har det siden midten af 2008 været en forpligtigelse for kommunerne at tilbyde psykologhjælp til børn, der med deres mor har ophold på et kvindekrisecenter. I sidste halvår af 2012 etableres med udgangspunkt i en bevilling fra satspuljen for 2012 en toårig forsøgsordning, hvor kvinder, der har ophold på kvindekrisecenter, tilbydes afklarende psykologsamtaler med henblik på at modne kvindens tanker om, hvordan hun i fremtiden bedre kan beskytte sig mod at blive udsat for partnervold, samt hjælpe kvinden til at bearbejde voldsoplevelsen.

Kommunerne

Der er en kommunal forpligtigelse til at sikre pladser i kvindekrisecentre og forsorgshjem, jf. ovenfor, ligesom det er en kommunal forpligtigelse generelt at yde rådgivning til alle, der har behov derfor.

Tilbud i sundhedsvæsenet

Der har siden 2000 i hospitalsvæsenet været tilbud til kvinder og mænd udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg. Tilbuddene omfatter sundhedsfaglig, psykologisk og retslig rådgivning og mulighed for opfølgning ved læge og psykolog.

I publikationen "Behandlingstilbud ved centre for modtagelse af voldtægtsofre" fra marts 2012 har en arbejdsgruppe nedsat i Sundhedsstyrelsens regi udarbejdet en række anbefalinger med henblik på at styrke indsatsen over for voldtægtsofre. Med anbefalingerne har det været arbejdsgruppens ambition at definere indhold i og rammerne for et ensartet tilbud af høj faglig kvalitet på voldtægtscentre.

I Region Hovedstaden er der planer om at oprette en funktion i tilslutning til en socialmedicinsk enhed, der vil kunne yde støtte til kvinder og mænd, der har kontaktet regionens skadestuer pga. voldsudsættelse og/eller har anmeldt voldsudsættelse til politiet. Tilbuddet forventes at omfatte retslig og social rådgivning, udredning af psykosociale problemer samt evt. behandling og støtte til at etablere/retablere hverdagen efter voldsudsættelsen.

I tilslutning til fødselsforberedelse for kommende forældre er der inden for de senere år tilbudt kurser/undervisning for at øge den nye families mulighed for at forebygge voldsudløsende konflikter. Disse forældrekurser, 'Klar til Barn' og 'Parat til Barn' er et tilbud i en række kommuner, men har ikke været landsdækkende.

Statslige initiativer til støtte for personer udsat for partnervold

For mere om dette, se kapitlet om statslige foranstaltninger (indikator 6), hvor der redegøres for initiativer til støtte for personer udsat for partnervold, som hører under National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer. For oversigter over initiativer i de tidligere handlingsplaner til bekæmpelse af vold i familien henvises til rapporten "Mænds vold mod kvinder" fra 2007 af Statens Institut for Folkesundhed eller til selve handlingsplanerne, som ligger på Ministeriet for Ligestilling og Kirkes hjemmeside.

Indikator 4: Behandling af voldsudøvere

Der findes på landsplan forskellige behandlingstilbud til mænd, der udøver eller er i risiko for at udøve vold mod en partner. I det følgende redegøres der for de forskellige behandlingstilbud.

Dialog Mod Vold

Det mest omfattende tilbud er Dialog Mod Vold (DMV), der er oprettet i 2001. Behandlingstilbuddet er gratis for brugeren og anonymt. Henvielse kan ske fra alle relevante myndigheder, som eksempelvis kvindekrisecentre, sociale myndigheder, læger eller politiet. Men det er også muligt for voldsudøveren at komme på eget initiativ. Udgangspunktet for behandlingen bygger på kognitive og psykodynamiske referencerammer, hvor mændene får redskaber til alternative handleformer til vold. Behandlingen er faseopdelt og varer som hovedregel over ca. 1 år. Det relative langvarige forløb skønnes nødvendigt for at adfærdændringen kan fastholdes. Behandlingen består i individuel terapi og gruppeterapi.

DMV har fokus på hele familien, men tager udgangspunkt i den voldelige mand eller kvinde og dennes problemstillinger. Det tilbydes ofte, at partneren indbydes til enten en samtale eller til at medvirke i en del af behandlingsforløbet, fx med henblik på sikkerhedsplanlægning og rådgivning. Herudover kan DMV i et vist omfang tilbyde en indsats over for familiens børn med henblik på at bearbejde traumatiske oplevelser hos børn, der har oplevet vold i familien.

Ifølge Servicestyrelsens evaluering "Behandling af mænd, der udøver vold" fra 2011 havde DMV i perioden 2009-2010 i alt 442 mænd i behandling.

Alternativ til Vold (ATV) – Roskilde

Alternativ til Vold i Roskilde (www.atv-roskilde.dk) åbnede i december 2003. Behandlingstilbuddet er gratis og bygger på behandlingsprincipperne fra Alternativ til Vold i Norge. Tilbuddet henvender sig til mænd over 18 år, som oplever at have problemer med voldelig adfærd over for deres samlever, og som er motiverede for hjælp til at løse problemet.

Behandlingen foregår i gruppeforløb, men der kan i nogle tilfælde – afhængig af problemstillingen – blive tale om et individuelt forløb. Der kan også blive tale om henvisning til andre behandlingstilbud, hvis det skønnes, at ATV's tilbud ikke er passende eller tilstrækkeligt. ATV-Roskilde er forsøgsvist begyndt at arbejde med at inddrage voldsudøverens partner i samarbejde med det lokale krisecenter i Roskilde pga. det store behov hos kvinderne for terapeutiske tilbud og ud fra en viden om, at det vil bidrage til en forbedret konfliktløsning i disse dysfunktionelle familier. Et gennemsnitligt behandlingsforløb er på 50 timer fordelt over et år.

Siden starten i december 2003 har ATV-Roskilde, jf. evalueringen "Behandling af mænd der udøver vold" fra 2011, haft 114 mænd gennem behandlingsforløbet. I 2011 var der ifølge evalueringen i alt 18 mænd i behandling.

Krisecenter Odense

Behandlingen af voldsudøvende mænd på Krisecenter Odense startede i foråret 2008 og er et familieorienteret behandlingstilbud til mænd, der udøver vold. Krisecentret tilbyder et parallelt handlingsprogram, hvor voldsudøveren og medlemmerne i familien tilbydes behandling. Tilbuddet er principielt landsdækkende, men det kræves, at de behandlingssøgende kan møde op på Krisecenter Odense. Krisecentret har erfaring med, at alle familiemedlemmer i varierende grad skal indgå i parallelle behandlingsforløb, hvis der skal opnås varige ændringer i familiens samlivsmønster. Et behandlingsforløb er normeret til ca. 50 timer. Der var i 2009-2010 i alt 40 mænd i behandling for deres voldelige adfærd, jf. Servicestyrelsens evaluering "Behandling af mænd, der udøver vold" fra 2011 på Odense Krisecenter.

Manderådgivningen Herning

Manderådgivningen i Herning har eksisteret siden 2004. Manderådgivningen drives af Herning Kommune og er et tilbud til voldelige mænd om psykologbehandling med henblik på, at voldsudøveren opgiver eller reducerer sin voldelige adfærd. Behandlingen ændrer sig over tid til at være opfølgende og vedligeholdende i forhold til de mest stringsteknikker, klienten har lært. Behandlingen tager udgangspunkt i kognitiv ressourceorienteret anerkendende pædagogik, KRAP, og kognitiv terapi. Ifølge Service-

styrelsens evaluering "Behandling af mænd, der udøver vold" fra 2011 havde mande-rådgivningen i Herning i 2009 og 2010 i alt 31 mænd i behandlingsforløb.

Indikator 5: Træning af professionelle

Der er siden 2008 gennemført en lang række aktiviteter for at styrke kompetencerne blandt relevante professionelle grupper, frivillige og enkeltpersoner for at give dem større viden om vold i nære relationer, om 'best practice', handlemuligheder og -pligter samt støtteforanstaltninger på området.

I det følgende gennemgås de initiativer, der sigter på at opkvalificere fagfolk i henholdsvis National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer 2009-2012 og øvrige initiativer.

National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer 2009-2012

I strategien er der flere initiativer, der handler om kompetenceudvikling af fagfolk, som skal kunne yde støtte, rådgivning og hjælp til personer, som oplever partnervold. Initiativerne omtales kort i nedenstående. Der henvises til kapitlet om indikator 6 (Statslige foranstaltninger) for en lidt mere detaljeret gennemgang af og status for implementering af initiativerne.

Under initiativ 3 (Rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold), som er gennemført af Børns Vilkår, er der sket en opkvalificering af kompetencerne hos de frivillige, som yder rådgivning til de unge, som pr. telefon eller chat søger støtte og råd, fordi de oplever vold i deres kæresteforhold. Initiativet har som sådan oprustet Børns Vilkår til at yde unge, der søger hjælp, en bedre støtte, og Børns Vilkår har valgt at fortsætte projektet.

Under initiativ 4 (Betonning af underretningspligten) har Social- og Integrationsministeriet via lovgivningsændringer og konferencer gjort det mere klart for relevante fagfolk (lærere, pædagoger etc.), at ansvaret for at underrette kommunen om børn, der lever i voldsramte familier, går forud for tavshedspligten.

Under initiativ 10 (Åben, anonym og direkte rådgivning) etableres en åben rådgivning til kvinder, der er udsat for partnervold, og som ikke søger hjælp og støtte i de traditionelle etablerede tilbud (krisecentre og kommunale tilbud) i henholdsvis København og Århus. Projektet, som er et pilotprojekt, LOKK og Mødrehjælpen gennemfører, skal give viden om, hvordan man kan komme i kontakt med og støtte disse kvinder.

Under initiativ 12 og 13 (Praktiserende lægers rådgivning af ofre for partnervold) udarbejder Sundhedsstyrelsen et informationsmateriale til læger og andet sundhedsfagligt personale, sådan at disse kan identificere tegn på partnervold og vide, hvortil de skal henvise voldsudsatte personer til yderligere hjælp og støtte.

Under initiativ 20 (Alkohol og vold i nære relationer) gennemfører Sundhedsstyrelsen et projekt, som har til formål at uddanne alkoholbehandlere og medarbejdere på krisecentre i at kunne identificere alkohol- og voldsproblematikker hos "klienter" og deres familier.

Under initiativ 22 (Yderligere styrelse af det tværfaglige samarbejde imellem de forskellige myndigheder) er der samlet flere initiativer (14, 23, 24 og 27) i den nationale strategi.

Der er tale om et stort projekt om opkvalificering af kompetencer hos relevant frontpersonale særligt i kommunerne, men også i statsforvaltningerne, sådan at de kender deres handlemuligheder og -pligter og kan yde målrettet hjælp og støtte til personer udsat for partnervold samt til børn, som oplever denne vold.

Under initiativ 25 (Forbedring af kompetencer blandt politibetjente, anklagere og dommere) har Domstolsstyrelsen og Rigsadvokaten, i samarbejde med Danske Advokater, udviklet et kursus for dommere, anklagere og forsvarsadvokater om vold i nære relationer.

Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005-2008

Gennemførelsen af handlingsplanen er afsluttet, men det nedenfor beskrevne initiativ er en del af denne handlingsplan, som blev færdiggjort i foråret 2012. Det drejer sig om et webbaseret undervisningsmateriale om vold i familien. Socialstyrelsen har udviklet undervisningsmaterialet for Ministeriet for Ligestilling og Kirke. Materialet er målrettet de studerende ved socialrådgiver-, lærer-, pædagog- og sundhedsplejerskeuddannelserne og andre relevante uddannelser for fagfolk. Undervisningsmaterialet giver råd og vejledning om partnervold og om hvordan, man kan se tegn på vold hos kvinder og børn. Samtidig anviser værktøjet de muligheder, som de forskellige faggrupper har for at hjælpe kvinderne og børnene. Materialet findes på www.voldmodkvinder.dk.

Øvrige initiativer til opkvalificering af kompetencer hos relevante fagfolk

Ud over de ovenstående initiativer i de nationale handlingsplaner findes der en række opkvalificeringsprojekter rettet mod et bredt spekter af fagpersoner. I bilag 1 er der en oversigt over de forskellige initiativer. Oversigten er udarbejdet med inspiration fra Socialstyrelsen.

Indikator 6: Statslige initiativer

Siden 2002 har Danmark haft tre nationale handlingsplaner til bekæmpelse af partnervold. I rapporten "Mænds vold mod kvinder" (2007) fra Statens Institut for Folkesundhed er der redegjort for initiativerne i den anden handlingsplan ("Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005-2008").

I det følgende beskrives initiativerne i den seneste handlingsplan ("National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer), som dækker perioden 2009-2012, samt øvrige statslige initiativer til bekæmpelse af partnervold.

National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer 2009-2012

National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer er udarbejdet med afsæt i erfaringerne fra de to foregående handlingsplaner på området. I den nationale strategi lægges der således vægt på:

- Initiativer i forhold til børn og unge
- Aktiviteter rettet mod voldsudøveren
- Oplysning og holdningsbearbejdning
- Støtte til ofrene
- Aktiviteter rettet mod fagfolk
- Viden og information

Strategien involverer fem forskellige ministerier: Ministeriet for Ligestilling og Kirke, Justitsministeriet, Social- og Integrationsministeriet, Ministeriet for Børn og Undervisning samt Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Der er nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de fem ministerier. Arbejdsgruppen sikrer implementeringen af strategiens forskellige initiativer og samarbejder med de mange forskellige aktører, som er involveret i strategiens initiativer. Ministeriet for Ligestilling og Kirke er formand og sekretariat for arbejdsgruppen.

Der er af satspuljen afsat 35 mio. kr. til implementering af strategien. Herudover indeholder strategien flere initiativer, som er finansieret af Justitsministeriets budget. Mindst én gang om året forelægger minister for ligestilling en status for strategiens gennemførelse for ordførerne fra satspuljepartierne bag strategien samt for medlemmerne af Folketingets ligestillingsudvalg.

Initiativer i forhold til børn og unge

1. Oplysning til børn og unge

Under dette initiativ er der ydet støtte til distribution af et undervisningsmateriale til brug i Folkeskolens 5. og 6. klasse inden for undervisning i dansk og sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Materialet består af en novelle, en lærervejledning og et opgavehæfte. Undervisningsmaterialet er udviklet med henblik på, at læreren selv kan undervise i emnet vold uden ekstern bistand. Materialet er udviklet af Krisecenter Danners Vidensafdeling og er testet af lærere og børneeksperter for at sikre kvalitet og anvendelighed.

LOKK udvikler aktuelt en applikation til Smartphones henvendt til unge. Formålet er – på en handlingsanvisende, nærværende informativ måde – at oplyse om kærestevold og særligt informere unge om voldens forskellige former. Mange unge ved f.eks. ikke, hvornår der egentlig er tale om kærestevold, eller, at vold også kan være af psykisk karakter. Applikationen er klar til brug omkring sommeren 2012.

2. Undervisning i Folkeskolen om kærestevold og vold i nære relationer

Ministeriet for Børn og Undervisning implementerer indsatsen som del af projektet "Tryghed i hjemmet – støtte til børn og unge", en landsækkende kampagne målrettet børn og unge på skoler i Danmark over de næste 4 år (2010-2014).

Det er Globus Aps, som gennemfører kampagnen, og Globus Aps ønsker at skabe et tværfagligt og markant undervisningsprojekt, der lægger op til debat om børn og unges rettigheder. "Tryghed i hjemmet – støtte til børn og unge" er en samlet kampagne, der er bygget om tre enkeltstående undervisningsforløb, der bl.a. vil omfatte en novellefilm med tilhørende undervisningsmateriale samt dialogrejser med professionelle fagfolk rundt om på landets skoler. Målgruppen for kampagnen er primært børn og unge i folkeskolens regi og sekundært målgruppen af fagfolk, der arbejder professionelt med børn og unge og med de familier, der rammes af vold.

Kampagnen "Tryghed i hjemmet – støtte til børn og unge" stemmer overens med Fælles Mål 2009 (Nationalt bindende krav til undervisningen) for det obligatoriske sundhedsemne "sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab" samtidig med, at kampagnen har en unik status i forhold til en sundhedsforebyggende indsats for børn og unge.

3. Rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold

Børns Vilkår har 1. september 2011 oprettet et tilbud (via chat på hjemmeside og pr. telefon) om rådgivning om kærestevold til unge piger og drenge. Børns Vilkår har på sin hjemmeside oprettet en særlig side, hvor unge kan søge information om kærestevold. I projektet indgår endvidere, at Børns Vilkår har opkvalificeret de frivillige, der passer telefon og chat til at kunne yde rådgivning til de unge. Børns Vilkår har evalueret virkningen af rådgivningstilbuddet.

Evalueringen viser, at det i meget høj grad er ofre for vold, der søger rådgivning. Det har vist sig nærmest umuligt at få bragt udøvere ind i rådgivningssamtalen. Målgruppen foretrækker, i meget højere grad end normalt, chatten som medium for rådgivning. Dette er ikke overraskende for Børns Vilkår, idet organisationen har erfaring med, at børn og unge foretrækker at chatte, når det drejer sig om svære problemstillinger. Problemstillingen om kærestevold ser ud til at være meget kønsspecifik, idet det næsten kun er pigerne, der søger rådgivning. Børns Vilkår vurderer, at det måske kan skyldes, at det er et stort tabu, hvis en dreng er offer for vold i forholdet. Endvidere er det også forbundet med stor skyld og fordømmelse, hvis man som dreng indrømmer at være voldelig over for sin kæreste. Begge dele kan være hindringer for at søge rådgivning. Gennemsnitsalderen for de børn og unge, der har modtaget rådgivning, ligger på 15 år. Det ses, at problematikken også er ganske udbredt for børn, primært piger, i 13-14 års alderen.

Projektet har løftet aktivitetsniveauet inden for emnet i Børns Vilkårs rådgivning. Der er flere, der søger rådgivning om emnet efter lanceringen af sitet og efter markedsføringskampagnen end tidligere. Der er ikke tale om en eksplosiv stigning i henvendelser, men dog markant nok til at konkludere, at projektet også har haft en effekt rent kvantitativt. Børns Vilkår viderefører sitet.

4. Betoning af underretningspligten

Barnets Reform trådte i kraft pr. januar 2011. I den forbindelse er der gennemført en skærpet betoning af underretningspligten over for professionelle, som i dagligdagen har med børn og unge at gøre. Endvidere er der afholdt konferencer for fagfolk og udgivet pjece til fagfolk i december 2010 og januar 2011.

Aktiviteter rettet mod voldsudøvere (behandlingstilbud)

5. Behandlingstilbud til voldsudøvere så tidligt som muligt

Bevillingen i dette initiativ er anvendt til i 2011 at videreføre de eksisterende behandlingstilbud til voldelige mænd, dvs. Dialog Mod Vold, Alternativ til Vold Roskilde, Manderådgivningen i Herning Kommune og Krisecenter Odenses behandlingstilbud til mænd. Ved satspuljeforhandlingerne i efteråret 2011 blev der for 2012-15 afsat i alt 40 mio. kr. til fortsættelse og udvikling af behandlingstilbuddene til voldelige mænd.

6. Udbredelse af viden om behandlingstilbud

Social- og Integrationsministeriet og Ministeriet for Ligestilling og Kirke har undersøgt problematikken omkring ventelister på behandlingssteder og udfordringer i forhold til behandling til nydanske mænd.

På den baggrund forekommer det hensigtsmæssigt evt. at anvende midlerne til opkvalificering af de eksisterende behandlingstilbud for at kunne tilbyde behandlingsforløb tilpasset målgruppen af nydanske mænd. Ministerierne vil tage kontakt til relevante behandlingssteder i Danmark samt indhente erfaringer fra Norge vedr. behandling af etniske minoritetsmænd.

7. Behandlingstilbud under afsoning

Kriminalforsorgen etablerede i 2008, i samarbejde med Dialog Mod Vold, en forsøgsordning, der indebar, at der blev tilbudt behandling til personer, der er dømt for at have begået vold i nære relationer. Forsøgsordningen er nu afsluttet og der er foretaget en kvantitativ evaluering, som viser, at ordningen i stigende grad bruges, efterhånden som den bliver kendt af aktørerne i systemet. Direktoratet for Kriminalforsorgen har derfor valgt at indgå en ny 4-årig kontrakt med Dialog Mod Vold. Kontrakten, der indebærer en udvidelse af det nuværende tilbud, træder i kraft 1. september 2012. Dialog Mod Vold foretager en recidivundersøgelse, som forventes færdiggjort primo 2013.

Oplysning og holdningsbearbejdning

8. Oplysning og holdningsbearbejdning

For stadig at fremme holdningsbearbejdelse skal der fortsat være fokus på et *bredt* oplysningsarbejde – herunder initiativer henvendt til danskere med indvandrerbaggrund.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke gennemførte kampagnen ”Giv vold mod kvinder det røde kort”, som blev lanceret den 12. juni 2011. Kampagnen involverede U21-landsholdet og A-landsholdet i fodbold i at sprede budskabet om, at vold mod kvinder er uacceptabelt. Videoklip med spillerne, en særlig hjemmeside samt Facebook blev brugt til at sprede budskabet. I alt 11 Superligaklubber bakkede op om kampagnen, bl.a. ved at vise videoen ved deres hjemmekampe. Kampagnen kulminerede ved landskampen mellem Danmark og Norge den 6. september 2011, men kører videre på Facebook m.v. LOKK, Danner, Mødrehjælpen, Dialog Mod Vold, Kvinderådet og De grønne pigespejdere har bakket op ved at køre kampagnens banner på deres hjemmesider og linke til materialet.

OBS på TV har vist videoklipet med spillerne i en forkortet udgave.

Minister for ligestilling har – på baggrund af den gode respons på kampagnen – besluttet at videreføre ”Giv vold mod kvinder det røde kort”, nu med særligt fokus på unge mænd. Opgørelser over antallet af mænd, som udsættes for partnervold (jf. tidligere i denne rapport) viser, at de unge mænd udgør en forholdsmæssig stor del af alle de mænd, som er udsat for partnervold. Hensigten med videreførelsen af kampagnen er derfor at få mænd mellem 13 og 24 år til at sige fra over for kærestevold og samtidig fortsætte med at have fokus på problemet med vold mod kvinder i en bredere offentlighed.

Det fremgår af den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer, at der i den oplysnings- og holdningsbearbejdende indsats også skal være initiativer henvendt til danskere med indvandrerbaggrund. Social- og Integrationsministeriet vil iværksætte et oplysnings- og holdningsbearbejdende projekt vedr. familievold målrettet nydanskere, hvor der er fokus på en opsøgende indsats og med inddragelse af allerede eksisterende aktører, der arbejder med vold i nære relationer. Projektet forventes gennemført ultimo 2012.

9. Udbredelse af viden om støttemuligheder

LOKK gennemfører et stort informationsprojekt, som både skal formidle viden til voldsudsatte kvinder, pårørende og den brede befolkning om vold, voldsramte kvinders rettigheder og ikke mindst om støttemuligheder og alles ansvar for at sige fra over for vold mod kvinder. Projektet afsluttes efteråret 2012.

Støtte til ofrene (støtte her og nu)

10. Åben, anonym og direkte rådgivning

Mødrehjælpen og LOKK åbnede i maj måned 2012 en anonym rådgivning i henholdsvis Købehavn og Århus. Rådgivningerne er åbne for alle, men henvender sig specielt til de voldsramte kvinder, som ikke søger hjælp og støtte i de traditionelle, etablerede tilbud (krisecentre og kommunale tilbud). Der er tale om et pilotprojekt, og en sideløbende evaluering skal give input til en vurdering af, om denne slags tilbud opfylder et behov hos voldsudsatte kvinder.

11. Undersøgelse om børn i familier med partnervold

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd har gennemført projektet, der blev afsluttet med en endelig rapportering i marts 2011.

Projektets resultater findes i tre rapporter:

- "Børnemishandling i hjemmet"
- "Vold mod børn og unge"
- "Vold mod førskolebørn"

Rapporterne kan downloades på hjemmesiden hos SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (www.sfi.dk).

12. Praktiserende lægers rådgivning af ofre for partnervold

Initiativ 12 og 13 gennemføres under ét i løbet af foråret 2012. Sundhedsstyrelsen udarbejder:

- Informationstekst til Sundhed.dk målrettet praktiserende læger.
- En temaavis henvendt til praktiserende læger.
- Informationsmateriale, som skadestuerne let kan udlevere til borgere.
- Sundhedsstyrelsen vil udarbejde materialet sammen med KL, Danske Regioner, PLO og LOKK om alle tilbud, som er relevant for sundhedspersonale at kende til (både læger og ansatte i skadestuerne). De er omfattet af Socialstyrelsens hjemmeside (www.socialstyrelsen.dk).

13. Henvisninger fra det sundhedsfaglige personale til rådgivning og hjælp

Se under initiativ 12.

14. Voldsramte med handicap

Se under initiativ 22.

15. Bortvisning og tilhold

Strafferetsplejeudvalget afgav den 1. juli 2011 betænkning nr. 1526/2011 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. I betænkningen foreslår Strafferetsplejeudvalget et nyt regelsæt med henblik på at styrke indsatsen for at beskytte personer mod at blive udsat for fredskrænkelser, forfølgelse og chikane, herunder stalking. I tilknytning hertil foreslår udvalget også en række andre initiativer for at forbedre mulighederne for at håndhæve regelsættet og styrke indsatsen på området.

På baggrund af betænkningen fremsatte justitsministeren den 9. november 2011 et forslag til en ny lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, som blev vedtaget den 3. februar 2012. Loven trådte i kraft den 1. marts 2012.

Med det nye regelsæt er reglerne om tilhold og bortvisning blevet samlet i én ny lov. Loven indebærer bl.a. en modernisering af reglerne om tilhold og en systematisering af det samlede regelsæt om tilhold og bortvisning. Endvidere er der med den nye lov skabt mulighed for at udstede opholdsforbud (geografisk bestemte tilhold) også uden for bortvisningstilfælde.

16. Støtte på arbejdspladsen

3F har gennemført kurser for tillidsrepræsentanter om vold på arbejdspladsen. Dansk Metal afholdt temamøde den 28. september 2011 om voldsramte mænd for ca. 100 medlemmer. Forbundet har til lejligheden lavet filmen "Vold mod mænd", som er lagt på YouTube.

Begge projekter er afsluttet med gode resultater, der viser, at arbejdspladser er et godt sted at informere om partnervold.

Støtte til ofrene (støtte på længere sigt)

17. Efterværn til ofre for vold

Rambøll Management og Statens Institut for Folkesundhed gennemfører en kortlægning af erfaringer med efterværn og mægling. Kortlægningen omfatter både kvinder og mænd med dansk baggrund og nydanske kvinder og mænd, ligesom kortlægningen vil omfatte både partnervold og æresrelaterede konflikter. De danske erfaringer med efterværn skal vurderes i et internationalt perspektiv, sådan at en fremtidig indsats bliver så effektiv som mulig. Formålet er at vurdere, hvordan og hvorvidt et effektivt efterværn kan være med til at sikre, at den voldsramte kvinde ikke vender tilbage til et liv med vold.

Undersøgelsens samlede resultater vil foreligge i slutningen af august 2012.

18. Undervisning og lektiehjælp til børn på krisecentre

Der gennemføres en kortlægning og indsamling af eksempler til inspiration til undervisning og lektiehjælp til børn på krisecentre. Kortlægningen mv. forventes afsluttet medio 2013, hvorefter resultaterne formidles.

19. Særlig støtte til indvandrerkvinder, der har været på krisecenter

Dette initiativ afventer færdiggørelsen af initiativ nr. 17 om efterværn og udslusning. Initiativ 19 iværksættes derfor først senere i 2012.

20. Alkohol og vold i nære relationer

Sundhedsstyrelsen står for at gennemføre et projekt, hvis formål er at uddanne personalet inden for behandling af alkoholmisbrug og medarbejdere på krisecentre i at spotte alkohol- og voldsproblematikker hos "klienter" og disses familier.

Sundhedsstyrelsen har afsluttet den indledende analysefase i projektet og har indhentet viden og erfaringer til brug for udvikling af efteruddannelseskurserne for henholdsvis alkoholbehandlere og personale på kvindekrisecentre, både hvad angår metode og indhold på kurserne.

21. Indsatsen over for ofre

Regeringen lægger vægt på, at det løbende vurderes, om indsatsen over for ofre for forbrydelser kan styrkes. Derfor nedsatte Justitsministeriet i 2009 en arbejdsgruppe, der i lyset af erfaringer fra de andre nordiske lande skal overveje behov og muligheder for yderligere at styrke indsatsen i forhold til ofre. Arbejdsgruppens overvejelser er mundet ud i lov nr. 412 af 9. maj 2011 (Underretning ved udgang og løsladelse

m.v. og udvidelse af fristen for politianmeldelse ved erstatning fra staten til ofre for forbrydelser).

Med lovændringen indførtes en ordning, hvorefter ofre for grovere overtrædelser af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, og hvor ofre for sædelighedsforbrydelser efter anmodning kan blive underrettet, første gang gerningsmanden får uledsaget udgang, og når gerningsmanden løslades eller eventuelt undviger.

Lovændringen indebærer desuden, at den frist for politianmeldelse, som et offer sædvanligvis skal overholde for at kunne søge om erstatning fra Erstatningsnævnet, forlænges fra 24 timer til 72 timer efter, at forbrydelsen er sket.

Aktiviteter rettet mod fagfolk (forankring af tværfagligt samarbejde)

22. Yderligere styrkelse af det tværfaglige samarbejde imellem de forskellige myndigheder

Under initiativ 22 er der samlet flere initiativer (14, 23, 24 og 27). Der er tale om et stort projekt om opkvalificering af kompetencer hos relevant frontpersonale særligt i kommunerne, men også i statsforvaltningerne, sådan at de kender deres handlemuligheder og -pligter og kan yde målrettet hjælp og støtte til personer udsat for partnervold samt til børn, som oplever denne vold.

Socialstyrelsen vil over en periode på 1½ år gennemføre kurser i kommuner for relevant fagpersonale om vold i nære relationer. Der udbydes 98 kursusdage, og målet er, at der skal gennemføres kurser i mindst 75 kommuner.

Sideløbende udvikler Socialstyrelsen et operationelt webbaseret værktøj (e-guide), som let og hurtigt kan give fag- og frontpersonale de nødvendige informationer om, hvad de skal gøre, hvis de ser tegn på vold hos de børn og voksne, de møder i deres arbejde.

”Opkvalificering af fagpersoner om vold i nære relationer” ser ud til at imødekomme et stort behov hos kommunerne. 50 kommuner, fordelt rundt i hele landet, har pr. maj 2012 booket en temadag. Flere kommuner har ønsket flere temadage/flere medarbejdere med på temadagene, og disse kommuner får mulighed for ”tilkøb”, når det primære projekt er afsluttet. E-guiden er under udarbejdelse og første del er publiceret 1. maj 2012 som planlagt.

23. Udbredelse af gode erfaringer med håndtering af partnervold i kommunerne

Se under initiativ 22.

24. Forbedring af kompetencer blandt kommunale fagfolk og centrale rådgivningsfunktioner

Se under initiativ 22.

25. Forbedring af kompetencer blandt politibetjente, anklagere og dommere

Ved tilrettelæggelsen af politiets grunduddannelse lægges der stor vægt på, at politiet, i situationer hvor de møder vidner, forurettede og sigtede i sager vedrørende samlivsrelateret vold, er i stand til at vejlede, støtte og rådgive disse grupper, herunder også børn og andre ofre for vold.

Alle politistuderende modtager foredrag og rundvisning på et krisecenter og Center for Seksuelle Overgreb. Politiskolen er endvidere fast repræsenteret i Landsorganisation af kvindekrisecentres netværk, hvor diverse former for vold løbende drøftes med henblik på implementering i undervisningen.

Flere politikredse har allerede afholdt eller planlægger at afholde temadage om bekæmpelse af vold i nære relationer og har desuden udarbejdet operationsplaner for den politimæssige indsats i forbindelse med jalousidrab og andre alvorlige samlivsrelaterede forbrydelser. I flere politikredse er der etableret netværksgrupper med deltagelse af bl.a. politi og kommune, og der er desuden etableret eller er ved at blive etableret et samarbejde med organisationen Dialog Mod Vold.

For så vidt angår anklagere og dommere afholder Rigsadvokaten i samarbejde med Domstolsstyrelsen kurser om vold i nære relationer med fokus på vidnepsykologiske aspekter, de særlige hensyn, der er at tage til den forurettede, de særlige omstændigheder, der gør sig gældende i forholdet mellem den forurettede og gerningsmanden samt de nyeste udviklinger i strafudmåling. Kurset vil fremover være en del af anklagemyndighedens kursuskatalog, og det forventes at blive afholdt én gang årligt. Derudover har Domstolsstyrelsen for nylig afholdt et kursus i reaktionsmønstre bl.a. hos ofte for vold i nære relationer.

26. Samarbejdet mellem frivillige organisationer og myndigheder

Initiativet er endnu ikke sat i gang.

27. Lettilgængelig rådgivning og handlingsanvisninger til fagfolk

Se under initiativ 22.

Viden og information

28. Kvalificeret og relevant statistik, viden og information

Midlerne under dette initiativ er blevet anvendt til at finansiere nærværende rapport og de undersøgelser, som Statens Institut for Folkesundhed har gennemført, og som ligger til grund for rapporten.

29. Øget viden om mænd, der udsættes for vold fra en mandlig eller kvindelig partner

Statens Institut for Folkesundhed har gennemført en kvalitativ undersøgelse med interviews af voldsudsatte mænd, medarbejdere på mandecentre samt andre, der rådgiver og støtter mænd, der udsættes for partnervold. Undersøgelsen afdækker:

- Barrierer for at søge hjælp.
- Manglende viden om tilbud.
- Karakteren af den vold mænd udsættes for.
- Voldsramte mænds egen oplevelse af behovet for hjælp og støtte.
- En samlet beskrivelse af de eksisterende støttetilbud til mænd, der har været udsat for partnervold.

Undersøgelsen er afsluttet og rapporten offentliggøres i 2012.

30. Undersøgelse blandt kvinder på og uden for krisecentre

Initiativet er lagt sammen med initiativ 17.

Øvrige statslige initiativer til bekæmpelse af partnervold

Ministeriet for Ligestilling og Kirke

Kreativ konkurrence mod kærestevold

I gennem flere år har Ministeriet for Ligestilling og Kirke gennemført en kreativ konkurrence mod kærestevold i samarbejde med Det Kriminalpræventive Råd og foreningen Børn og Unge i Voldsramte Familier. I konkurrencen opfordres unge mellem 16 og 24 år til at deltage. De unge kan indsende kreative indslag om kærestevolden og dens konsekvenser i tre kategorier: Film og musik, tekst samt billedkunst. Vinderne af konkurrencen får overrakt præmier. Konkurrencen gennemføres også i 2012 og med præmieoverrækkelse i 2013.

Webbaseret undervisningsmateriale om vold i familien

Socialstyrelsen har udviklet undervisningsmaterialet for Ministeriet for Ligestilling og Kirke. Materialet er målrettet de studerende ved socialrådgiver-, lærer-, pædagog- og sundhedsplejerskeuddannelserne og andre relevante uddannelser for fagfolk. Undervisningsmaterialet giver råd og vejledning om partnervold, og om hvordan man kan se tegn på dette hos kvinder og børn. Samtidig anviser værktøjet de muligheder, som de forskellige relevante faggrupper har for at hjælpe kvinderne og børnene. Materialet findes på www.voldmodkvinder.dk.

Social- og Integrationsministeriet

Forsøg med interventionscenter for voldsramte kvinder

Der oprettes som led i udmøntning af satspuljen for 2012 et forsøg med etablering af et interventionscenter. Formålet er at mindske følgerne af vold, dels ved at tilbyde den voldsudsatte social, juridisk og psykologisk rådgivning og behandling, dels ved at tilbyde voldudøveren rådgivning og anviser behandlingsmuligheder med henblik på at ændre den voldelige adfærd.

Interventionscentret etableres som en 2-årig forsøgsordning i Østjyllands Politikreds. Interventionscentret organiseres som en mobil funktion, sådan at et korps af fagpersoner kan tage kontakt til den voldsudsatte og voldsudøveren i tilfælde, hvor politiet er involveret i en sag om partnervold.

Forsøget starter i efteråret 2012 og gennemføres over en periode på 2 år, hvorefter der sker en opsamling af erfaring og resultater fra projektet med henblik på en stillingtagen til en videre udbredelse af mulighederne i projektet.

Psykologsamtaler til kvinder på kvindekrisecenter

Der etableres i slutningen af 2012 som led i udmøntning af satspuljen for 2012 en forsøgsordning over 2 år, hvor kvinder, der har ophold på et kvindekrisecenter, tilbydes afklarende psykologsamtaler mhp. at modne kvindens tanker om, hvordan hun i fremtiden bedre kan beskytte sig mod at blive udsat for partnervold, samt at hjælpe kvinden med at bearbejde voldsoplevelsen. Der henvises endvidere til beskrivelsen under Indikator 3 (Støtte til volds ofre). Til gennemførelse af det toårige forsøg med afklarende psykologsamtaler til kvinder på kvindekrisecenter er afsat i alt 16 mio. kr.

Undersøgelse af mandecentrene

Af satspuljen for 2012 er der for årene 2012 og 2013 afsat i alt 1,3 mio. kr. til gennemførelse af en undersøgelse af mandecentrenes indsats. Undersøgelsen skal omfatte antallet af henvendelser og brugere samt oplysninger om brugernes baggrund, formålet med henvendelsen i mandecentret, forløbet af kontakten mv.

Ud af voldens skygge – Mødrehjælpens initiativ

Mødrehjælpens projekt "Ud af voldens skygge" er et rådgivnings- og behandlingsprogram for kvinder og børn, der har levet med fysisk og/eller psykisk vold i familien. Voldsoplevelserne og voldens følgevirkninger bearbejdes enten i gruppeforløb eller ved individuelle samtaler. Projektet har været finansieret af satspuljen siden starten i 2008.

Det Kriminalpræventive Råd

Forebyggelse af seksuel vold blandt unge

I kølvandet på en international, tværfaglig konference om voldtægtsofre i 2008, afholdt af Aarhus Universitetshospital mfl., blev der nedsat en tværfaglig arbejdsgruppe. Arbejdsgruppens formål var blandt andet at se på mulighederne for primær forebyggelse i en dansk unge-kontekst. Arbejdsgruppens drøftelser er mundet ud i en faglig statusrapport, udgivet i marts 2012 af Det Kriminalpræventive Råd. Rapporten beskriver bl.a. arbejdsgruppens forslag til en koordineret og systematisk tilgang til

primær forebyggelse af seksuel vold i Danmark. Arbejdsgruppen var bredt sammensat og bestod bl.a. af folk fra Videnscenter for Psykotraumatologi, Syddansk Universitet, Center for Voldtægtsofre, Aarhus og København, Retsmedicinsk Institut, Aarhus Universitetshospital, SISO under Socialstyrelsen, Institut for psykologi, Syddansk Universitet, Det Kriminalpræventive Råd mfl. Rapporten er forfattet af ph.d. Rikke Holm Bramsen, adjunkt på Syddansk Universitet.

Rapporten pointerer bl.a., at hovedparten af de ressourcer, som Danmark i dag bruger på bekæmpelse af seksuel vold, rettes imod forebyggende indsatser, *efter* at volden har fundet sted, og at der er behov for i større omfang at investere målrettet i forebyggelse af seksuel vold, *inden* volden opstår, dvs. primær forebyggelse.

Det Kriminalpræventive Råd har i samarbejde med TrygFonden sat fokus på forebyggelse af seksuelle overgreb blandt unge. I 2012 påbegyndes et projekt, der har til formål at nedbringe antallet af unge, der udsættes for og/eller udsætter jævnaldrende for seksuelle overgreb. Projektet omfatter en systematisk vidensopsamling, og med afsæt i denne udvælges ét eller flere lovende forebyggelsesprogrammer, der skal bearbejdes til en dansk kontekst og herefter afprøves, evalueres og, hvis resultaterne er positive, udbredes.

Indikator 7: Evaluering

National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer evalueres i dens egenskab af en overordnet strategi, men der evalueres også på flere af de indsatser, som gennemføres uden for strategien på nationalt og lokalt plan.

I det følgende beskrives de forskellige evalueringer samt de resultater af indsatserne, som evalueringerne har vist.

Evaluering af National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer

Den tværministerielle arbejdsgruppe om vold i nære relationer har indgået en aftale med Rambøll Management om at evaluere den nationale strategi. Evalueringen gennemføres som en proces- og målopfyldelsesevaluering, hvor de igangsatte projekter i strategien monitoreres løbende gennem hele indsatsperioden og med en afsluttende vurdering i 2013 af dokumenterede opnåede resultater i strategien. Evalueringen vil bidrage med viden om dokumenterede resultater af de forskellige indsatstyper til brug for fremtidige tiltag på området.

Som retningslinjer for evalueringen opstilles tre evalueringskriterier: Målopfyldelse, implementering og forankring, som danner ramme for at vurdere udbyttet af den nationale strategi.

Målopfyldelse: Det overordnede formål med evalueringen er at kortlægge og dokumentere udbyttet af den nationale strategi med fokus på de resultater, de forskellige initiativer har medvirket til. Ud fra evalueringskriteriet "målopfyldelse" vil evalueringen således vurdere de resultater, den nationale strategi har bidraget til, samt hvilke metoder og tiltag, der har vist sig særligt effektive. Endelig vurderes det, om projekterne har haft utilsigtede resultater, og i givet fald hvilke.

Implementering: Vurderingen af implementeringen af initiativerne skal vise, om initiativerne er implementeret efter hensigten. Dette skal sandsynliggøre, hvorvidt opnåede resultater kan tilskrives initiativet, og om udeblevne resultater kan forklares ved, at initiativet ikke er implementeret efter hensigten.

Forankring: Endelig sætter evalueringen fokus på forankring af projekternes resultater. Det er væsentligt, at der er medtænkt en strategi for forankring i projekterne for dermed at undgå, at resultater kun er midlertidige og derfor ophører, når indsatsen er slut. Evalueringen vil kortlægge, i hvor høj grad der foreligger en forankringsstrategi for projekterne, og vurdere, om forankringen forekommer sandsynlig.

I vurderingen af, om projekterne opfylder evalueringskriterierne, vil fokus være på vurdering af indsatserne i strategien, altså om de opfylder de opsatte mål, har implementeret projektet, og om de efterfølgende forankres.

Strategien indeholder 30 initiativer. Initiativer, der indholdsmæssigt kan understøtte hinanden er slået sammen for at effektivisere brugen af ressourcer og af hensyn til overskueligheden og håndteringen af monitoreringen af strategien.

Midtvejsstatus for evalueringen: Rambøll Management har i april 2012 udarbejdet en midtvejsstatus, som belyser de centrale aktørers erfaringer med arbejdet med National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer.

Af denne midtvejsstatus fremgår det, at der er en overordnet enighed om strategiens betydning for bekæmpelsen af vold i nære relationer. De ministerier, der er involveret i strategien, understreger, at det er en styrke, at strategien koordineres, sådan at initiativerne ikke overlapper, og at der kommer en overordnet retning på de indsatser, der sættes i gang.

Interesseorganisationerne er ligeledes positive over for, at strategien samler og koordinerer indsatsen på området. Fra organisationernes synspunkt er det helt centralt, at regeringens indsats mod vold i nære relationer samles og styrkes fra centralt hold, da de ellers frygter, at området ville blive nedprioriteret og tabe gennemslagskraft.

Øvrige evalueringer af initiativer under National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer:

I initiativ 3 (Rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold) har Børns Vilkår, som har gennemført initiativet, selv foretaget en evaluering af initiativet og dets resultater. Resultaterne af evalueringen kan man læse om i kapitlet om indikator 6 (Statslige foranstaltninger).

Socialstyrelsen evaluerer initiativ 10 (Åben, anonym og direkte rådgivning), som LOKK og Mødrehjælpen gennemfører, i forhold til at vurdere, om initiativet er et relevant tilbud til de ca. 24.000 voldsramte kvinder, der ikke søger hjælp på et krisecenter.

Øvrige statslige evalueringsinitiativer

Evaluering af kvindekrisecentrene

Der iværksættes en overordnet vurdering af tilbuddene på kvindekrisecentrene i efteråret 2012. Evalueringen tilrettelægges således, at den kan bidrage til en mere generel drøftelse af den samlede indsats på området for voldsramte, dog særligt voldsramte kvinder. I evalueringen kan fastsættes en række milepæle med henblik på, at erfaringerne med fx psykologsamtaler til kvinder på kvindekrisecentre kan afrapporteres. Det samme gælder for forsøget med et interventionscenter ved partnervold. Der henvises til beskrivelsen under Indikator 3 (Støtte til volds ofre).

Evaluering af behandlingstilbud til mænd, der udøver vold

Socialstyrelsen evaluerede i 2011 fire behandlingstilbud til mænd, der udøver vold:

- Alternativ til Vold – Roskilde
- Dialog Mod Vold
- Krisecenter Odense
- Manderådgivning Herning

Ca. 60 % af de mænd, der modtog behandling, deltog i styrelsens evaluering, som viste, at disse mænds vold ophører, så længe de er i behandling. Der blev alene målt på korttidsvirkning af behandlingen, og evalueringen viste derfor ikke, om de mænd, der deltog i undersøgelsen, oplever tilbagefald efter endt behandling. Styrelsen kunne heller ikke konkludere, om behandlingen virker for alle mænd, som er i behandling.

Børn og kvinder i familier med vold

Socialstyrelsen har gennemført et 3-årigt projekt for udvalgte kommuner og krisecentret Danners krisecenter om opkvalificering af centrale medarbejders kompetencer til at støtte voldsramte kvinder og deres børn. Projektet er blevet evalueret af Rambøll Management og viser, at det hjælper at iværksætte en forstærket indsats over for kvinder og børn i voldsramte familier, når de kommer på krisecenter og efter deres fraflytning fra krisecentret. Metoderne kan være individuel behandling, gruppebehandling og et udslningsforløb.

Evalueringen af projektet kan downloades på Socialstyrelsens hjemmeside (www.socialstyrelsen.dk).

Bilag 1: Oversigt over opkvalificeringsprojekter rettet mod fagpersoner

Nedenstående oversigt er udarbejdet af Socialstyrelsen. Oversigten er ikke udarbejdet på baggrund af en egentlig kortlægning af områ-
det men ud fra den viden, som Socialstyrelsen har om området. Oversigten er derfor vejledende og kan ikke betragtes som udtømmen-
de.

Indsats	Målgruppe	Aktiviteter	Tidsperiode	Ansvarlig udfører	Opdragsgiver	Evaluering
Vold i familien. Opkvalificering af fagpersoner i kommunerne	Fagpersoner på voksen- og børneområdet i alle kommuner, som har kontakt med medlemmer af familier, hvor der forekommer vold.	1) Temadage om viden om og handling på vold i familien 2) Hjemmeside med viden om vold i familien, tilgængelig på www.socialstyrelsen.dk/voldifamilien	2012-juni 2013	Socialstyrelsen	Ministeriet for Ligestilling og Kirke Social- og Integrationsministeriet	Rambøll evaluerer den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer fra 2010, hvori dette projekt indgår. Kursene evalueres internt via spørgeskemaer. Socialstyrelsen justerer temadagenes indhold ift. tilbagemeldingerne.
Webaseret undervisningsmateriale om vold mod kvinder og børn	Studerende og færdiguddannede socialrådgivere, pædagoger, lærere og sundhedsplejersker	Undervisningsmateriale til klasse- eller individuelt brug, som er tilgængeligt på internettet på www.voldmodkvinder.dk	2012-2013	Socialstyrelsen	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	Evalueres ikke

1) Formidling af viden, resultater og erfaring opnået gennem projekt Børn og Kvinder i Familier med Vold 2) Fremme af implementering af viden, resultater og erfaring fra projektet	Behandlere i kommunernes børn og unge afdelinger	1) Temadag 2) Mentorkommuner fra projekt Børn og Kvinder i Familier med Vold kobles med kommuner, der ikke har været en del af projektet. Der etableres netværk mellem kommunerne	2012 - 2013	Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO), Socialstyrelsen	Social- og Integrationsministeriet	Evalueres ikke
Formidling af viden om vold mod børn	Krisecenter- medarbejdere og deres samarbejdspartnere, der ikke har været en del af projekt Børn og Kvinder i Familier med Vold	Undervisningsdage	2012	Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO), Socialstyrelsen	Social- og Integrationsministeriet	Evalueres ikke
Videreudvikling af samarbejdsmodel om børn udsat for vold	2 kommuner fra projekt Børn og Kvinder i Familier med Vold og 2 statsforvaltninger	Konsulentbistand og processtøtte	2012-2013	Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO), Socialstyrelsen	Social- og Integrationsministeriet	Evalueres ikke
Konsulentbistand til udvikling og implementering af beredskaber vedrørende vold og seksuelle	Tilbuddet dækker alle landets kommuner, samt relevante institutioner og anbringelses-	Udvikling og implementering af skriftlige beredskaber, temadage og opfølgning på beredskabet	2011-2014	Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn	Social- og Integrationsministeriet	Evalueres ikke

overgreb mod børn og unge	steder	Vidensdeling og viden-sopbygning	2012 og fremefter	(SISO), Socialstyrelsen	Social- og Integrationsministeriet	Evalueres ikke
Netværksaktiviteter for beredskabskommuner	Kommunale nøglepersoner og vidensteams inden for temaet vold og seksuelle overgreb i kommuner, som har udviklet et beredskab i forhold til vold og seksuelle overgreb mod børn			Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO), Socialstyrelsen		
Børnekataloget – kurser.	Ledere og medarbejdere inden for børne- og ungeområdet	Overgreb på børn og unge – fysisk, psykisk vold og seksuelle overgreb. Kurserne er gratis, dog opkræves 250 kr. for forplejning pr. deltager per kursusdag	2011- 2012 Projektet forlænges muligvis	Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO), Socialstyrelsen Center for Offentlig Kompetence-udvikling (COK) er leverandør	Social- og Integrationsministeriet	Kurserne evalueres internt via spørgeskemaer. SISO justerer kursernes indhold i samarbejde med kursusudbyder ift. tilbagemeldingerne.
Hjemmesiden www.socialstyrelsen.dk/siso	Alle interessenter inden for temaet vold og seksuelle overgreb	Primært fokus på viden, sociale indsatser og aktiviteter inden for temaet vold og seksuelle overgreb	Løbende	Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO), Socialstyrelsen	Social- og Integrationsministeriet	Evalueres ikke
Hjemmesiden	Fagpersoner inden for	Information om vold/overgreb mod børn,	Løbende	Videnscentret for Sociale Indsatser ved	Social- og Integrationsministeriet	Hjemmesidens aktivitet er evalueret i forbin-

www.voresansvar.dk .	børne- og ungeområdet Borgere generelt er også en målgruppe	oprindeligt etableret i forbindelse med kampagnen "Vores Ansvar"		Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO), Socialstyrelsen	tionsministeriet	delse med seneste kampagne, men hjemmesiden som løbende tiltag evalueres ikke
Kursus til kommunale frontmedarbejdere om æresrelaterede konflikter	1500 praktikere i kommunerne, herunder lærere, pædagoger, sagsbehandlere og sundhedspersonale mv. over en 4-årig periode.	Kurser om æresrelaterede konflikter, der skal opkvalificere frontmedarbejdere til bedre at kunne opdage, forebygge og håndtere sager om æresrelaterede konflikter herunder tvangsægteskaber, social kontrol mv.	Der er ansat en projektleder til at udvikle og afvikle kurserne per 1. januar 2012	Social- og Integrationsministeriet	Social- og Integrationsministeriet	Der vil blive gennemført en evaluering af indhold og effekt af kurserne.
Tilbud om redskaber og viden til fagfolk om æresrelaterede konflikter	Fagfolk	Værktøjskasse og e-learning. Landsdækkende telefonrådgivning Afholdelse af temadage	Opdateres jævnligt	Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK)	Social- og Integrationsministeriet	Er ikke evalueret. LOKK fører statistik over besøg i værktøjskassen, og antal henvendelser til Hotlinen. Desuden fører LOKK statistik over antal henvendelser til e-brevkassen.
Tilbud om redskab og viden til fagfolk	Fagfolk	Landsdækkende telefonrådgivning vedr. krisecentrene og jura Afholdelse af oplæg efter behov	Løbende	Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK)	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	Som ovenfor

Undervisningsmateriale	Undervisere i folkeskole og på ungdomsuddannelser	E-learning	Udarbejdet 2010. Tilgængeligt på internettet	Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK)	Trygfonden	Intern evaluering
------------------------	---	------------	--	---	------------	-------------------

Kilde: Socialstyrelsen 2012

Referencer

- (1) Helweg-Larsen K, Kruse M. Mænds vold mod kvinder. København: Minister for Ligestilling; Nationale Voldsobservatorium i Kvinderådet; Statens Institut for Folkesundhed; 2004.
- (2) Helweg-Larsen K., Frederiksen K. Mænds vold mod kvinder. Omfang - karakter og indsats mod vold - 2007. København: Minister for Ligestilling og Statens Institut for Folkesundhed; 2007.
- (3) Helweg-Larsen K., Frederiksen ML. Vold mod mænd i Danmark. Omfang og karakter. København: Minister for Ligestilling; Statens Institut for Folkesundhed; 2009.
- (4) Schütt NM, Frederiksen ML, Helweg-Larsen K. Unge og kærestevold i Danmark. En landsdækkende undersøgelse af omfang, karakter og følger af vold blandt 16-24-årige med fokus på vold i kæresteforhold. København: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet; 2008.
- (5) Balvig F, Kyvsgaard B. Vold og overgreb mod kvinder. Dansk rapport vedrørende deltagelse i International Violence Against Women Survey (IVAWS). København: Københavns Universitet; Justitsministeriets Forskningsenhed; 2006.
- (6) Balvig F, Kyvsgaard B. Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2008. Københavns Universitet; Justitsministeriet; Det Kriminalpræventive Råd; Rigspolitichefen; 2009.
- (7) Kimmel M. "Gender Symmetry" in domestic violence. *Violence Against Women* 2002;8(11):1332-63.
- (8) Walby S., Allen J. Domestic violence, sexual assault and stalking: Findings from the British Crime Survey. London: Home Officer Research, Development and Statistics Department; 2004.
- (9) Walby S., Myint U. New survey methodologies in researching violence against women. *Brit J Criminology* 2001;41:502-22.
- (10) Straus MA, Hamby SL, Boney-McCoy S, Sugarman DB. The revised conflict tactics scales (CTS"). Development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues* 1996;17(3):283-316.
- (11) Straus MA, Douglas EM. A short form of the Revised Conflict Tactics Scales, and typologies for severity and mutuality. *Violence Vict* 2004 Oct;19(5):507-20.

- (12) Helweg-Larsen K., Sundaram V, Heiskanen M, Piispa M. The development and implementation of questions on violence in national health surveys in Denmark and Finland. European Commission, Directorate-General for Justice and Home Affairs.; 2003. Report No.: 2000-106.
- (13) Helweg-Larsen K. Framework ofr Nordic youth surveys on child sexual abuse and exposure to violence outside and in the family. Copenhagen: Nordic Council; 2009.
- (14) Archer J. Sex differences in aggression between heterosexual partners: a meta-analytic review. *Psychol Bull* 2000 Sep;126(5):651-80.
- (15) Dobash RP, Dobash RE. Reflections on findings from the violence against women survey. *Canadian Journal of Criminology* 1995;July:457-84.
- (16) Watson D, Parsons S. Domestic abuse of women and men in Ireland. Dublin: Government Publication Office; 2005.
- (17) Isdal P. Meningen med volden. Oslo: Kommuneforlaget AS; 2000.
- (18) Aromaa k, Heiskanen M. Victimization surveys in comparative perspective. Helsinki: HEUNI; European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations; 2008.
- (19) Balvig F, Kyvsgaard B. Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2010. Københavns Universitet, Justitsministeriet; Det Kriminalpræventive Råd, Rigspolitiet, 2011.
- (20) Heiskanen M, Piispa M. Faith, hope and battering. Finland Statistics,1998.
- (21) Heiskanen M, Piispa M. Violence against women i Finland. Results from two national vitimisation surveys. In: Aromaa k, Heiskanen M, editors. Victimization surveys in comparative perspective.Helsinki: HEUNI; 2008. p. 136-59.
- (22) Johnson H, Ollus N, Nevala S. Violence against women. An international perspective. New York: Springer; 2008.
- (23) Selin KH. Våld mot kvinnor och män i nära relationer. Våldet karaktär och offrens erfarenheter av kontakter med rättsväendet. 2009. Stockholm, Brottsörebyggande rådet.
- (24) Estrada F, Nilsson A. Exposure to threatening and violent behaviour among single mothers. The significance of style, neighbourhood and welfare situation. *Brit J Criminology* 2004;44:168-87.
- (25) Gobierno de Espana. Annual report of the national observatory on violence against women. 2007. Madrid, Spanien, Ministerio de Trabaja y Asuntos Sociales.

- (26) Finney A. Domestic violence, sexual assault and stalkin: findings from the 2004/05 British Crime Survey. London; 2006.
- (27) Krug E, Mercy J, Dahlberg L, Zwi A. The world report on violence and health. Lancet 2002 Oct 5;360(9339):1083.
- (28) Denmark Statistics. Access to micro data from statistics Denmark.
http://www.dst.dk/upload/new_access_to_micro_data_from_statistics_denmark_001.pdf ; 2007.
- (29) Hensen P.I. Vold i familien. København: Askovgården; 2007.
- (30) Barlach L, Stenager K. LOKK Årsstatistik 2009. Kvinder og børn på krisecentre. København: Servicestyrelsen & LOKK; 2010.
- (31) Plauborg R, Helweg-Larsen K. Evaluering af mandecentrene i København og Aarhus. En karakteristik af brugerne og en beskrivelse af deres oplevelse af forløbet i centret. København: Statens Institut for Folkesundhed & Socialministeriet; 2011.